

hvc.
energie en hergebruik

jaarsverslag 2018.

inhoud.

in één oogopslag.

Highlights 2018

25 jaar slibverbranding in Dordrecht

Tijdens een symposium in verband met het 25-jarig bestaan van de slibverbranding in Dordrecht stonden innovaties bij slibverwerking in de komende 25 jaar centraal: het terugwinnen van waardevolle stoffen zoals biogas, cellulose, fosfaat, algiनाat en bioplastics uit afvalwater.

50ste school waar we afval inzamelen

In november bereikten we een mijlpaal met de 50ste school in het inzamelgebied van HVC die is gestart met afvalscheiding. Bij deze start kreeg Basisschool Het Akkoord uit Zwijndrecht net als alle andere scholen een introductie van onze chauffeurs. Steeds meer gemeenten passen hun afvalstofverordening aan waardoor we het afval bij de basisscholen gescheiden kunnen inzamelen.

Warmtenet Alkmaar 100% groen

Begin januari is het warmtenet regio Alkmaar aangesloten op de bio-energiecentrale. Hierdoor krijgen alle aangesloten huizen en gebouwen in Alkmaar, Heiloo, Langedijk en Heerhugowaard voortaan groene warmte.

Opening kunststofsorteerinstallatie

HVC heeft samen met Midwaste en Omrin de kunststofsorteerinstallatie (KSI) voor het sorteren van (kunststof-) verpakkingsafval in Heerenveen gebouwd. Deze is in november door Staatssecretaris Stientje van Veldhoven feestelijk geopend. In de installatie kan per jaar 65.000 ton verpakkingsafval worden gesorteerd.

313 huishoudens participeren in windmolen Kralingseveer

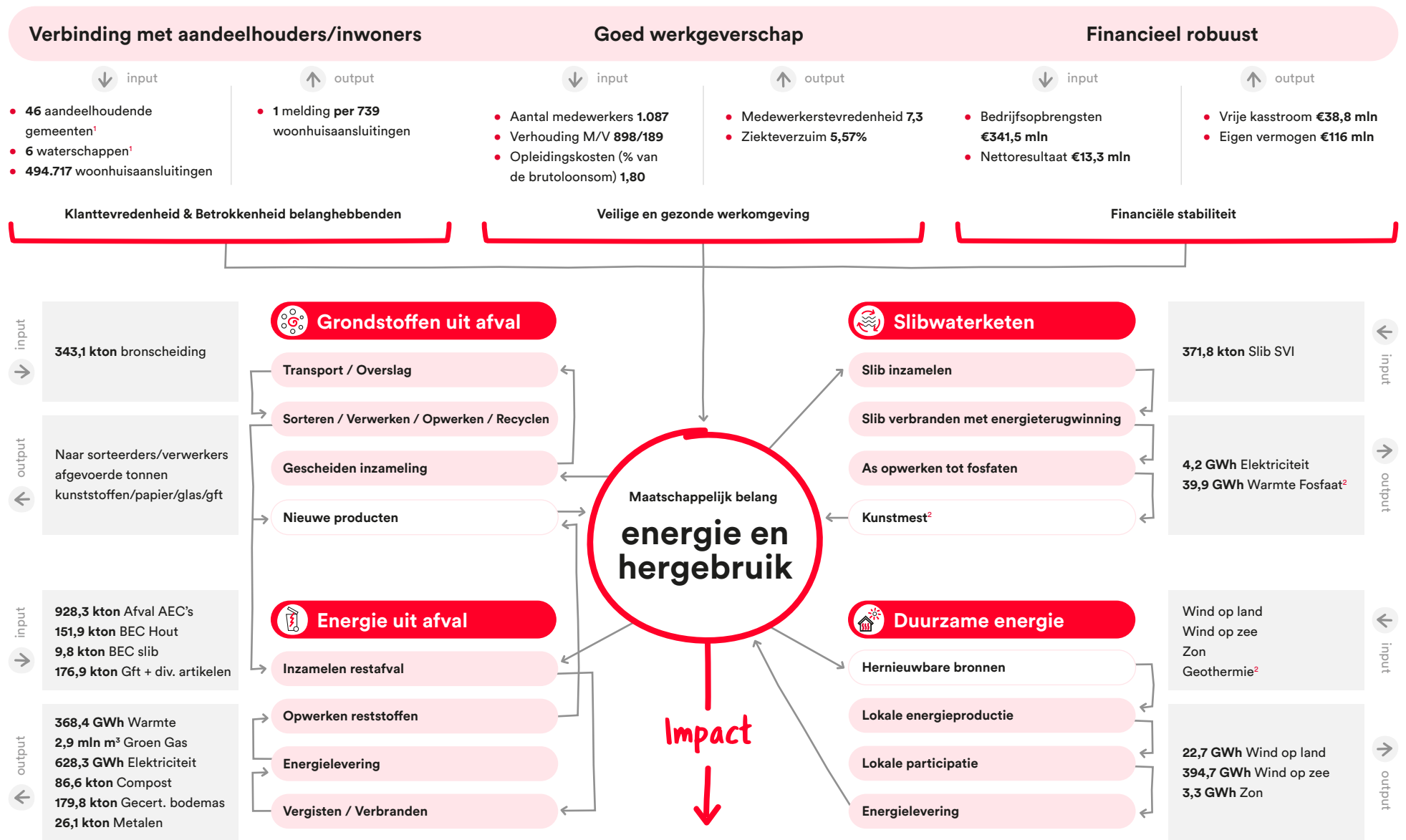
Omwonenden in Capelle aan den IJssel en Rotterdam konden participeren in windmolen Kralingseveer. Onder de naam WindVermogen Kralingseveer werden vanaf € 25 obligaties aangeboden. 313 mensen hebben door het kopen van een of meerdere obligaties geïnvesteerd in de windmolen.

Warmtenet naar glastuinbouwgebied Alton: eerste bedrijf aardgasvrij

Het warmtenet regio Alkmaar is doorgetrokken naar glastuinbouwgebied Alton in Heerhugowaard. In december is het eerste glastuinbouwbedrijf – NH Paprika – aangesloten op het warmtenet. De paprikakwekerij gebruikt geen aardgas meer en levert hiermee een bijdrage aan het afbouwen van het gebruik van fossiele brandstoffen in Nederland. Ook Trias Westland levert vanaf medio 2019 duurzame warmte aan de op haar warmtenet aangesloten glastuinbouwbedrijven.

Waardecreatiemodel

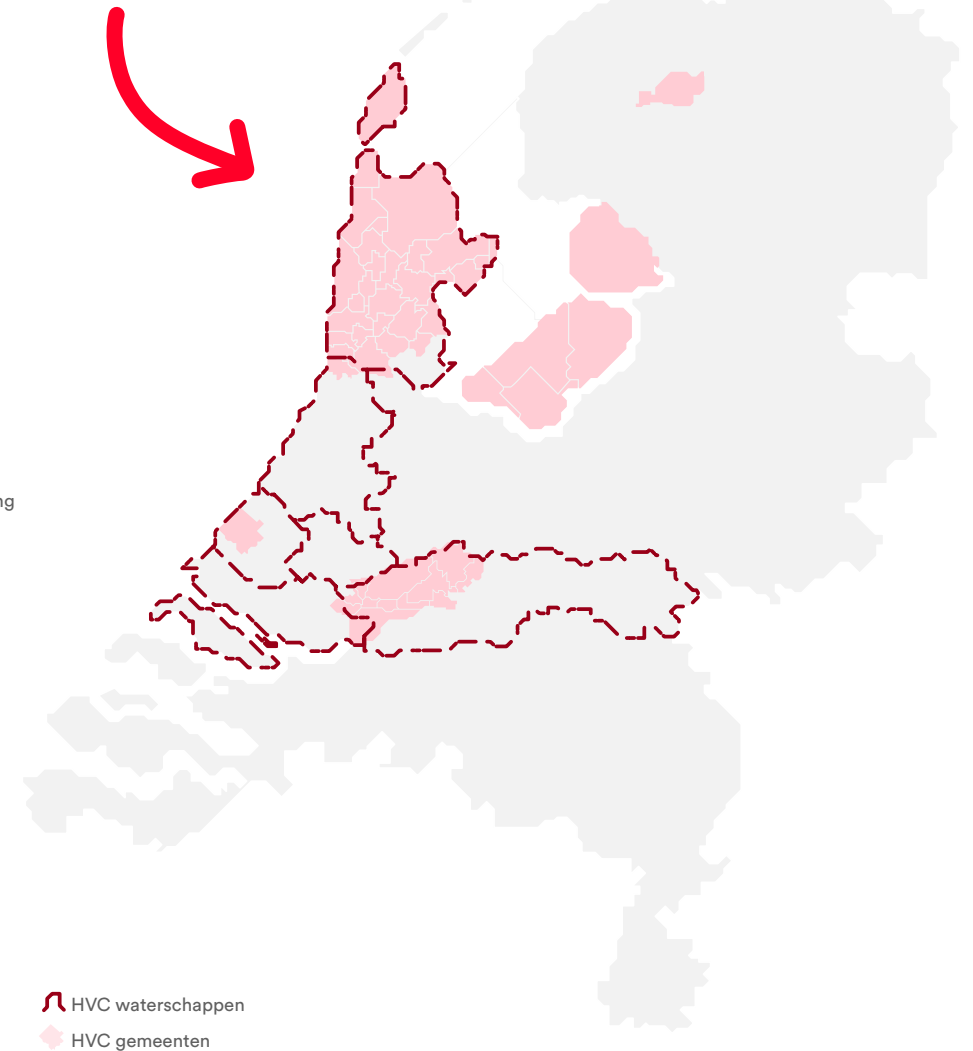
Vormgeven circulaire economie · Toe naar een duurzame energievoorziening · Samen met inwoners duurzaam ontwikkelen · Werkgelegenheid

Verzorgingsgebied

Verzorgingsgebied

HVC gemeenten en waterschappen

- A** Windmolenpark
- B** Windmolenpark op zee
- C** Afvalscheidingsinstallatie/recycling
- D** Zonneparken
- E** Zonneparken in ontwikkeling
- F** (Duurzame) warmte
- G** Geothermie in onderzoek
- H** Afvalenergiecentrale
- I** Bio-energiecentrale
- J** Vergisting en/of compostering
- K** Slibverbrandingsinstallatie
- L** Bodemaswasinstallatie
- M** Voorscheidingsinstallatie
- N** Kunststofsorteerinstallatie
- Gemeenten waarvoor HVC de inzameling verzorgt

- HVC waterschappen
- HVC gemeenten

Strategie

Visie

We zien een toekomst waarin we energie schoon opwekken en grondstoffen hergebruiken. Dat is urgent, en doen we samen en slim, zodat onze inwoners daar nu en in de toekomst de vruchten van plukken.

Missie

HVC wil als toonaangevend nutsbedrijf onze gemeenten, waterschappen en inwoners koploper maken en houden als het gaat om het hergebruiken van grondstoffen en het verduurzamen van de energiehuishouding.

Kernwaarden

**duurzaam.
publiek.
daadkracht.**

Corporate thema's	Verbinding met aandeelhouders/inwoners	Goed werkgeverschap	Financieel robuust	
Strategische aandachtspunten	<ul style="list-style-type: none"> • Verbinding met onze inwoners en maatschappelijke partners versterken door te laten zien wat we doen en open te zijn over onze prestaties. 	<ul style="list-style-type: none"> • Aandacht hebben voor het aantrekken en vasthouden van talent door HVC een geweldige plek om te werken te laten zijn. 	<ul style="list-style-type: none"> • Versterken van de financiële positie van HVC door opbouw van eigen vermogen. 	
Activiteiten	 <p>Duurzame energie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Energieproductie uit biomassa (BEC) • Onderzoek en realisatie geothermie • Distributie van warmte • Windenergie (wind op land/wind op zee) • Zonne-energie • Verkoop HVC KringloopEnergie 	 <p>Grondstoffen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inzameling • Sorteren • Recycling/verwerking 	 <p>Energie uit afval</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vergisting en compostering • Afvalverbranding (AEC's) 	 <p>Slibwaterketen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Slibverbranding (SVI) • Voorbereiding fosfaatterugwinning en productie bioplastics • Ontwikkelen slibdrooginstallatie
Strategische aandachtspunten	<ul style="list-style-type: none"> • Realiseren start transitie 'Van Gas Los' in alle HVC-gemeenten. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zorgen dat er zo min mogelijk afval overblijft uit huishoudens door het stimuleren van het scheiden van afval en door het inzicht geven in afvalstromen. • Doorontwikkelen van de grondstofketen door het verhogen van de kwaliteit van de inzameling en ervoor te zorgen dat ingezamelde grondstoffen daadwerkelijk worden hergebruikt. 	<ul style="list-style-type: none"> • In de luwte brengen van restafvalverbranding door slim inkopen, door het onderzoeken van mogelijkheden voor het inzetten van alternatieve stromen voor restafval en door het waar mogelijk afbouwen van de capaciteit. 	<ul style="list-style-type: none"> • Uitbreiden van relevant productportfolio voor de waterschappen.

Kerncijfers

	eenheid	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Inzameling HVC							
Aantal woonhuisaansluitingen ¹	#	494.717	486.071	482.936	480.352	477.279	479.419
Aantal aandeelhoudende gemeenten waar HVC de inzameling verzorgt ²	#	26	25	25	25	25	25
Verwerking en/of omzetting in energie							
HVC Afvalenergiecentrales	kton	928	975	978	980	977	989
waarvan verwerkt import afval	%	6,5	18	25	28	19	17
HVC Slibverbrandingsinstallatie	kton	372	379	363	368	360	363
HVC vergisting/compostering	kton	177	188	181	160	142	123
Bio-energiecentrale	kton	162	165	178	180	54	100
Energieproductie							
Geproduceerde elektriciteit	GWh	1.193	1.252	1.061	979	728	840
Waarvan duurzame elektriciteit	GWh	916	955	756	647	429	503
Geproduceerde warmte	TJ	1.560	1.444	1.075	1.175	743	326
Waarvan duurzame warmte	TJ	1.004	714	483	587	341	55
Geproduceerd groen gas ³	mln m ³	2,9	3,1	3,0	2,4	2,8	2,6
Duurzame energieproductie	GWh	1.222	1.191	927	842	544	538
R1 Afvalenergiecentrale Alkmaar ⁴	%	77,7	81	68	82	72	72
R1 Afvalenergiecentrale Dordrecht ⁴	%	79,4	78	80	81	70	65
Resultaten							
Bedrijfsopbrengsten	€ mln	342	340	329	335	304	299
Resultaat na belasting	€ mln	13,3	13,6	7,6	13,5	5,1	-4,9
Balans							
Eigen vermogen	€ mln	116	103	89	82	68	63
Ratio's							
Solvabiliteit ⁵	%	12	11	9	9	7	6
Personeel							
Aantal medewerkers effectief	fte	1.025	925	909	888	879	872

Kritische Prestatie Indicatoren

Corporate

Nettoresultaat
(in € mln)

13,3 ↓

2017: 13,6

Ongevallen met verzuim³
(aantal)

25 ↓

2017: 27

Opleidingskosten
(in % van de brutoloonsum)

1,80 ↓

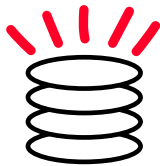
2017: 1,82

Vrije kasstroom
(in € mln)

39 ↓

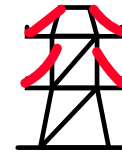
2017: 41

IF-index Energie
(in %)

6,53 ↑

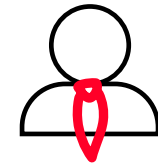
2017: 4,59

Aantal fte's

1.025 ↑

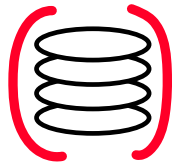
2017: 925

Eigen vermogen
(in %)

116 ↑

2017: 103

IF-index Grondstoffen²
(in %)

16,71 ↓

2017: 18,80

Ziekteverzuim
(in %)

5,57 ↑

2017: 5,46

IF-index Duurzame Energie

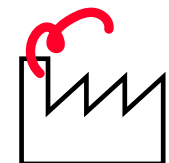
21,27 =

Geëmitteerde fossiele CO₂¹
(in kton)

494 ↓

2017: 529

Vermeden CO₂¹
(in kton)

955

2017: 1.055

Tevredenheid medewerkers

7,3

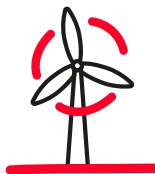

2015: 7

Duurzame energie

Wind op land
(GWh)

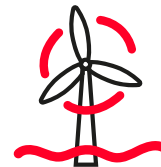
22,7

2017: 22,9

Wind op zee
(GWh)

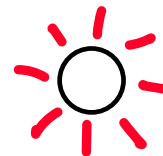
394,7

2017: 399,3

Zon
(GWh)

3,3

2017: 2,8

Duurzame energieproductie HVC

(uitgedrukt in aantal huishoudens met gemiddeld elektriciteitsverbruik)

407.242

2017: 396.965

Aantal warmteklanten⁴
(woning equivalent)

14.867

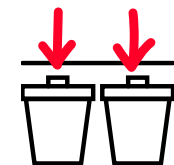

2017: 12.193

Grondstoffen

Brongescheiden inzameling
(in %)

57

2017: 56

Restafval per inwoner (VANG)
(in kg)

216

2017: 225

Energie uit afval

Warmtelevering
(GWh)

368,4

2017: 302,7

E-productie
(GWh)

760,1 ↓

2017: 806,4

Eigen verbruik
(GWh)

131,8 ↓

2017: 134,4

Duurzaam geproduceerde energie
(GVO's)

417,4 ↓

2017: 452,0

Groengasproductie
(GWh)

26,9 ↓

2017: 29,8

E-levering
(GWh)

628,3 ↓

2017: 672,0

Slibwaterketen

Beschikbaarheid installatie (uptime)
(in %)

96,6 ↓

2017: 97,8

Aanvoer slibverbranding waterschappen
(kton)

104 ↑ Hoogheemraadschap
van Rijnland

2017: 102

82 ↑

2017: 80

Hoogheemraadschap
van Delfland

81 ↓

2017: 84

Waterschap
Hollandse Delta

31 ↓

2017: 34

Hoogheemraadschap van
Schieland en Krimpenerwaard

24 ↓

2017: 25

Waterschap
Rivierenland

9 ↑

2017: 4

Hoogheemraadschap
Hollands Noorderkwartier

Materialiteitsmatrix

In 2018 zijn de thema's waaraan onze belanghebbendengroepen het meeste belang hechten opnieuw vastgesteld. Vervolgens zijn deze extern gevalideerd door middel van gesprekken met vertegenwoordigers van onze belangrijkste belanghebbenden. Het verband tussen de hoofdactiviteiten en de materiële thema's van HVC is weergegeven in een connectiviteitstabel die in de bijlage ([pagina 124](#)) opgenomen is.

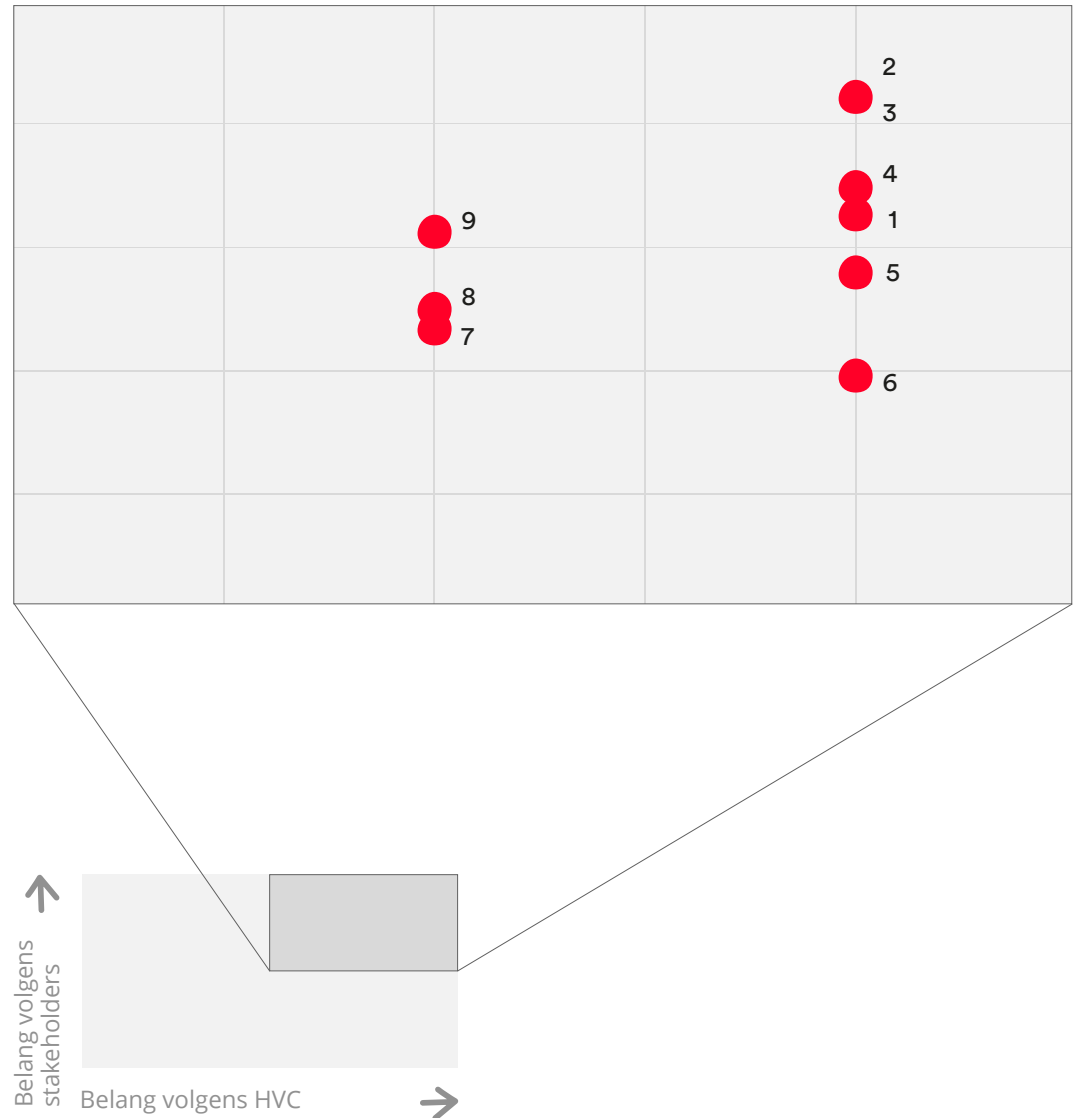
In de x-as van de materialiteitsmatrix is het belang van HVC meegenomen. Bij het rangschikken van de materiële thema's is niet alleen gekeken naar de relevantie van het onderwerp voor HVC zelf, maar is ook meegenomen hoe via HVC bepaalde thema's impact hebben op het milieu, de maatschappij en economie.

Materiële thema's

1. Financiële stabiliteit
2. Meerwaarde uit afval/recycling
3. Afvalscheiding
4. Verduurzaming energieverbruik huishoudens
5. Van Gas Los
6. Slibwaterketen
7. Betrokkenheid van belanghebbenden
8. Klanttevredenheid
9. Veilige en gezonde werkomgeving

De belangrijkste belanghebbenden van HVC zijn:

- aandeelhoudende gemeenten en waterschappen
- klanten (afnemers energie) en inwoners inzamelgemeenten
- medewerkers
- financiers
- omwonenden HVC-locaties

voorwoord.

In 2018 hebben we weer mooie stappen gezet op het gebied van energie en hergebruik. Ik neem u mee in de belangrijkste ontwikkelingen bij HVC.

Flinke stappen in duurzame energie: warmte en wind winnen

In Heerhugowaard hebben we de eerste tuinder van het gas af geholpen. En hij gebruikte nogal wat gas: 5 miljoen kuub gas. Dat is ongeveer de hoeveelheid die ruim 3.000 huishoudens per jaar gebruiken en dit gasverbruik wordt nu jaarlijks voorkomen. Bovendien leidt dit tot de reductie van de bijbehorende CO₂- uitstoot. Deze tuinder is nu aangesloten op ons 100% groene warmtenet dat sinds 2018 wordt gevoed door onze bio-energiecentrale. Het totaal aantal afnemers van warmte van HVC is in 2018 met 11% gegroeid.

HVC plaatst op steeds grotere schaal zonnepanelen. Het gaat daarbij om plaatsing op zowel de eigen gebouwen als ook op voormalige stortplaatsen en grootschalige zonneweides.

In Capelle aan den IJssel en Rotterdam hebben meer dan 300 omwonenden obligaties gekocht in windmolen Kralingseveer. Daarmee participeert de omgeving in de windmolen en doen zij hun voordeel met het ondersteunen van een duurzaam initiatief.

Begin 2018 heeft Trias Westland de productietest uitgevoerd in het Onder Krijt-reservoir. Deze is succesvol verlopen. Vervolgens is gestart met de aanleg van het warmtenet zodat naar verwachting medio 2019 de eerste warmte wordt geleverd.

Aandacht voor afvalscheiding blijft belangrijk

In het voorjaar is de kunststofsorteerinstallatie (KSI) in gebruik genomen en deze hebben we, samen met staatssecretaris van Veldhoven en onze partners Omrin en Midwaste, in november officieel geopend. Deze installatie sorteert jaarlijks 65.000 ton plastic, blik en drinkpakken waarvan vervolgens weer een scala aan nieuwe producten wordt gemaakt.

Afvalscheiding blijft van belang, zowel qua kwantiteit als qua kwaliteit. Vanwege het belang van bronscheiding spelen inwoners daarin een cruciale rol. De inwoners moeten daarom vertrouwen in ons hebben dat wij het afval dat zij apart aanbieden, ook apart inzamelen en dat we zorgen dat het goed wordt verwerkt. Alleen dan zetten we samen stappen. Aanvullend aan de bronscheiding zetten we onze scheidingsinstallatie (VSI) in om nog herbruikbare stromen uit het restafval te halen. Ook met deze inspanningen leveren we een bijdrage aan het realiseren van de gemeentelijke scheidingsdoelstellingen.

Zelfs het te verbranden restafval levert nog een bijdrage aan het recyclen van grondstoffen; met behulp van onze WASH-installatie worden metalen afgescheiden uit de bodemassen en wordt het restant bodemassen omgezet in vrij toepasbare bouwstoffen. De hoeveelheid restafval daalt minder snel dan waarop was gerekend. Er was in het afgelopen jaar slechts sprake van een geringe daling van de door onze gemeenten aangeleverde hoeveelheid huishoudelijk restafval. De hoeveelheid Nederlands bedrijfsafval nam zelfs toe. Dat betekende onder andere dat reeds gecontracteerd importafval uiteindelijk niet door HVC kon worden verwerkt.

We hechten eraan zoveel mogelijk kinderen te betrekken bij afvalscheiding, jong geleerd is immers oud gedaan. In 2018 hebben we meer dan 50 basisscholen mogen verwelkomen als 'inzamelklient': hun gemeenten hebben het mogelijk gemaakt om afval gescheiden te kunnen laten ophalen.

Impact op omgeving

De HVC-activiteiten hebben impact op onze omgeving. Met maatregelen pakken we de geuroverlast van de locatie Middenmeer aan. Door een reductie van ons totale gasverbruik en de eerste stappen op het gebied van CO₂-afvang, gaan we onze CO₂-uitstoot waar mogelijk reduceren.

Aandacht voor (brand-)veiligheid

Veiligheid is een onderwerp dat aandacht krijgt bij HVC en we investeren er veel in. Afgelopen jaar was er weer een opmerkelijk groot aantal branden in de sector en dat is ons tot nu toe bespaard gebleven. Onze voortdurende inspanningen om te verbeteren, werpen vruchten af. Tegelijkertijd blijft dit onderwerp continu onze aandacht vragen en is het een permanente zorg.

Positief resultaat voor meer duurzaamheid

Ons resultaat over 2018 was positief: € 13,3 miljoen. We blijven continu zoeken naar de balans tussen goede financiële resultaten en mogelijkheden om ruimte te creëren voor investeringen in duurzaamheid voor ons allemaal. Dat betekent dat we ons als HVC richten op de bijdragen waar wij het verschil kunnen maken voor onze gemeenten en waterschappen: regie op de hele afvalketen en duurzame initiatieven vooral met warmte.

Vooruitkijkend

Op het gebied van inzamelen staat 2019 daarom in het teken van verdere stappen zetten, zowel op het gebied van hergebruik en recycling als op het gebied van duurzame energie.

In 2019 blijven we ons inspannen om te komen tot een optimale gescheiden inzameling, bij voorkeur aan de bron en aangevuld met mechanische nascheiding. Om maximaal te kunnen recycleren is een goede kwaliteit van de herbruikbare deelstromen noodzakelijk. Naast optimalisatie van verwerkingsinstallaties blijft daarvoor voorlichting en communicatie ook in 2019 een belangrijk aandachtspunt.

Onze inspanningen voor duurzame elektriciteitsproductie zijn vooral gericht op zon en wind. Voor duurzame warmte verwachten we veel van geothermie. HVC heeft diverse opsporingsvergunningen voor geothermie gekregen. We gaan in dat kader onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om aardwarmte te kunnen gebruiken als bron voor nog aan te leggen warmtenetten. Op deze manier leveren we een bijdrage om gemeenten van gas los te helpen.

Wij kunnen die beweging uiteraard niet alleen maken, daar hebben we iedereen voor nodig die hier een rol in kan spelen. Onze gemeenten en waterschappen en vooral de inwoners in die gemeenten, zij kunnen echt het verschil maken. HVC wil daarom open zijn en de contacten zo makkelijk mogelijk maken, daarom gaan we onze website aanpakken en is onze huisstijl toegankelijker en vriendelijker.

Al met al kijk ik terug op een vruchtbaar 2018 en zie ik uit naar weer een nieuw jaar volop mogelijkheden voor duurzame bijdragen.

Dion van Steensel,
algemeen directeur

Alkmaar, april 2019

bestuursverslag.

Het kan in 2018 niemand zijn ontgaan. Nederland staat voor een grootschalige ‘verbouwing’ van haar energiehuishouding. Onze huidige afhankelijkheid van aardgas (en andere fossiele energiedragers) moet binnen één generatie worden omgezet in een duurzame energievoorziening gebaseerd op duurzame bronnen zonder emissies van CO₂. Deze omschakeling vraagt veel van de gehele maatschappij.

Overheden, bedrijven en inwoners hebben hierbij hun eigen taken en verantwoordelijkheden en zijn voor een succesvolle omschakeling van elkaar afhankelijk. Op landelijk niveau zijn met betrokkenheid van een groot aantal maatschappelijke organisaties forse stappen gezet om te komen tot een Klimaatakkoord. Maar ook op lokaal niveau vereist het realiseren van opwekcapaciteit voor duurzame energie en een warmtevoorziening die niet langer is gebaseerd op aardgas (‘Van Gas Los’) betrokkenheid van de gehele samenleving. Kaders zoals de doelstellingen uit het Parijs-akkoord en de Klimaatwet (in ontwerp) maken duidelijk dat hier geen sprake is van vrijblijvendheid maar van een ‘dwingende’ ontwikkeling.

Op het gebied van afval- en grondstoffen was 2018 een jaar met meerdere gezichten. Een positieve ontwikkeling was onder andere de implementatie door een groot aantal gemeenten van maatregelen die leiden tot een verdergaande bron-scheiding en een reductie van de hoeveelheid restafval. Ook de activiteiten van HVC, zoals de scheidingsinstallatie voor restafval, de sorteerinstallatie voor verpakkingsafval en het opwerken van de bodemassen uit de afvalenergiecentrales tot vrij

toepasbare grondstoffen (zand- en grindvervangers maar ook ferro- en non-ferro metalen), leveren een bijdrage aan het verhogen van het percentage recycling. Helaas is in 2018 de VANG-doelstelling die moet leiden tot sterke afname van de hoeveelheid restafval nog niet gerealiseerd. Een beperkte afname van de hoeveelheid huishoudelijk restafval en een toename van de hoeveelheid bedrijfsafval zorgde voor overvolle bunkers met zowel storingen als de noodzaak om importcontracten (gedeeltelijk) te ontbinden tot gevolg.

De energie die we leveren aan gemeenten en inwoners wordt steeds duurzamer opgewekt. Gft zetten we onder andere om in groen gas, warmte van onze installaties gebruiken we om huizen en gebouwen mee te verwarmen. Zon en wind benutten we waar het kan. We onderzoeken de mogelijkheden voor andere duurzame warmtebronnen (geothermie, oppervlakte- en rioolwater) en realiseren waar mogelijk projecten met deze warmtebronnen. Goed voor het klimaat en goed voor de mensen die van onze diensten gebruik maken.

We werken het liefst samen met gemeenten, waterschappen, coöperaties en inwoners, want dat levert allerlei nieuwe oplossingen op die het mensen op een duurzame manier zo gemakkelijk mogelijk maken. Zo blijven er meer grondstoffen behouden en wordt steeds meer duurzame energie opgewekt.

Strategie en bedrijfsactiviteiten

Doelstelling 2022

In 2022 heeft HVC de transformatie doorgemaakt van restafvalverbrander tot grondstoffen- en duurzaam energiebedrijf door toonaangevend te zijn in hergebruik van grondstoffen, de vanzelfsprekende partner te zijn van gemeenten en waterschappen in de energietransitie op lokaal niveau, en een voor inwoners vertrouwde duurzame partij te zijn.

HVC heeft acht concrete strategieën ontwikkeld om deze doelstelling te realiseren:

- er voor zorgen dat zo min mogelijk restafval overblijft uit huishoudens;
- doorontwikkelen grondstofketen door het verhogen van de kwaliteit van de

**Verduurzaming
energieverbruik huishoudens**

**“We hebben
het **grote
voordeel** dat
HVC onze
partner is”**

‘Onze opgave is enorm: zo’n 15.000 woningen verduurzamen en van het gas af halen. Als Drechtsteden hebben we het grote voordeel dat HVC onze partner is, die een warmtenet aanlegt en beheert. Binnen Drechtsteden zijn er zeven corporaties. Door onze krachten te bundelen en kennis en ervaringen uit te wisselen, zijn we sneller en effectiever. Met HVC maken we afspraken om in totaal ongeveer 35.000 huizen aan te sluiten op het warmtenet. De woningen moeten eerst geïsoleerd worden en daar hebben we binnen ons vastgoedbeleid flexibiliteit voor nodig. Daarom maakt HVC ‘kralen’: HVC voorziet complexen en delen van wijken één voor één van warmte, desnoods met een tijdelijke voorziening, en sluit ze uiteindelijk als een kralensnoer aan op een gezamenlijk warmtesysteem. Een slimme oplossing.’

Tinka van Rood

Bestuurder van woningcorporatie Trivire in Dordrecht

inzameling en te zorgen dat ingezamelde grondstoffen daadwerkelijk worden hergebruikt;

- realiseren start transitie 'Van Gas Los' door in alle HVC-gemeenten actief te zijn;
- in de luwte brengen van restafvalverbranding door zekere contractportefeuille, inzet van alternatieve stromen voor restafval en robuust afschrijven;
- vergroten betekenis HVC voor de waterschappen door uitbreiden van voor hen relevant portfolio;
- verhogen van de verbinding met onze inwoners door het laten zien wat we doen, open te zijn over onze prestaties op hergebruik en duurzame energie-productie, en een aansprekender communicatie;
- interne organisatie klaar maken voor de transformatie door bouwen van een solide organisatie, aantrekken en vasthouden van talent, processen en informatie te professionaliseren en HVC een geweldige plek om te werken te laten zijn;
- versterken van de financiële positie van HVC door opbouw van eigen vermogen.

De vernieuwde strategie wordt consequent met de aandeelhouders gedeeld.

Kernwaarden

Bij het uitvoeren van haar activiteiten staan voor HVC de volgende kernwaarden centraal: duurzaam, publiek en daadkracht.

Duurzaam

We willen zoveel mogelijk uit ons afval halen want dat levert een enorme klimaatwinst op. We investeren in hergebruik van (schaarse) grondstoffen en het opwekken van duurzame warmte en elektriciteit voor huizen en gebouwen.

Publiek

We zijn een publiek bedrijf – van gemeenten en waterschappen – dat samenwerkt met andere (publieke) organisaties en onze inwoners. Dat betekent dat we elkaar zoveel mogelijk willen versterken en graag met onze inwoners het gesprek aangaan hoe we verduurzaming het beste kunnen aanpakken.

Daadkracht

We gaan door waar anderen stoppen. Geven initiatieven een kans. We laten zien wat er allemaal kan en hoe je dat slim doet. Plannen maken is belangrijk maar ze uitvoeren is nog veel belangrijker.

Hoofdactiviteiten

De tien hoofdactiviteiten in 2018 waren: lokale warmte, warmtelevering, wind- en zonne-energie, kringloopenergie, inzameling, recycling, vergisting en compostering, energieproductie uit biomassa, afvalverbranding en slibverbranding.

Introductie

HVC richt zich (waar mogelijk) op brongescheiden inzameling, sortering en opwerking van afvalstromen en op de recycling van alle daarin aanwezige materialen. Op deze manier dragen we bij aan de ontwikkeling naar een circulaire economie waarin zoveel mogelijk recycling van materialen wordt gerealiseerd.

Om recycling te maximaliseren, stimuleert HVC inwoners van de gemeenten waar HVC het afvalbeheer uitvoert om de herbruikbare materialen in het afval (zoals oud papier en karton, gft en plastic, blik en drinkpakken) apart te houden en gescheiden van het restafval aan te bieden. Ook op afvalbrengrstations worden afvalstromen zoveel mogelijk gescheiden ingezameld om maximalisatie van recycling mogelijk te maken. Op afvalbrengrstations aangeboden afval dat nog als product kan worden hergebruikt, vindt via HVC zijn weg naar kringloopbedrijven waar we mee samenwerken.

Na brongescheiden inzameling en/of nascheiding van restafval zorgen wij ervoor dat alle herbruikbare stromen worden opgewerkt voor recycling. Gft wordt na vergisting omgezet in compost. Alle bodemassen die resulteren na het verbanden van restafval, worden verwerkt in onze bodemaswasinstallatie (wASH) met als resultaat vrij toepasbare bodemassen en een maximale hoeveelheid teruggewonnen ferro- en non-ferro metalen. Verpakkingsafval, waaronder kunststoffen en drankkartons, wordt gesorteerd in deelstromen die worden ingezet voor recycling. Wij streven naar regie op de hele keten om daarmee het recyclingpercentage verder te vergroten.

HVC beheert onder meer twee afvalenergiecentrales (AEC's), twee vergistingsinstallaties, twee composteerinstallaties, installaties voor zonne- en windenergie, een bio-energiecentrale (BEC) en een slibverwerkingsinstallatie (SVI). Met deze installaties produceren we zoveel en efficiënt mogelijk duurzame energie uit restafval, biomassastromen en andere duurzame bronnen (zon en wind). Door te investeren in warmtenetten zijn wij in staat om restwarmte van de afvalenergiecentrales en de bio-energiecentrale te leveren aan woningen en bedrijven waaronder de glastuin-

bouw. We leveren daarmee een bijdrage aan de energetische verduurzaming van de bebouwde omgeving.

HVC ziet in geothermie een belangrijke duurzame warmtebron voor de toekomst. In Westland is HVC actief bij het realiseren van Trias Westland; een op geothermie gebaseerd warmteproject waarvan de warmtelevering aan met name de glastuinbouw medio 2019 zal starten. Voor diverse andere locaties binnen het HVC-verzorgingsgebied heeft HVC inmiddels opsporingsvergunningen gekregen. Ook de mogelijkheid van andere (lokale) warmtebronnen, zoals riool- en/of oppervlaktewater, wordt door HVC onderzocht.

HVC draagt met haar activiteiten bij aan de verduurzaming van haar aandeelhouders en daarmee aan de invulling van de landelijke doelstellingen. Via de landelijke Klimaatmonitor worden deze inspanningen ook inzichtelijk gemaakt.

De totale duurzame-energieproductie bedroeg in 2018 1.222 GWh (2017: 1.191 GWh). De duurzame-energieproductie van HVC uitgedrukt in het aantal huishoudens met een gemiddeld elektriciteitsverbruik bedroeg in 2018 407.242 (2017: 396.965).

HVC en CO₂

Diverse activiteiten bij HVC leiden tot emissies van CO₂. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om het verbranden van afval in de AEC's, het verbranden van hout in de bio-energiecentrale (BEC), het verbranden van aardgas in onder andere de laatste nog operationele WKK's en het verbruik van transportbrandstoffen in onder andere de inzamelvoertuigen en andere bedrijfsauto's. Een deel van de CO₂ is afkomstig uit fossiele bronnen waaronder de 'fossiele fractie' uit het restafval (met name kunststoffen), aardgas en fossiele transportbrandstoffen. De uitstoot van deze fossiele CO₂ levert een bijdrage aan het broeikasgaseffect. Het grootste deel van de CO₂-emissies van HVC is afkomstig van biomassa (de biomassa-fractie in het restafval, houtafval in de BEC) en levert daardoor geen bijdrage aan het broeikasgaseffect (zogenaamd kort-cyclisch CO₂).

De activiteiten van HVC leiden tot CO₂-besparingen elders in de keten. De (duurzame) energie die HVC produceert (warmte, elektriciteit) hoeft elders niet met

behulp van fossiele brandstoffen te worden geproduceerd. De inzet van gescheiden ingezamelde en uit de WASH teruggewonnen secundaire grondstoffen leidt tot CO₂-besparingen ten opzichte van de inzet van primaire grondstoffen.

HVC spant zich in om de uitstoot van (fossiel) CO₂ te reduceren. Het grootste deel van de fossiele CO₂-uitstoot door HVC komt vrij bij het verbranden van restafval en is daardoor 'niet vermijdbaar' behalve door minder afval te verbranden (bijvoorbeeld door het sluiten van verbrandingslijnen). Met het sluiten van twee WKK's (Heerhugowaard, Broek op Langedijk) is in 2018 fors bespaard op de aardgasinzet (van 7.662.860 m³ in 2016 naar 26.665 m³ in 2018) en de daaruit voortvloeiende CO₂-emissies. HVC heeft de mogelijkheden voor een reductie van het gasverbruik bij de rookgasreiniging onderzocht. Vanwege de forse investeringen voor een eventuele ombouw is HVC in overleg met het ministerie van EZK over het ontwikkelen van (financiële) instrumenten om deze ombouw rendabel te maken. Door route-optimalisaties en zuinige transportvoertuigen wordt CO₂-uitstoot door het verbruik van transportbrandstoffen beperkt. De inspanningen van HVC om geproduceerd CO₂ af te vangen staan beschreven in het hoofdstuk Energieproductie uit biomassa.

Door te streven naar zoveel mogelijk energieproductie wordt CO₂-emissie elders in de keten beperkt. Dat gebeurt eveneens door het maximaliseren van het teruggewinnen van secundaire grondstoffen.

Lokale warmte

Om de klimaatdoelstellingen te halen moet Nederland van fossiele energiebronnen zoals aardgas af en overstappen op duurzame bronnen voor onder meer verwarmen, koken en douchen.

De transitie naar aardgasvrij in 2050 lijkt nog ver weg, maar gemeenten zijn nu al aan de slag met deze grote opgave. Het op basis van een andere bron dan aardgas voorzien in de lokale warmtevraag ('Van Gas Los') is een belangrijke ontwikkeling om te komen tot een verduurzaming van de energievoorziening. Wij zoeken dan ook de verbinding met gemeenten, woningcorporaties en andere partners om te verkennen wat de mogelijkheden zijn voor het verduurzamen van deze lokale warmtevraag en de mogelijke rol daarin voor een lokaal duurzaam warmtenet. In onder andere de

gemeenten Zaanstad, Den Helder, Hoorn, Urk, Westland (via Energie Transitie Partners) en de Drechtsteden werd voortgang geboekt bij de ontwikkeling en/of het haalbaarheidsonderzoek van een warmtenet.

Naast het benutten van het aanwezige warmtepotentieel bij industriële processen, treffen we voorbereidingen voor het toepassen van geothermie als duurzame warmtebron. Ook kijken we samen met partners naar de mogelijkheden van energie uit oppervlaktewater, zoals op Urk.

Geothermie

Geothermie, oftewel aardwarmte, biedt goede mogelijkheden als duurzame bron voor een warmtenet als alternatief voor aardgas. In Westland is in het project Trias Westland, met als aandeelhouders HVC, Capturam en Royal FloraHolland, winbaar water aangetroffen in de onderkrijtlaag op circa 2,3 kilometer diepte. Uit de boring kwam tevens naar voren dat de Trias-aardlaag op 4 kilometer diepte niet geschikt is voor warmtewinning. Met de gerealiseerde putten kan de warmtebehoefte van 25 bedrijven (van de 48 bij het project aangesloten glastuinbouwbedrijven en Royal FloraHolland) duurzaam worden ingevuld. Er is in 2018 een SDE+ beschikking ontvangen voor een tweede bron om de overige deelnemers ook van warmte te kunnen voorzien. Er is begonnen met de aanleg van een warmtenet dat behalve voor de glastuinbouw ook kansen biedt voor warmtevoorziening van Westlandse woningen. Naar verwachting wordt in het tweede kwartaal van 2019 gestart met de warmtelevering.

Van het ministerie van Economische zaken en Klimaat hebben we een opsporingsvergunning verkregen voor geothermie in de gemeenten Alkmaar, Heerhugowaard, Langedijk, Den Helder, Lelystad en Velsen. We gaan onderzoeken of er warm water in de grond zit en hoe we deze op veilige en verantwoorde wijze kunnen benutten voor het verwarmen van woningen, bedrijven en kassen. De vergunning is in samenwerking met de gemeenten aangevraagd. In 2018 is SDE+ aangevraagd voor een geothermiebron in Heerhugowaard en Monster.

Warmtelevering

Via onze warmtenetten leveren we duurzame warmte aan huishoudens en bedrijven.

Warmtebenutting

Het benutten van warmte van de afvalenergiecentrale in Dordrecht en de bio-energiecentrale in Alkmaar draagt bij aan het realiseren van landelijke doelstellingen op het gebied van duurzame energie. Het warmtenet regio Alkmaar werd begin januari 2018 aangesloten op de bio-energie centrale van HVC. Hierdoor is de geleverde warmte voor alle aangesloten huizen en gebouwen groen. Het warmtenet droeg dit jaar daarom het door de branche uitgeroepen predicaat 'duurzaamste warmtenet van Nederland'.

In 2018 zijn de warmtenetten in de regio Alkmaar en de regio Dordrecht verder uitgebreid. Deze uitbreidingen betreffen zowel de aanleg van het warmtenet als het aansluiten van nieuwe klanten. In Alkmaar werden onder meer het Van der Meij college, PCC Het Lyceum, Zorgcirkel Westerhout en drie galerijflats in de Amalia van Solmstraat op het warmtenet aangesloten. Het warmtenet regio Alkmaar is doorgetrokken naar glastuinbouwgebied Alton in Heerhugowaard en eind 2018 is paprikakwekerij NH Paprika als eerste glastuinbouwbedrijf hierop aangesloten. In de regio Dordrecht werd gestart met de ontwikkeling van het warmtenet in Sliedrecht en werden in de Staatsliedenbuurt de eerste woningen aangesloten. In Dordrecht werden meerdere gebouwen aangesloten op het warmtenet, onder andere woonzorgcentrum Het Stadswiel, Villa Augustus (de Watertoren), het Albert Schweizer ziekenhuis en Zorgcentrum De Linde.

De Warmtewet is er onder andere ter bescherming van consumenten en bedrijven die gebonden zijn aan een lokaal warmtenet. In de Warmtewet zijn daarvoor regels opgenomen met betrekking tot tarieven en compensaties.

Van Gas Los

“Steeds meer gemeenten werken met HVC toe naar een **warmte-Visie**”

‘De warmtetransitie speelt zich lokaal af: per wijk zoeken we naar de beste alternatieve warmtebron, want niet elke wijk heeft dezelfde mogelijkheden. Steeds meer gemeenten werken met HVC en via warmtetransitiekaarten toe naar een warmtevisie, een wijkgerichte aanpak en een techniekneutrale keuze voor de oplossing met de laagste maatschappelijke kosten. Op basis van hun eigen analyse blijkt dat bijvoorbeeld in Drechtsteden een warmtenet ze het verst brengt. Woningcorporaties nemen het voortouw en onderzoeken de haalbaarheid van een collectief warmtenet. In bepaalde gebieden is geothermie succesvol, zoals in Westland. Voor geothermie heeft HVC van een aantal gemeenten in 2018 opsporingsvergunningen gekregen, waarmee we vijf jaar lang mogen werken aan de ontwikkeling. Zo maken we flinke stappen.’

Marco van Soerland
manager Warmte

Aansluitingen onder de Warmtewet

	Aantal aansluitingen	
	2018	2017
Regio Alkmaar	5.333	4.809
Regio Dordrecht	1.118	883
Zaanstad	1.186	1.184
Sliedrecht	95	0
Totaal	7.732	6.876

Het geïnvesteerd vermogen ultimo 2018 in de verschillende warmtenetten bedraagt € 48,3 miljoen. In onderstaande tabel is het financiële resultaat van de klanten die onder de Warmtewet vallen weergegeven.

Warmtelevering kleinverbruik 2018

		aantal	x € 1.000
Opbrengsten	Gigajoules	206.829	3.945
	Vastrecht		2.769
	Electra		181
	Aansluitingen	7.732	
Kosten	Onderhoudskosten		568
	Inkoop kosten		980
	Personeelskosten		2.989
	Afschrijvingslasten		1.980
	Rentelasten		1.595
Bedrijfsresultaat			-1.217
Geïnvesteerd vermogen			48.265

Levering stoom aan Chemours

Vanuit de afvalenergiecentrale in Dordrecht wordt stoom geleverd aan het naastgelegen chemische bedrijf Chemours. Chemours gebruikt de stoom voor het productieproces van diverse kunststoffen voor de automotive- en luchtvaart-industrie. In 2018 werd totaal 236 GWh stoom aan Chemours geleverd. Van deze totale hoeveelheid wordt 127 GWh (2017: 134 GWh) als duurzaam gekwalificeerd.

Wind- en zonne-energie

Onze inspanningen voor duurzame elektriciteitsproductie richten zich vooral op zon en wind.

Windenergie

Windmolen Kralingseveer staat in Capelle aan den IJssel op het terrein van het hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard. Omwonenden in Capelle aan den IJssel en Rotterdam kregen de mogelijkheid om te participeren in de windmolen. In de vorm van een obligatie, onder de naam WindVermogen Kralingseveer, konden zij vanaf 25 euro investeren. Met een lokale (online) campagne werd aandacht gevraagd voor participatie in de windmolen. Er zijn 11.860 obligaties verstrekt aan 313 mensen, voor in totaal circa € 296.500.

Inwoners van de gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Heiloo, Heerhugowaard, Langedijk en Uitgeest hebben in 2017 en 2018 kunnen participeren in windmolen Boekel op industrieterrein de Boekelermeer in Alkmaar. Via de lokale energie-coöperaties kon men hiervoor certificaten van aandelen afnemen voor een prijs van € 300 per certificaat. De verkochte certificaten vertegenwoordigen een aandeel in de windmolen van € 422.000. De lokale energiecoöperaties namen eind 2017 aandelen in de windmolen over van DECRA, een samenwerkingsverband tussen HVC en de betreffende gemeenten om duurzame energieprojecten in de regio te stimuleren.

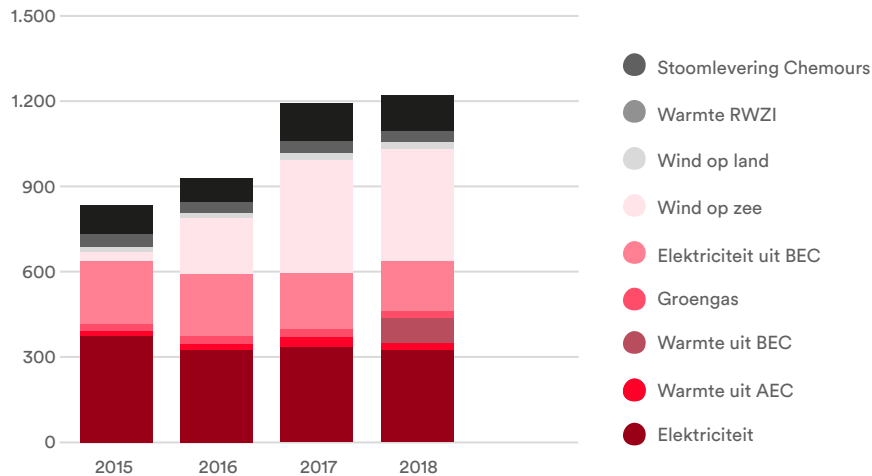
Op land heeft HVC zes windturbines in operatie, verdeeld over vier locaties. In 2018 werd met deze windturbines in totaal 23 GWh aan duurzame stroom opgewekt.

HVC participeert in twee offshore windparken: Gemini en Trianel Windpark Borkum West II (TWB). Het HVC-belang in TWB bedraagt 6,6% (2018: 40 GWh). HVC participeert voor 10% in Gemini en heeft het recht om 15% van de groene stroom af te nemen (2018: 355 GWh). De totale wind-op-zee-productie voor HVC bedroeg 395 GWh (2017: 399 GWh).

Zonne-energie

In Alkmaar is eind november zonnepark Boekelermeer geopend. Op de voormalige stortplaats van Sortiva (het recyclingsbedrijf van GP Groot en HVC) zijn 8.076 zonnepanelen geplaatst die zo'n 2,4 GWh per jaar opwekken. De opgewekte energie wordt

Duurzame energie (in GWh)

geleverd aan het interne energienet op de recyclelocatie. Samen met de energie van de twee windturbines op het terrein is Sortiva hiermee in staat om in haar eigen energiebehoefte te voorzien. In Middenmeer is begin 2019 een zonnepark opgeleverd op de voormalige stortlocatie Wieringermeer van Afvalzorg. Het park bevat ruim 11.000 zonnepanelen en heeft een jaarlijkse opwekcapaciteit van 3,1 GWh. Tot slot krijgt ook de voormalige stortplaats Crayestein in Dordrecht een nieuwe, duurzame functie als zonnepark. In het najaar van 2018 is gestart met de aanleg van de zonnepanelen. Het park wordt gebouwd in opdracht van Energiecoöperatie Dordrecht (ECD), een samenwerking tussen de gemeente Dordrecht en HVC. Naar verwachting is het medio 2019 klaar. Inwoners van Dordrecht kunnen dan participeren in het zonnepark.

De gemeente Almere en Zuiderzon Almere (een samenwerking van HVC en Sunwatt) treffen voorbereidingen voor een zonnepanelenveld op het braakliggende bedrijventerrein De Vaart 4 in Almere. Op het veld komen circa 97.650 zonnepanelen te liggen met een verwachte jaarlijkse opwek van 29 GWh. In het voorjaar van 2019 start de bouw. Inwoners van Almere krijgen de mogelijkheid om financieel te participeren middels achtergestelde obligaties. HVC organiseert in samenwerking

met de Flevolandse energiecoöperatie De Groene Reus de communicatie rondom het aanmeldproces van de obligaties.

Ook in 2018 stond HVC aandeelhouders bij met 'raad & daad'. Voor diverse aandeelhouders zijn analyses gemaakt en concrete adviezen gegeven om de mogelijkheden voor het toepassen van wind- en zonne-energie in kaart te brengen. In Zeewolde en Almere zijn met hulp van HVC tien zonneprojecten op gemeentelijke daken gerealiseerd. Voor de gemeente Medemblik werd een veldopstelling voor het gemeentehuis ontwikkeld. Voor zeven locaties van Waterschap Hollandse Delta (WSHD) zijn voorbereidingen getroffen voor de realisering van een zonnepanelenveld. Energiecoöperatie Dordrecht (ECD) bereidt de aanleg van zonnepanelen in Dordrecht voor. Op eigen panden van HVC zijn vijf zonne-energieprojecten gerealiseerd.

HVC KringloopEnergie

Onder de naam HVC KringloopEnergie leveren we groene elektriciteit, gas en duurzame warmte.

Aandeelhoudende gemeenten nemen gas af en/of groene elektriciteit voor verlichting van gemeentehuizen, openbare gebouwen en diverse voorzieningen in de openbare ruimte zoals lantaarnpalen, verkeersregelinstallaties en rioolgemalen. Ook aan consumenten leveren we duurzame elektriciteit en/of gas. Vanuit de bio-energiecentrale in Alkmaar en de afvalenergiecentrales in Alkmaar en Dordrecht gaat duurzame warmte naar huishoudens, bedrijven en gemeentelijke panden die zijn aangesloten op het warmtenet. In de loop van het jaar is gestopt met de actieve werving van consumenten voor elektriciteit en/of gas. Dit omdat de wijze waarop de gas- en elektriciteitsmarkt zich ontwikkelt steeds minder goed past bij de 'nuts' gedachte die HVC centraal stelt bij al haar activiteiten. De focus is verlegd naar het optimaliseren van klantgerichte dienstverlening aan huidige- en toekomstige (warmte)klanten.

“De **app** vertelt wat in welke bak moet én waarom”

‘De HVC-afval-app is vernieuwd. Bij de ontwikkeling hebben we gepolst waar mensen behoefte aan hadden. Zoals een seintje als een bepaalde bak naar buiten moet en een afvalwijzer die aangeeft wat in welke bak moet. Tik je “chipszak” in, dan staat er dat die bij het restafval moet én waarom. Dat vergroot de motivatie voor afvalscheiding. Ook staat erin wat we met het afval doen. Daarnaast toont de app locaties. Nu alleen van textielcontainers, maar dat breiden we uit naar alle stromen. Op de app staat ook een link naar de nieuwe HVC-webshop. De app hebben we gelanceerd met een filmpje waarin we de functie ‘bestuurbare bak’ lieten zien: je zou de bak op afstand via de app op straat kunnen zetten. Een 1 aprilgrap die viral ging en zelfs het Journaal haalde. Het filmpje staat nog op YouTube. Inmiddels is de app 160.000 keer geïnstalleerd.’

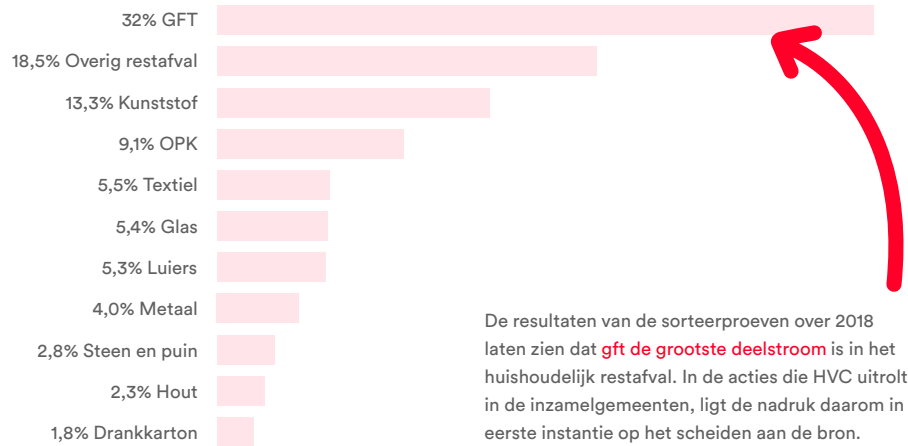
Susan Baks

beleidsadviseur communicatie

Stromen in restafval container 2018

Inzameling

Bij afvalinzameling is voor HVC brongescheiden inzameling het uitgangspunt.

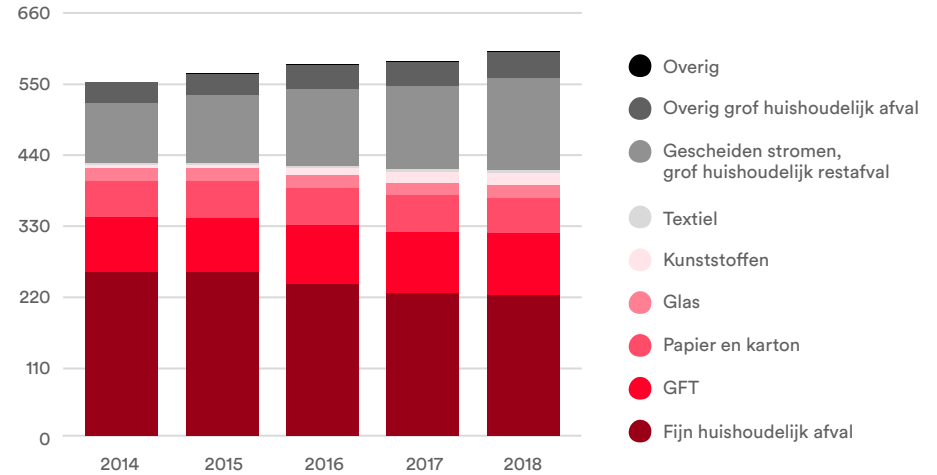
Combinatie bron-en nascheiding

HVC zamelt voor 26 (2017: 25) aandeelhoudende gemeenten het afval in. In 2018 is met de gemeente Texel een DVO afgesloten. Bij deze afvalinzameling is voor HVC brongescheiden inzameling het uitgangspunt. Bij bronscheiding scheiden inwoners hun afval zo veel mogelijk thuis. Dit levert de meest schone stromen op, is relatief goedkoper en leidt tot het hoogste percentage recycling. Ook maakt bronscheiding inwoners bewuster van de hoeveelheid afval die zij hebben. De praktijk laat zien dat als inwoners een extra bak krijgen, bijvoorbeeld voor plastic, blik en drinkpakken, ook andere stromen beter worden gescheiden.

In hoogbouw en sterk verstedelijkte gebieden is het lastiger om afval goed te scheiden. Er is vaak simpelweg minder ruimte om het afval goed apart te houden.

Brongescheiden inzameling

(inzameling van stromen waarvoor HVC gecontracteerd is – in kton)

Samen met gemeenten voert HVC proeven uit in hoogbouw, om afval scheiden ook op deze locaties makkelijk te maken. Voor een aantal stromen, waaronder gft(e), papier en textiel, is bronscheiding een voorwaarde om recycling van de grondstoffen mogelijk te maken. Voor waardevolle grondstoffen zoals plastic verpakkingen, blik en drinkpakken is nascheiding van het restafval in de scheidingsinstallatie van HVC een goede optie. Hierbij wordt restafval in een fabriek gescheiden in een installatie waar diverse scheidingstechnieken aaneen zijn geschakeld.

HVC biedt zowel bronscheiding als nascheiding aan. Welke methode beter is varieert per type woning en is afhankelijk van de afvalstroom. In laagbouw adviseert HVC bronscheiding. Voor hoogbouwsituaties bekijkt HVC samen met de gemeenten welke stromen apart ingezameld kunnen worden en wat daarvoor de meest effectieve methode is. In november hebben we een expertbijeenkomst georganiseerd rondom dit onderwerp. Een combinatie van bron- en nascheiding is wat ons betreft de meest effectieve manier van afval scheiden.

De landelijke (VANG) doelstellingen zijn 75% afvalscheiding van huishoudelijk afval (fijn en grof) en een jaarlijkse hoeveelheid huishoudelijk restafval in 2020 van maximaal 100 kg per persoon. Het gemiddelde scheidingspercentage van de HVC-inzamelgemeenten over 2018 is 57% (2017: 56%) en er is gemiddeld 216 kg restafval per inwoner ingezameld (2017: 225 kg). Hoewel het scheidingspercentage stijgt per inwoner, zien we helaas de hoeveelheid restafval per persoon te weinig dalen. Redenen hiervoor zijn de economische groei, waardoor de consumptie per inwoner toeneemt en daarmee ook de hoeveelheid restafval, en daarnaast het feit dat onze aandeelhoudende gemeenten nog geen inzamelmaatregelen met een prijsprikkel hebben kunnen implementeren.

Meer waarde uit afval

Om meer waardevolle grondstoffen uit het restafval te scheiden voert HVC samen met gemeenten waarmee HVC een dienstverleningsovereenkomst heeft afgesloten het programma 'Meer waarde uit afval' (MWUA) uit.

Het programma bevat voor laagbouwwooningen een tweetal standaard inzamelscenario's:

1. drie bakken* aan huis en restafval op afstand
2. vier bakken* aan huis, waarbij de inzamelfrequentie van het restafval wordt gehalveerd. Afhankelijk van de opbouw en/of wensen van de gemeenten en haar inwoners wordt een scenario op maat ingevoerd. Door middel van een communicatiecampagne worden inwoners gemotiveerd hun afval goed te scheiden. In 2018 zijn in Den Helder (Julianadorp), Velsen, Zaanstad, Beverwijk, Heemskerk, Zeewolde, Dordrecht, Medemblik, Lelystad, Wormerland en Bergen maatregelen voorbereid of doorgevoerd in het kader van dit programma. Na invoering van de maatregelen daalt de hoeveelheid restafval. Zo is in de gemeente Wormerland na invoering van de 'plastic bak' de hoeveelheid restafval met 18% gedaald terwijl de hoeveelheid ingezameld plastic, blik en drinkpakken met 181% is gestegen (vergelijking eerste drie kwartalen 2018 met die van 2017).

* drie of vier bakken refereert aan de volgende grondstofstromen: gft en etensresten, plastic, blik en drinkpakken, papier en restafval.

Klaar voor Diftar

Om als gemeente onder de 100 kilo restafval te komen is het verstandig om naast het leveren van services om afval beter te scheiden (MWUA), een financiële prikkel in te voeren. Gemeenten met een gedifferentieerd tarief (Diftar) hebben vaak aantoonbaar betere afvalprestaties dan gemeenten met een vast tarief. HVC verwacht dat meerdere aandeelhoudende gemeenten hier in de toekomst voor gaan kiezen. Om de doorlooptijd van invoeren met enkele maanden te verkorten heeft HVC dit jaar haar interne organisatie al voorbereid op de komst van Diftar. Zo zijn computersystemen op elkaar aangesloten en is een test uitgevoerd om gechipte afvalbakken goed uit te lezen met de juiste apparatuur. In de testperiode zijn zo'n 26.500 bakken geleegd en uitgelezen. Bij 85 containers kwam een mankement aan het licht, bijvoorbeeld een defecte chip of een container die niet in de registratie voorkwam.

Digitale hulpmiddelen

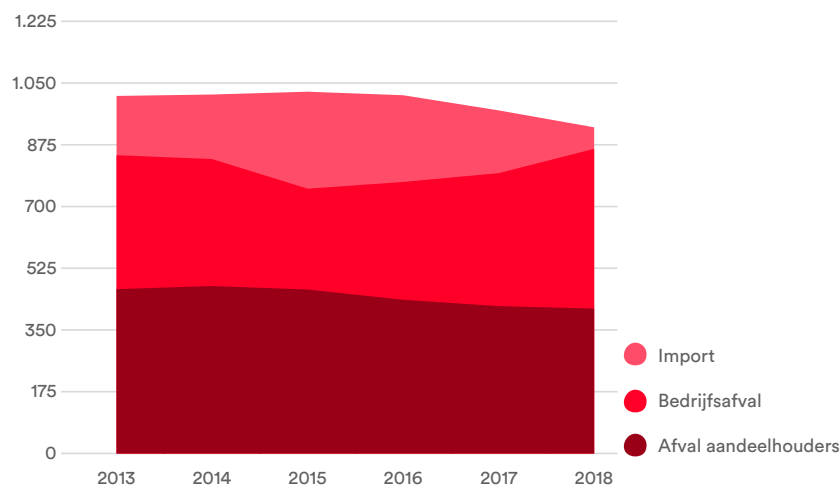
Met een geslaagde 1-aprilgrap heeft HVC haar vernieuwde app gelanceerd met daarop de Afvalwijzer. Inwoners kunnen snel opzoeken in welke bak een bepaald product hoort en kunnen meldingen instellen wanneer welke bak aan de kant van de weg gezet kan worden. Ook zijn alle textielcontainers nu zichtbaar in de app. Daarnaast is de afvalkalender online vernieuwd en heeft HVC een webshop geïntroduceerd met onder andere producten om het scheiden van afval en het besparen op energie makkelijker te maken. Daarnaast kunnen inwoners nu chatten met de afvalcoach en is het mogelijk om op elk moment van de dag zelf een nieuwe afvalpas aan te vragen.

Recyclecampagne

Om inwoners te informeren over het belang van een goede afvalscheiding en wat er van de grondstoffen wordt gemaakt heeft HVC in het najaar een Recyclecampagne gehouden. Hiervoor is onder andere de krant 'Afvalspecial' gemaakt, zijn promotie-teams ingezet en konden inwoners op de afvalbrengstations of milieustraten in de gemeenten waar HVC het afval inzamelt een recyclebare koffiemok ontvangen. Ook organiseerde HVC een Recyclereis voor o.a. raadsleden uit West-Friesland. Zij gingen mee op reis langs de afvalenergiecentrale in Alkmaar en naar de net geopende kunststofsorteerinstallatie in Heerenveen.

Afvalhoeveelheden

(in kton)

50 basisscholen scheiden hun afval

Het afgelopen jaar zijn 50 basisscholen gestart met het scheiden van afval in de klas in het verzorgingsgebied van HVC. Dit betekent een grote groei na de start van de eerste school in 2017. Deze gescheiden stromen worden als onderdeel van de reguliere inzamelroutes voor de huishoudelijke afvalstromen opgehaald. Het scheiden van afval op school vormt een mooie combinatie met het lespakket van HVC en het bezoek van kinderen uit groep 8 aan de afvalenergiecentrale of milieustraat. In 2018 hebben 7.501 kinderen HVC bezocht.

Recycling

Het doel van HVC is om ingezamelde grondstoffen zoveel mogelijk te recyclen.

Om deze recycling mogelijk te maken is HVC actief in de keten met het verder opwerken en vermarkten van stromen die worden ingezameld. We zijn continu op zoek naar een zo goed mogelijk milieurendement tegen een verantwoorde prijs en het spreiden van risico's. Voor hout is bijvoorbeeld de portfolio vergroot met meerdere afnemers. Daarnaast hebben we een nieuw contract voor glasrecycling afgesloten.

Opening kunststofsorteerinstallatie

De kunststofsorteerinstallatie, die samen met Midwaste en Omrin in Heerenveen is gebouwd voor het sorteren van kunststof verpakkingsafval, is deze zomer in gebruik genomen. Staatssecretaris Stientje van Veldhoven heeft de installatie op 23 november 2018 officieel geopend. De nieuwe installatie biedt de mogelijkheid om de groeiende hoeveelheid apart ingezameld (kunststof) verpakkingsafval en het machinaal gescheiden kunststof verpakkingsafval van onder andere de voorscheidingsinstallatie van HVC, optimaal te sorteren en geschikt te maken voor recycling. We verwachten jaarlijks ruim 65 kiloton verpakkingen te sorteren.

Dalende grondstofprijzen

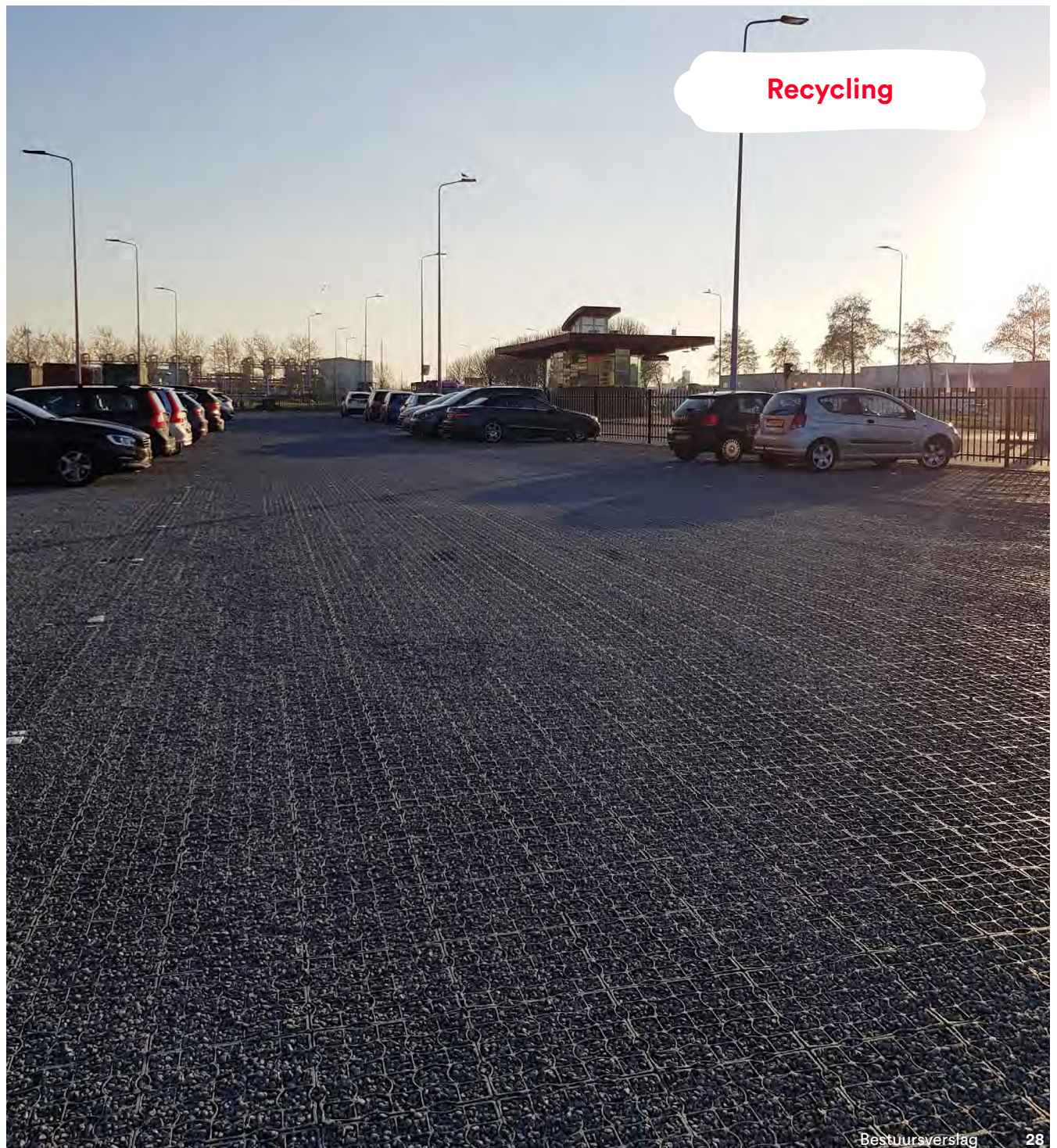
Mede als gevolg van de importban van China voor secundaire grondstoffen met een te hoog percentage aan verontreinigingen, zijn de prijzen van metaal en papier in Nederland gedaald. Er is door het sluiten van de grenzen een grote toename van het aanbod van deze secundaire grondstoffen aan Nederlandse en Europese verwerkingsinstallaties. Hierdoor zijn de marktprijzen voor deze secundaire grondstoffen sterk gedaald. Ook HVC ondervindt hiervan de gevolgen door lagere opbrengsten. De papierprijs is met ruim 30% gedaald ten opzichte van het voorgaande jaar. In de laatste maanden van 2018 werd de prijs stabiel.

“De kunststof matten zijn een **goed alternatief** voor bestrating”

‘Op het nieuwe parkeerterrein in Alkmaar moest een waterdoorlatende toplaag komen. Dat schrijft het Hoogheemraadschap voor om wateroverlast te voorkomen. Tijdens een overleg over een alternatief voor bestrating opperde een collega: zou dat met kunststof kunnen? Een zoektocht bracht me bij Ecoraster, kunststof matten die Lankhorst in Sneek maakt. De grondstof hiervoor komt uit onze eigen Kunststofsorteerinstallatie in Heerenveen. En is dus gemaakt van plastic dat mensen thuis scheiden. Zo maken we de cirkel rond. De matten zijn oersterk, je kunt er makkelijk met zware vrachtwagens op rijden. En er blijven geen plassen op staan doordat het water goed weg kan tussen de kiezels in de vierkantjes. Ideaal materiaal dus.’

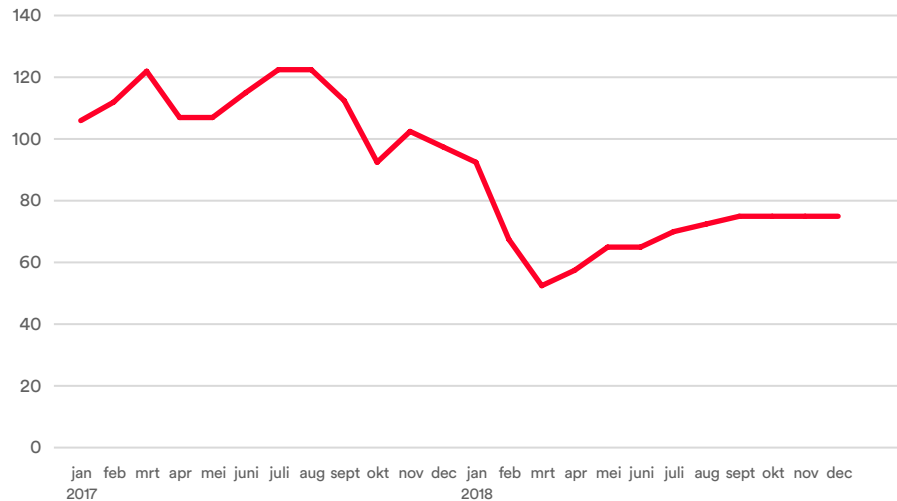
Johan Ligthart

Locatiebeheerder Alkmaar, Velsen en Zaanstad

Recycling

Ontwikkeling papierprijs*

Bij de recycling van metalen ('scrap') speelt naast de importban ook de handelsoorlog tussen China en de Verenigde Staten een rol. De prijsdaling is terug te voeren op overaanbod van metaal-scrap op de Europese markt. Scrap dat voorheen zijn weg vond richting China wordt nu door hen geweerd en de VS leveren tegelijkertijd tegen lage prijzen met name aluminium-scrap op de Europese markt. Voor de teruggewonnen metalen uit de bodemaswasinstallatie (wASH) was de prijsdaling met 15 – 20% het grootst bij aluminium en koper (non-ferro's), maar ook de prijzen van ferro metalen daalden in de loop van het jaar.

Nieuwe samenwerkingsverbanden

De sterke groei van brongescheiden plastic verpakkingen vraagt om meer sorteercapaciteit en betere recycling. HVC, Midwaste en Combinatie Oost (Area Reiniging, AVU, Circulus-Berkel, GAD en ROVA) hebben de handen ineengeslagen en hebben gezamenlijk de sortering van plastic, blik en drinkpakken aanbesteed. Deze aanbesteding is gegund aan SUEZ en Tönsmeier. De aanbesteding geldt voor vier

jaar, met daarbij de optie tot verlenging. Met deze aanbesteding wordt zowel bestaande als nieuwe capaciteit benut. Tönsmeier heeft zich met het winnen van de aanbesteding verbonden aan het bouwen van een nieuwe sorteerinstallatie in Zwolle, die naar verwachting eind 2019 gereed is.

Voor latex muurverf hebben we met InteCheM een samenwerkingscontract gesloten. Inwoners kunnen na een pilotperiode nu ook hun resten latex muurverf naar alle afvalbrengstations brengen zodat dit gerecycled kan worden.

Bodemas-wassen

In het afgelopen jaar zijn diverse projecten en testen gedaan om de terugwinning van metalen uit de as die overblijft na het verbranden van restafval verder te verbeteren. Een belangrijke ontwikkeling daarbij is het terugwinnen van RVS. In totaal is 25,8 kton (ferro en non-ferro) metalen teruggewonnen door de bodemaswasinstallatie (2017: 28 kton) uit 231 kton bodemas. Dit is iets minder dan vorig jaar. Na de zomer lijkt er een daling te zijn van het aandeel metalen in het afval. Daarnaast wordt een klein deel verklaard door voorraadeffecten, minder afvoer van vervuiling en een beperkt effect van de VSI.

Gerecyclede afvalbak

In februari heeft HVC als eerste in Nederland een gerecyclede afvalbak geïntroduceerd. Alleen het onderstel en de gekleurde deksel op de bak zijn nog niet van gerecycled materiaal. Oude, afgekeurde bakken worden nu vermalen tot kleine plastic deeltjes waar weer nieuwe bakken van worden gemaakt. De nieuwe afvalbak wordt gefaseerd ingevoerd.

Kwaliteit plastic, blik en drinkpakken

De kwaliteit van plastic, blik en drinkpakken moet op orde zijn om zoveel mogelijk te kunnen recycleren. Als de kwaliteit niet voldoet aan de eisen van een sorteerinstallatie, wordt deze partij afgekeurd. Afgekeurde partijen leiden tot hoge verwerkingskosten terwijl potentiële inkomsten uit gesorteerde deelstromen worden misgelopen. Piepschuim, grote stukken landbouwplastic, infuusslangen en restafval zijn voorbeelden van vervuiling van deze stroom waardoor sommige vrachten zijn afgekeurd. HVC heeft het afgelopen jaar veel aandacht besteed aan communicatie richting inwoners en aandeelhoudende gemeenten.

* Bron: prijsontwikkeling papier o.b.v. MOP Bont.

Maximaal hergebruik van restafval

HVC zet zich in voor het realiseren van een maximaal hergebruik van grondstoffen. Dat past binnen onze missie om onze gemeenten koploper te maken op het gebied van het hergebruik van grondstoffen. Uit het restafval dat overblijft na brongescheiden inzameling wordt via onze VSI (mechanische voorscheiding) herbruikbare secundaire grondstoffen teruggewonnen (met name metalen en

kunststoffen). Ook uit het dan nog resterende afval halen we na de verwerking in de AEC's (afvalenergiecentrales) nog een hoeveelheid secundaire grondstoffen uit de bodemassen. Het resultaat van deze inspanningen wordt in onderstaande tabel weergegeven.

Twee concrete voorbeelden:

- Voor de gemeente Beverwijk (een gemeente waar HVC afval inzamelt) reduceren wij via onze scheidingsinstallatie de hoeveelheid huishoudelijk restafval met 25 kg/inwoner. Uit de bodemas halen we nog 48 kg/inwoner aan secundaire grondstoffen.

- Voor de gemeente Smallingerland (een aandeelhoudende gemeente zonder inzamelcontract met HVC) wordt in onze scheidingsinstallatie de hoeveelheid huishoudelijk restafval met 12 kg/inwoner gereduceerd. Uit de bodemas halen we nog 30 kg/inwoner aan secundaire grondstoffen.

Wat is bodemas? In de afvalenergiecentrale komen ook materialen terecht die niet verbranden, zoals glas, zand, keramiek en metalen. Deze materialen kunnen alsnog worden hergebruikt, omdat HVC deze materialen wast.

(kg/inwoner)

Gemeenten	Hoeveelheid fijn huishoudelijk restafval na bron- en machinale voorscheiding	Reductie fijn huishoudelijk restafval per inwoner door machinale scheiding voor verbranding	Hergebruik per inwoner door terugwinning metalen en opwerking bodemas tot vrij toepasbare bouwstoffen
Alblasserdam	178	–	35
Alkmaar	–	14	37
Almere	–	8	32
Beemster	–	–	45
Bergen	209	4	41
Beverwijk	269	25	48
Castricum	–	4	38
Den Helder	213	27	37
Dordrecht	221	13	41
Drechterland	138	2	27
Dronten	–	–	23
Edam-Volendam (Zeevang)	–	–	39
Enkhuizen	181	15	33
Giessenlanden	–	12	35
Gorinchem	–	12	35
Hardinxveld-Giessendam	–	12	35
Heemskerk	239	16	44

.....
(kg/inwoner)

Gemeenten	Hoeveelheid fijn huishoudelijk restafval na bron- en machinale voorscheiding	Reductie fijn huishoudelijk restafval per inwoner door machinale scheiding voor verbranding	Hergebruik per inwoner door terugwinning metalen en opwerking bodemas tot vrij toepasbare bouwstoffen
Heerhugowaard	–	27	37
Heiloo	–	5	35
Hendrik-Ido-Ambacht	238	–	47
Hollands Kroon	151	2	30
Hoorn	160	9	30
Koggenland	124	2	24
Langedijk	–	3	30
Leerdam	–	12	35
Lelystad	200	4	39
Medemblik	133	4	26
Molenwaard	–	12	35
Noordoostpolder	123	2	24
Opmeer	124	1	24
Papendrecht	212	7	41
Purmerend	–	5	44
Schagen	155	7	29
Sliedrecht	–	24	33
Smallingerland	–	12	30
Stede Broec	139	4	27
Texel	170	–	34
Uitgeest	–	3	38
Urk	–	–	38
Velsen	232	13	44
Westland	–	4	39
Wormerland	164	9	31
Zaanstad	237	13	44
Zederik	–	12	35
Zeewolde	148	2	29
Zwijndrecht	203	–	40

Vergisting en compostering

HVC produceert in haar vergistingsinstallaties in Middenmeer en Zwolle groen gas uit gft.

De installatie in Zwolle is het gezamenlijk eigendom van ROVA en HVC. Het residu (digestaat) uit de vergistingsinstallaties wordt ontwaterd en vervolgens gecomposteerd. De installaties hebben in 2018 2,9 miljoen m³ groen gas geleverd aan het landelijke net (2017: 3,1 miljoen m³ groen gas). In Purmerend exploiteert HVC een composteerinstallatie die wordt benut om het digestaat uit de vergisters en het overaanbod aan gft te composteren.

Het aanbod van gft kent een sterk seizoen patroon. In de winter is het aanbod van gft minder dan in de zomer. Om het hele jaar de vergistings- en composteerinstallaties in bedrijf te houden wordt in Middenmeer gft ingekuuld. Dit jaar zijn plannen uitgewerkt om de geuroverlast voor de omgeving in Middenmeer te voorkomen. In de eerste maanden van 2019 zal de modernisering van de installatie plaatsvinden.

De komende jaren zetten we verder in op de brongescheiden inzameling bij de gemeenten waarmee we een dienstverleningsovereenkomst hebben. Om de VANG-doelstellingen te realiseren zetten ook de niet-DVO gemeenten in op een verbeterde afvalscheiding. Hierdoor stijgt het aanbod van gft vanuit de huishoudens in ons aandeelhoudersgebied. Om deze reden is het besluit genomen om de vergistingscapaciteit in Middenmeer met een vierde vergister uit te breiden. Deze zal in het tweede kwartaal van 2019 in bedrijf worden genomen.

Energieproductie uit biomassa

De bio-energiecentrale levert zowel groene elektriciteit als groene warmte.

Bio-energiecentrale

In de bio-energiecentrale is in 2018 152 kton (2017: 155 kton) niet recyclebaar afvalhout en 10 kton (2017: 11 kton) slibgranulaat verbrand. Een deel van dit afvalhout is afkomstig van de afvalbrengstations van onze aandeelhoudende gemeenten. Met de bio-energiecentrale werd in 2018 175 GWh (2017: 195 GWh) aan groene elektriciteit opgewekt. Begin 2018 is het warmtenet in Alkmaar aan de bio-energiecentrale gekoppeld waardoor de geleverde warmte groen is. De BEC heeft in 2018 87,2 MWh aan groene warmte geleverd.

CO₂ afvangen

HVC heeft in Alkmaar een kleinschalige pilot-installatie voor CO₂-afvang uit de rookgassen van de bio-energiecentrale in bedrijf genomen. HVC wil hiermee ervaring op doen om later een grootschalige CO₂-installatie te kunnen neerzetten voor de afvang van CO₂. In 2019 wordt een vervloeiingsinstallatie gerealiseerd. Als die gereed is kan de CO₂ geleverd worden aan de glastuinbouw. Door het gebruik van afgevangen CO₂ hoeven de tuinders geen (fossiele) gasinstallatie te laten draaien om CO₂ te produceren om hun gewassen sneller te laten groeien. In de bodemaswasinstallatie gebruiken we een deel van de afgevangen CO₂ als vervanger van soda, waardoor we nog meer milieuwinst behalen.

Afvalverbranding

HVC zet daar
waar mogelijk in op
scheiding aan de bron.

Energie uit afval

Niet overal is dat mogelijk of geven de gemeenten voorkeur aan nascheiding (hoogbouw). Om zoveel mogelijk grondstoffen uit dit restafval te kunnen recyclen, halen we de daarvoor geschikte stromen (restafval uit hoogbouw) door een sorteerinstallatie. De niet recyclebare reststromen worden in een afvalenergiecentrale verbrand en omgezet in elektriciteit en warmte.

De afgelopen jaren heeft HVC het overaanbod aan restafval gebufferd op de stortplaats in Middenmeer. De eerste helft van 2018 is gebruikt om dit afval alsnog te verbranden. De buffer in Middenmeer is nu helemaal leeg en zal niet meer als zodanig gebruikt worden. Door het scheiden aan de bron en de nascheiding van restafval is het afval dat overblijft steeds moeilijker te verbranden. De afvalenergiecentrales hebben moeite met de verschillende monostromen. De installaties moeten hiervoor steeds worden bijgesteld en het goed mengen van de verschillende afvalstromen in de stortbunkers wordt steeds belangrijker. Bij volle bunkers is dit moeilijk, waardoor capaciteit verloren gaat.

Van afval dat niet kan worden hergebruikt benutten we de energie-inhoud, door bij de verbranding elektriciteit op te wekken en vrijkomende warmte te gebruiken voor ruimteverwarming. Door de Rijksoverheid wordt 54% van de door een afvalenergiecentrale geproduceerde energie als duurzaam aangemerkt.

Afvalenergiecentrales

Het restafval van de aandeelhoudende gemeenten en het bedrijfsafval uit ons verzorgingsgebied zet HVC in twee afvalenergiecentrales om in elektriciteit en nuttig toepasbare warmte. Door een afgewogen onderhoudsregime tracht HVC de capaciteit van de verwerkingsinstallaties op een zo hoog mogelijk niveau te brengen. De inspanningen van de gemeenten en HVC om meer afval te recyclen, leiden ertoe dat het aanbod van restafval voor verbranding van onze aandeelhouders afneemt. In 2018 hebben we 411 kton restafval (2017: 418 kton) van onze aandeelhouders

verwerkt. In 2018 werd 453 kton (2017: 377 kton) bedrijfsafval verwerkt. De hoeveelheid bedrijfsafval vertoont na een dieptepunt in 2015, al een paar jaar een opgaande lijn. Verder werd 61 kton Engels afval verwerkt om vollast te realiseren. Dit was aanmerkelijk minder dan in 2017 (178 kton).

Binnen Europa wordt nog veel voor verbranding in aanmerking komend restafval gestort. Dit heeft methaanuitstoot tot gevolg wat vele malen schadelijker is dan de uitstoot van CO₂. Bovendien wordt met het benutten van deze stromen voor energieopwekking een belangrijke milieuwinst behaald en wordt bijgedragen aan een doelmatige exploitatie van de afvalenergiecentrales.

Schone bodemas

Op de locatie Alkmaar wordt door WASH (een samenwerkingsverband tussen HVC en Boskalis) de onbewerkte bodemas uit de AEC's van Alkmaar en Dordrecht opgewerkt. De bodemassen worden gereinigd en kunnen vrij toepasbaar ingezet worden als funderingsmateriaal. In 2017 en 2018 is het overgrote deel van deze opgewerkte bodemassen ('Beaumix') ingezet bij de aanleg van het prinses Amalia-viaduct op de Maasvlakte. Bovendien worden veel ferro's en non-ferro's teruggevoerd bij dit reinigingsproces. HVC voldoet hiermee aan de 'Green Deal Verduurzaming nuttige toepassing AEC-bodemas'. Het opwerken van de bodemassen leidt op deze wijze tot een toename van het recyclingspercentage.

Biomonitoring

Jaarlijks, inmiddels al ruim 25 jaar, laat HVC een biomonitoringsonderzoek uitvoeren in de omgeving van de installatie in Alkmaar. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door Plant Research International (PRI), een onderdeel van Wageningen UR. Het biomonitoringsprogramma is begin jaren negentig in samenspraak met agrariërs en Land- en Tuinbouw Organisatie Nederland (LTO) tot stand gekomen, en wordt sindsdien ieder jaar herhaald. Het doel van het programma is enerzijds het vroegtijdig signaleren van effecten op de kwaliteit van agrarische producten (koemelk) en gewassen (spinazie en boerenkool) en anderzijds na te gaan of de achtergrondbelasting toeneemt als gevolg van de HVC-emissie. De resultaten van het onderzoek van 2018 laten zien dat de emissies van de installatie geen invloed hebben op de kwaliteit van de landbouwproducten in de omgeving. Daarnaast is er geen aantoonbare invloed van HVC op de fluoridegehalten in gras rond de installatie.

“Uit restslib gaan we afbreekbaar bioplastic maken”

‘Als waterschappen willen we gezamenlijk verduurzamen. Dat doen we onder meer door stoffen terug te winnen uit slib dat overblijft na het zuiveren van afvalwater. Zo sluiten we kringlopen. We hebben vijf stoffen benoemd waarmee vijf waterschappen elk een pilot gaan uitvoeren. Als zo’n proef slaagt, kunnen alle waterschappen die techniek toepassen. De waterschappen van de Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking, waar wij onder vallen, gaan samen met HVC afbreekbaar bioplastic uit restslib maken met behulp van bacteriën. Daarvoor komt er een demonstratie bij onze gezamenlijke verbrandingsinstallatie in Dordrecht. We hopen dat deze pilot net zo succesvol wordt als die met het terugwinnen van fosfaat uit slib, een noodzakelijke stof voor de landbouw. Het traject om daarvoor de fabriek te openen is in volle gang.’

Jeroen Haan

Hoogheemraad bij Hoogheemraadschap van Rijnland

Slibwaterketen

Slibverbranding

HVC draagt zorg voor het transport en de verwerking van het rioolwaterzuiveringslib van de deelnemende waterschappen.

De capaciteit van de SVI is in 2018 voor 89% benut (2017: 85%) voor de verwerking van het slib van de aandeelhoudende waterschappen. Naast duurzaamheid en de mogelijkheid om in de toekomst fosfaat terug te winnen uit de verbrandingsresten van de SVI is afzekerheid voor de waterschappen een van de belangrijkste redenen om krachten te bundelen in HVC. Ook in 2018 was de afzet van zuiveringslib voor de waterschappen 100% gegarandeerd. In de SVI in Dordrecht werd in 2018 372 kton slib gedroogd en daarna verbrand (2017: 379 kton). Naast de eindverwerking van slib wil HVC op een aantal thema's meerwaarde leveren voor de waterschappen, onder meer door fosfaat terug te winnen uit vliegias en door zonen windprojecten te realiseren op de terreinen van rioolwaterzuiveringsinstallaties.

Met Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier werkt HVC aan een installatie om slib te drogen met restwarmte in Alkmaar. Daarbij wordt het aardgasverbruik in de huidige gasgestookte drooginstallatie volledig vervangen door een duurzame energiebron.

Fosfaatterugwinning

Het restproduct dat na verbranding van slib overblijft is vliegias. Met SNB (Slibverbranding Noord-Brabant) onderzoekt HVC hoe fosfaten kunnen worden teruggewonnen uit vliegias. Fosfaat is een schaars mineraal dat noodzakelijk is voor de wereldwijde voedselvoorziening. EcoPhos heeft een uniek proces ontwikkeld waarmee uit de vliegias fosfaat wordt teruggewonnen dat kan worden gebruikt als kunstmest. Op 24 april 2018 tekenden HVC, SNB en EcoPhos een inventieverklaring voor de oprichting van een joint venture voor de gezamenlijke ontwikkeling en exploitatie van een installatie voor terugwinning van fosfaat uit SVI-vliegias. Een dergelijke installatie met een inputcapaciteit van 100 kton SVI-vliegias wordt voorbereid voor de locatie van EcoPhos in Duinkerken waar fosfaat wordt gewonnen uit erts. De huidige planning gaat uit van oplevering en inbedrijfname van deze installatie begin 2022.

Sinds 2017 neemt HVC deel aan het Europese Phos4You programma dat tot doel heeft onderzoek en realisatie van terugwinning van fosfaat uit diverse bronnen te stimuleren en daarmee de afhankelijkheid in Europa van de invoer van fosfaaterts te verminderen.

Demo-installatie voor bioplastics

HVC en biotechnologisch bedrijf Paques hebben laboratoriumtesten uitgevoerd om PHA, een grondstof voor biologisch afbreekbaar bioplastic, te produceren uit het afvalwater van de slibverbrandingsinstallatie. PHA als bioplastic is vooral relevant voor toepassingen met een tijdelijke functie zoals coating van kunstmest en zaden, afbreekbare netten en tasjes, folies voor de landbouw en als alternatief voor visserslood. Samen met een groep waterschappen en onderzoeksinstituten is gewerkt aan technologie en marktverkenningen. Na succesvolle testen hebben HVC en vijf waterschappen besloten om te investeren in een demo-installatie voor de productie van volledig afbreekbaar bioplastic uit afvalwater in Dordrecht. Afhankelijk van de toepassing, kan dit bijdragen aan de reductie van fossiele microplastics in het milieu. De demo-installatie moet volgens planning in 2021 operationeel zijn. HVC en de waterschappen leveren hiermee een bijdrage aan de beoogde circulaire economie in 2050.

Terugwinning van zeldzame metalen uit de slibketen

Samen met waterschappen en KWR, wordt onderzoek gedaan naar de terugwinning van zeldzame metalen uit de slibketen. Diverse afvalstromen uit de keten zijn door middel van uitgebreide laboratoriumanalyses onderzocht. Het in kaart brengen van technologieën om deze zeldzame metalen te kunnen herwinnen krijgt in 2019 een vervolg.

Luchtemissies

HVC beschikt op de locatie Alkmaar over vier verbrandingslijnen voor restafval (AEC) en een Bio-energiecentrale (BEC) en in Dordrecht over drie verbrandingslijnen voor restafval en vier slibverbrandingslijnen (SVI). De rookgassen uit de verbrandingsprocessen worden gereinigd in de rookgasreiniging. In 2018 voldeden de jaargemiddelde luchtemissies van zowel de AEC's van Alkmaar, als de BEC en de SVI aan zowel het activiteitenbesluit als de vergunningseisen, die strenger zijn dan het activiteitenbesluit. Daarnaast voldeed de locatie Alkmaar aan de jaarvrachten die in haar vergunning zijn opgenomen.

Bedrijfsbrede thema's

Betrokkenheid van belanghebbenden

Wij brengen onze activiteiten zo veel mogelijk in balans met de belangen van onze inwoners, gemeenten en waterschappen en andere belanghebbenden. Daarnaast spelen belanghebbenden een belangrijke rol in het monitoren en evalueren van de strategische agenda.

Onze belangrijkste belanghebbenden zijn onze aandeelhoudende gemeenten en waterschappen, klanten en inwoners, medewerkers, financiers en onze omgeving. Zij hebben een grote invloed op onze bedrijfsvoering of onze bedrijfsvoering heeft dat op hen. Hoe wij in 2018 de dialoog met hen hebben vormgegeven en over welke onderwerpen van onze strategie wij in gesprek zijn geweest is weergegeven in de tabel 'dialoog met belanghebbenden' (zie [pagina 115](#)).

Maatschappelijke verantwoordelijkheid

HVC zet zich in voor de verduurzaming van haar verzorgingsgebied en van haar bedrijfsvoering. Al sinds onze oprichting, in 1991, zijn we als bedrijf doordrongen van onze maatschappelijke verantwoordelijkheid. Dat kan ook niet anders, wij houden ons immers in opdracht van onze aandeelhoudende gemeenten en waterschappen bezig met maatschappelijke, duurzame vraagstukken op het gebied van recycling van grondstoffen, afval- en energiebeheer. Zij bepalen onze koers en door met hen voortdurend in gesprek te zijn over de manier waarop wij hun doelstellingen op het gebied van milieu en klimaat kunnen helpen verwezenlijken, geven wij vorm aan onze activiteiten. Onze positie maakt dat een open houding naar onze omgeving essentieel is. Luisteren en adequaat reageren op signalen is voor HVC van groot belang.

Meerwaarde voor gemeenten en waterschappen

HVC wil meerwaarde bieden voor haar aandeelhouders, zodanig dat gemeenten en waterschappen ook van deze meerwaarde overtuigd zijn. De activiteiten van HVC als nutsbedrijf dienen ter uitvoering van het beleid van gemeenten en waterschappen op het gebied van hergebruik van grondstoffen, afvalbeheer en duurzame energie. Bovendien zijn zij de belangrijkste afnemers van onze diensten. Door te presteren op onze dienstverlening en deze te blijven verbeteren werken wij hieraan. Daarnaast spelen we in op relevante onderwerpen, zoals social return on investment (SROI). Zo hebben wij met een aantal kringloopbedrijven afspraken

gemaakt die helpen bij het creëren van werkgelegenheid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Betrekken van belanghebbenden

De thema's waarover wij rapporteren zijn gevalideerd door gesprekken te voeren met vertegenwoordigers van onze belangrijkste belanghebbenden (aandeelhoudende gemeenten en waterschappen, inwoners en klanten, medewerkers, omgeving en financiers).

Transparante communicatie

HVC hecht aan het open en toegankelijk communiceren met inwoners, omwonenden, gemeenten, waterschappen en andere belanghebbenden. We doen dit door educatie en open communicatie over activiteiten en milieuprestaties.

Communicatie met inwoners inzamelgemeenten

Communicatie met inwoners van inzamelgemeenten doen we persoonlijk via afvalcoaches, schriftelijk via regionale kranten of brieven en online. We onderzoeken steeds nieuwe manieren die aansluiten bij de wensen van inwoners. Zo zijn we in 2018 in Zaandam een proef met Whatsapp gestart om dumpingen tegen te gaan. Inwoners van de wijk Poelenburg konden eenvoudig via deze app hun grof afval aanmelden. Zij maakten een foto van hun grof huishoudelijk afval en appten het adres waar dit opgehaald kon worden. Van HVC ontvingen zij een bericht over de inzamelaafspraak. Hier is in 2018 560 keer gebruik van gemaakt en deze werkwijze werkt naar tevredenheid. Ook zijn we gestart met chatten, en hebben we via deze chatfunctie de 'online afvalcoach' geïntroduceerd. Facebook is voor HVC een belangrijk communicatiekanaal en is in 2018 met 2.000 gegroeid naar ruim 6.000 volgers. De 'woensdagweetjes' en filmpjes over de werking van een afvalpas of de weg van textiel worden goed bekeken.

HVC organiseert kijkdagen om inwoners te laten zien hoe gescheiden ingezamelde afvalstromen verwerkt worden. In 2018 heeft HVC kijkdagen georganiseerd in Alkmaar, Dordrecht en Middenmeer.

Communicatie met aandeelhouders

Twee keer per jaar vindt een aandeelhoudersvergadering plaats waarin onder meer de strategie, behaalde resultaten en alle belangrijke investeringen met de aandeel-

Klanttevredenheid

“Na Dordrecht maken we ook het ziekenhuis in Sliedrecht **gasvrij** en gastvrij”

‘Op onze grootste locatie, in Dordrecht, zijn we in december 2018 van aardgas overgestapt op het warmtenet van HVC. Dat is een grote stap, want we zijn grootverbruikers en dit scheelt jaarlijks een miljoen kuub aan aardgas en we verminderen onze CO₂-uitstoot met maar liefst 1.082 ton per jaar. Ik vind dat we als ziekenhuis een voortrekkersrol moeten spelen in verduurzaming, daar doen we zo veel mogelijk aan. De discussie over gasgebruik leeft breed in de samenleving en dit is een signaal naar de omgeving. We gingen zoeken naar mogelijkheden om van het gas af te raken en dat konden we met HVC. De continuïteit van de warmtelevering is gegarandeerd, dat is natuurlijk essentieel voor het ziekenhuis. We zijn er blij mee. Onze locatie in Sliedrecht is de volgende die we “gasvrij en gastvrij” maken.’

Peter van der Meer

voorzitter raad van bestuur Albert Schweitzer
Ziekenhuis Dordrecht/Sliedrecht/Zwijndrecht

houders worden afgestemd. Voor en na elke aandeelhoudersvergadering wordt een informatiebulletin verstrekt aan de colleges en de dagelijkse besturen ten behoeve van de informatievoorziening van hun raden of algemene besturen.

Elke raadsperiode worden met de colleges/dagelijkse besturen en raden/algemene besturen van de aandeelhouders de ontwikkelingen rond HVC besproken. Aandeelhouders die vragen hebben of behoefte aan nadere informatie, worden hiervan zoveel mogelijk en tussentijds voorzien. Jaarlijks organiseert HVC een afval- en energiecongres voor aandeelhouders. Door de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2018 zijn de ontwikkelingen op het gebied van afval-/grondstoffen en (duurzame) energie en de activiteiten van HVC op die terreinen voor veel bestuurders en raadsleden relatief minder bekend. Daarom stond het congres in 2018 met presentaties door HVC-medewerkers en het bezoek van HVC-locaties in het teken van een (hernieuwde) kennismaking met deze ontwikkelingen.

Overleg met de Centrale Ondernemingsraad

In het verslagjaar zijn er verkiezingen geweest voor de leden van de Ondernemingsraden en daarmee is ook de samenstelling van de COR vernieuwd. In 2018 heeft vijf keer een overlegvergadering plaatsgevonden en twee keer een hei-sessie over de (HR-) strategie tussen de Centrale Ondernemingsraad (COR) en de bestuurder van HVC. In de overlegvergaderingen zijn diverse onderwerpen besproken, waaronder de kwartaal- en verzuimcijfers. Er is begin 2018 veel overleg gevoerd over het generatiepact en over de afbouwregeling Werktijdverkorting (WTV). De COR heeft geparticipeerd in de werkgroep aanbesteding arbodienstverlening en heeft in de loop van het jaar ingestemd met de keuze voor de nieuwe arbodienst.

Nadat eind 2017 een initiatiefvoorstel was ingediend om afspraken te maken over het realiseren van duurzame banen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, mede in het kader van SROI/Participatie, is gedurende het verslagjaar meermaals gesproken over de voortgang op dit thema. Ook de benoeming van preventiemedewerkers, het medewerkerstevredenheidsonderzoek, de besteding van het FiscFree budget en het updaten van het personeelshandboek, hebben op de agenda gestaan.

Communicatie met de omgeving

Belangrijke beslissingen die impact kunnen hebben op de omgeving, nemen we na goed overleg met de daarbij betrokken omwonenden. Minstens tweemaal per jaar spreken we met afgevaardigden van de omwonenden rond de afvalenergiecentrales/bio-energiecentrale over onze bedrijfsontwikkelingen en de emissies.

De aanleg van de warmtenetten in de regio's Alkmaar en Dordrecht leidt tot overlast voor de omgeving. Omwonenden worden daarom vooraf geïnformeerd over de aanleg en gevolgen. De voortgang van de aanleg kan gevolgd worden via de websites van de warmtenetten (warmtenetalkmaar.nl en warmtenetdordrecht.nl). Met vragen over de aanleg kunnen omwonenden terecht bij de medewerkers omgevingsmanagement die daarvoor zijn aangesteld.

Na klachten van omwonenden over geuroverlast van de locatie Middenmeer heeft HVC milieuvadvisiebureau Olfasense opdracht gegeven een onafhankelijk onderzoek te doen naar geuremissies afkomstig van deze locatie. Begin 2018 bleek uit de resultaten van het onderzoek dat naast de afvalbuffer van Afvalzorg, ook het biofilter van de composteer- en vergistingsinstallatie van HVC niet goed werkt. Ook is er sprake van lekluft uit de voor- en nabewerkingshallen. De afvalbuffer van Afvalzorg is begin 2018 leeggemaakt. HVC heeft 2018 gebruikt om geurreducerende maatregelen voor te bereiden en af te stemmen met de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied. Januari 2019 is HVC gestart met bouwkundige aanpassingen aan de installatie in Middenmeer. In Dordrecht krijgen we geurklachten van onze burens (Crayestein Golf), daarom laten we een geuronderzoek uitvoeren op de locatie aan de Baanhoekweg, waar meerdere bedrijven gevestigd zijn.

Veilige en gezonde werkomgeving

Het is onze prioriteit om ervoor te zorgen dat alle (vaste en tijdelijke) werknemers een gezonde en veilige werkomgeving hebben. Onze medewerkers vormen het belangrijkste kapitaal van de onderneming. HVC wil vanuit die wetenschap bijdragen aan de vitaliteit, de motivatie en het opleidingsniveau van medewerkers. Een veilige en gezonde werkomgeving, zowel sociaal als fysiek, waar ruimte is voor ontwikkeling en groei vormen kernpunten van het beleid.

Veiligheid

Veiligheid is een belangrijk strategisch speerpunt voor HVC, dat ook als instrument wordt gezien om de strategische doelstellingen te behalen. De eindverantwoordelijkheid voor het realiseren en in stand houden van de beoogde veiligheidsnormen en maatstaven ligt in de lijn. Deze wordt ondersteund door de veiligheid- en de omgevingsrecht deskundigen van het team Duurzaam Verbeteren. Begin 2018 is nog een veiligheidsadviseur toegevoegd aan dit team, die zich richt op veiligheid in (de projecten van) het bedrijfsonderdeel Duurzame Energie. Belangrijk uitgangspunt daarbij is een daadwerkelijke beleving door de organisatie op het gebied van veiligheid, dus geen 'vinkjes mentaliteit'.

Ook in de loop van 2018 is veel aandacht geweest voor dit aspect. We doen er alles aan om brand en ongelukken te voorkomen. Vanuit het team Duurzaam Verbeteren zijn veiligheidslunches georganiseerd voor medewerkers uit de operatie en leden van het Directieteam. Dit heeft in belangrijke mate bijgedragen aan het over en weer inzichtelijk maken van de behoeften en verwachtingen en ernaar te gaan acteren.

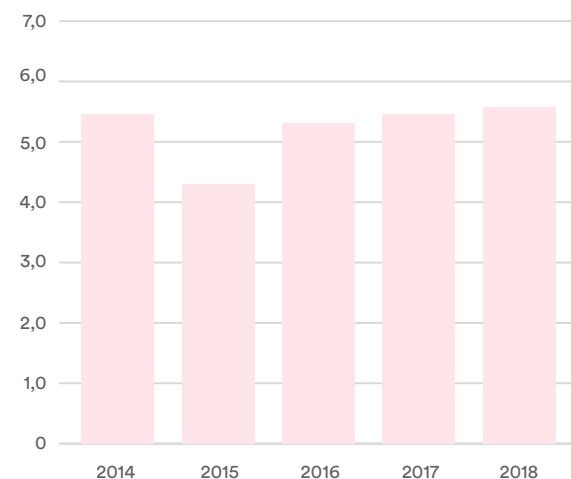
De Veiligheidsapp

In de loop van 2018 hebben we met behulp van een externe partij in kaart gebracht welke verwachtingen de organisatie heeft van een nieuw incidentmanagement-systeem. Daaruit kwamen twee belangrijke behoeftes naar voren, namelijk enerzijds dat de melding eenvoudig moet zijn en anderzijds dat we HVC-breed zo veel mogelijk van de incidenten willen leren. Om hieraan tegemoet te komen is gezocht naar een toegankelijke 'veiligheidsapp' die gekoppeld is aan een systeem dat bruikbare rapportages en analyses kan genereren. Om dat systeem optimaal te laten functioneren is het noodzakelijk te beschikken over volledige en up-to-date risico-inventarisaties en -evaluaties (RI&E's) van de diverse bedrijfsonderdelen.

Eind 2018 is, na een brede verkenning in de markt, opdracht gegeven aan een softwareleverancier die gespecialiseerd is in risicomangementsoftware om een Proof of Concept (POC) te ontwikkelen voor een dergelijk systeem. Als dit goed uitpakt zal de nieuwe veiligheidsapp eind eerste kwartaal 2019 in de organisatie worden uitgerold en in gebruik worden genomen.

Ziekteverzuim

(in %)

Ongevallen en verzuim

In 2018 vonden geen ernstige ongevallen plaats. Ook het aantal ongevallen die tot verzuim hebben geleid daalde. Het aantal ongevallen met verzuim was in 2018 bij het bedrijfsonderdeel Grondstoffen 20 (2017: 23), bij het bedrijfsonderdeel Energie uit Afval 3 (2017: 3), bij het bedrijfsonderdeel Duurzame Energie 2 (2017: 0) en bij bedrijfsonderdeel Staf 0 (2017:1). Bij de activiteiten binnen Duurzame Energie waren wel twee ongevallen met verzuim te betreuren onder contractors. Het beleid is gericht op het leren van ongevallen. Verzuimongevallen (m.u.v. ongevallen buiten de invloedssfeer van HVC) worden hiertoe onderzocht en er worden verbetermaatregelen in gang gezet om herhaling van soortgelijke ongevallen te voorkomen. Dit verbeterproces zal in 2019 nog verder worden versterkt.

Brandveiligheid

Daar waar de afvalsector in 2018 getroffen werd door grote branden vonden deze bij HVC niet plaats. Er werden in 2018 29 kleine branden geregistreerd (2017: 31) die door adequaat reageren op de brandmeldingen grotendeels met eigen BHV-middelen bestreden konden worden. Hierdoor bleef de schade beperkt. Om de

kans op een brand te verkleinen is in 2018 een brandveiligheidschecklist samengesteld. Op alle locaties van HVC zullen minimaal eenmaal per jaar interne brandveiligheidsaudits plaatsvinden. In 2018 is een aantal pilots uitgevoerd, dit zal in 2019 verder worden uitgerold.

Bedrijfshulpverlening

Op alle locaties zijn BHV-oefeningen gehouden en geëvalueerd. De noodzaak van een goed functionerende BHV-organisatie werd in 2018 tweemaal aangetoond. Een eigen medewerker en een bezoeker konden door deskundige inzet van de BHV-ploeg met gebruikmaking van een AED worden gereanimeerd. Ook werkte HVC mee aan een bestuurlijke crisisoefening van gasopslagbedrijf TAQA.

Grondstoffen

Het eerder (in 2017) door de verzekeraar uitgevoerde belevingsonderzoek naar de transportveiligheid gaf voor het bedrijfsonderdeel Grondstoffen handvatten voor verbetering. Deze worden door de operatie in overleg met de afdeling verzekeringen en team Duurzaam Verbeteren omgezet in actieplannen. De veiligheidsinstructiefilms voor de operatie zijn in 2018 verder uitgebreid (met onder meer aandacht voor verkeersveiligheid, ondergronds inzamelen en agressiesituaties). De risico-inventarisatie en -evaluatie voor de 17 afvalbrengstations is in 2018 geactualiseerd.

Op alle afvalbrengstations zijn extra maatregelen genomen om branden bij het opslaan van matrassen te voorkomen. Broei in matrassen is één van de meest voorkomende oorzaken van branden bij recyclingbedrijven. Ze moeten droog en apart worden ingezameld, en zo snel mogelijk worden verwerkt om broei te voorkomen.

Energie uit Afval

In 2018 zijn binnen het bedrijfsonderdeel Energie uit Afval veel initiatieven opgepakt en in een vergevorderd stadium om in 2019 te kunnen worden geïmplementeerd. De grootste onderwerpen zijn het Management Of Changeproces, een generieke methodiek om Taak Risico Analyses uit te voeren, de implementatie van een nieuw werkvergunningen- en veiligstelsysteem in EAM, brandveiligheid, het opstellen van een milieujaarverslag voor Alkmaar en GG&C (naast het bestaande milieujaarverslag van Dordrecht) en de voorbereidingen voor het actualiseren van de RI&E's.

Samen met verzekeraar FM-Global is verder gewerkt aan het treffen van beheersmaatregelen om het brandrisico in de centrales in Alkmaar en Dordrecht te verminderen. Grote investeringen zijn gedaan in het aanbrengen van sprinklers en voorzieningen om uitbreiding van een eventuele brand te voorkomen. Hiermee wordt tegemoetgekomen aan hoge eisen vanuit FM-Global.

Om de veiligheid verder te verbeteren hebben we een applicatie geïmplementeerd voor de registratie van installatie-onderdelen ten behoeve van onderhoud en schoonmaakwerkzaamheden. Het werkvergunningensysteem en het toegangsregistratiesysteem zijn hieraan gekoppeld. Op deze manier weten we altijd zeker dat de installaties waaraan gewerkt wordt, veiliggesteld zijn en dat de mensen die eraan werken in het bezit zijn van een VCA-diploma en op de hoogte zijn van de veiligheidsprocedures bij HVC.

Duurzame Energie

In 2018 zijn voor het bedrijfsonderdeel Duurzame Energie diverse RI&E's opgesteld voor warmte-aanleg en -beheer. Ook is er een RI&E opgesteld betreffende de risico's van nieuw ontworpen aflever- en regelstations.

De V&G (Veiligheid en Gezondheid) systematiek is verder geborgd binnen warmte-aanleg en er zijn toolboxes opgesteld voor risico's van werken in besloten ruimtes, hijsen, sleufveiligheid en werken in verontreinigde bodem. De naleving van de afspraken is systematisch gecontroleerd door HVC met behulp van werkplekinspecties. In 2019 zal deze V&G systematiek verder worden uitgerold naar zonne-energie projecten.

De nieuwe norm CROW 400 voor werken in verontreinigde bodem is geïmplementeerd. Er zijn afspraken vastgelegd voor het aanvragen van bodemonderzoeken en alle medewerkers betrokken bij warmte-aanleg zijn geïnstrueerd over de nieuwe regelgeving.

HVC is in 2018 als operator (onder de Mijnbouwwet) begonnen met het opzetten van een mijnbouworganisatie voor de exploitatiefase van het geothermieproject Trias Westland en de verdere ontwikkeling van een portfolio aan geothermieprojecten bij HVC-gemeenten. Na de boring van de putten (eind 2017-begin 2018) bij Trias Westland is begonnen met de benodigde documentatie waarin alle risico's op het gebied

Betrokkenheid van
belanghebbenden

“Gemeenten kunnen het niet alleen en HVC ook niet”

‘Samen met onze partners in de stad onderzoeken we hoe men ook in Zaanstad-Noord van het gas af kan. Daarbij liggen nog steeds kansen voor restwarmte uit de industrie. HVC had in het verleden, maar heeft ook nu vanuit de kerntaak warmte in deze fase vooral kennis te bieden. Dat we dit proces samen oppakken is relevant. Gemeenten kunnen de warmtetransitie immers niet organiseren vanuit alleen hun publieke rol en HVC kan dat ook niet vanuit haar adviesrol. We hebben elkaar daarom nodig, juist omdat het niet alleen gaat om de techniek, maar ook over afstemming met andere aspecten, zoals ruimtelijke ontwikkeling.’

Sanna Munnikendam

wethouder gemeente Zaanstad en voorzitter HVC Innovatieplatform

van veiligheid, gezondheid en milieu worden beschreven en beheerst voor de productiefase. Deze documenten zullen medio 2019 beschikbaar zijn als de putten worden aangesloten op het warmtenetwerk en met de productie wordt gestart.

Vitaliteit, opleiding en ontwikkeling

Wij faciliteren en ondersteunen medewerkers in hun ontwikkeling om het huidige werk te kunnen doen, maar ook om meer sturing aan hun loopbaan te kunnen geven, veranderingen te kunnen opvangen en met plezier en in goede gezondheid tot aan het pensioen met toegevoegde waarde te blijven werken.

In 2018 is periodiek arbeidsgezondheidskundig onderzoek aangeboden aan medewerkers met een kantoorfunctie en werkzaam binnen het bedrijfsonderdeel Grondstoffen. De rapportage van deze groep medewerkers is geen aanleiding geweest om extra interventies in te zetten.

Vitaliteit

Generatiepact

In 2017 is een beleid ontwikkeld dat twee specifieke groepen werknemers een steuntje in de rug biedt bij de invulling van hun loopbaan, passend bij hun levensfase. Hier is een regeling uit voortgekomen onder de noemer 'Generatiepact', waar de COR eind 2017 mee heeft ingestemd. De regeling biedt medewerkers vanaf acht jaar voor hun AOW-leeftijd de mogelijkheid om minder te gaan werken met behoud van 100% pensioenopbouw. De fte-ruimte die op deze manier ontstaat wordt voor minimaal 80% ingevuld met instroom door jongeren. De implementatie van de regeling is in 2018 gestart met voorlichtingsbijeenkomsten, informatiematerialen en individuele gesprekken met een financieel adviseur. Eind 2018 namen 32 medewerkers deel aan het generatiepact en zijn 36 mensen jonger dan 30 jaar ingestroomd. Deze relatief hoge instroom is mede veroorzaakt door een overall toename in vacatures. Een deel van de 36 is daadwerkelijk terechtgekomen op de capaciteit die is vrijgekomen door het generatiepact.

Medewerkerstevredenheidsonderzoek

Voor de zomer in 2018 is in samenwerking met Effectory een medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) uitgevoerd onder alle medewerkers van HVC. De algemene tevredenheid is met een score van 7,3 gestegen ten opzichte van de meting in 2015 (7,0). Tevens mogen we met het behaalde resultaat het keurmerk Beste Werk-

gever in de branche (een ster) van Effectory voeren. Er is op veel vlakken een stijgende lijn gerapporteerd. De uitkomsten van het onderzoek hebben daarnaast ook verbeterpunten laten zien. We zijn na de zomer, zowel op organisatieniveau als binnen afdelingen, aan de slag gegaan met de resultaten.

Verdeling HVC-medewerkers over de leeftijdscategorieën:

0-24 jaar	38
25-34 jaar	152
35-44 jaar	225
45-54 jaar	378
55-59 jaar	153
60-65 jaar	136
66 en >	5
Totaal	1.087

HVC heeft 1.087 (1.025 fte) medewerkers in dienst, 898 mannen (83%) en 189 vrouwen (17%). Voor 2019 verwachten wij geen grote wijzigingen in de samenstelling van ons personeelsbestand.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim in 2018 ligt met 5,57% boven de doelstelling (< 5,0%) en is ten opzichte van 2017 gestegen (2017: 5,5%). Reden van de stijging is een toename van langdurig verzuim. HVC blijft te maken houden met een groter wordende groep ouderen die de grootste impact hebben op het langdurig verzuim. Dit is nauwelijks te beïnvloeden. In 2018 is het generatiepact ingevoerd waar een groep ouderen aan heeft deelgenomen en dat impact moet gaan hebben op hun welzijn en werkzaam kunnen blijven. Verder is er een nieuwe aanbesteding voor een arbodienst gestart, hetgeen heeft geresulteerd in een arbodienst die vanaf januari 2019 gaat starten en die meer aansluiting heeft op de behoeften van HVC ten aanzien van (preventieve) ziekteverzuimbegeleiding. Door bewustwording te creëren bij leidinggevend en medewerkers met betrekking tot het duurzaam inzetbaar zijn en blijven, streven we ernaar het ziekteverzuim in 2019 te verlagen (doelstelling < 5,0%). Onze re-integratiebegeleider heeft in 2018 14 collega's succesvol kunnen helpen in het kader van re-integratie 1e en 2e spoor.

**Veilige en gezonde
werkomgeving**

“We betrekken onze collega’s bij het veiligheids- beleid”

Ad: ‘Ons team richt zich op veiligheid, gezondheid, welzijn en milieu, kortweg VGWM. We dragen er bijvoorbeeld aan bij dat onze collega’s met plezier kunnen doorwerken tot hun pensioen. Om ze daarbij te helpen, betrekken we ze bij ons beleid. Zo leiden we chauffeurs op om hun collega’s te leren hoe ze het beste hun stoel in de vrachtwagen kunnen instellen. Ook in onze veiligheidsinstructiefilms hebben medewerkers zelf meegespeeld. Collega’s spreken immers meer aan dan acteurs.’

Adriaan: ‘Van brandveiligheid maken we collega’s ook bewust. Door broei, beschadigde lithiumbatterijen of reacties in afval kan bijvoorbeeld snel brand ontstaan, zoals vaak gebeurt in onze branche. In 2018 hebben we een checklist gemaakt die we op alle locaties gaan toetsen. Als je weet hoe brand kan ontstaan, kun je het ook beter voorkomen. Het begint bij alert zijn.’

Adriaan Lefeber, Ad Vermaas
Team Duurzaam Verbeteren

HVC-fit

Met het jaarprogramma 2018 van HVC-fit is aandacht besteed aan de mentale en fysieke gesteldheid van onze medewerkers in het kader van vitaliteit. Zo werden in 2018 weer de vitaliteitsweek georganiseerd, de stoelmasseur frequent ingezet en workshops omgaan met werkstress en sportevenementen georganiseerd. Ook maakten medewerkers gebruik van personal coaching service. In 2018 zijn vier collega's ondersteund bij een lifestyletraject.

Opleiding en ontwikkeling

Er worden instrumenten en faciliteiten geboden om de ontwikkeling en mobiliteit van medewerkers te stimuleren. Voor inzicht in de prestaties, mogelijkheden, scholingsbehoefte, motivatie en ambities van medewerkers voeren leidinggevenden en medewerkers jaarlijks minimaal één gesprek. Met 99,6% van de medewerkers heeft in 2018 een dergelijk gesprek plaatsgevonden. HVC biedt medewerkers diverse soorten opleidingen aan zowel op organisatieniveau als individuele opleidingen. Op organisatieniveau biedt HVC alle medewerkers gratis online-trainingen aan. Collega's van HVC kunnen ook gebruik maken van loopbaanbegeleiding. In 2018 zijn negen coachingstrajecten en één omscholingstraject succesvol begeleid.

Bewustwording en educatie

In 2018 zijn ruim 10.000 bezoekers bij HVC rondgeleid. Het grootste gedeelte van de bezoekers betreft leerlingen van scholen in het verzorgingsgebied van HVC. Met rondleidingen en educatiemateriaal voor groep 8 van de basisschool benadrukken wij het belang van het voorkomen en het scheiden van huishoudelijk afval en laten wij zien hoe restafval wordt benut voor energieproductie. Voor basisscholen heeft HVC het educatiepakket 'Watt 'n Zooi' ontwikkeld. Want afval voorkomen, afval scheiden en het daardoor terugwinnen van waardevolle grondstoffen, begint thuis en op school. Basisscholen in de regio van HVC worden jaarlijks uitgenodigd om gebruik te maken van het educatiepakket. Dit pakket bestaat uit een leerlingenmagazine, docentenhandleiding, een excursie naar de afvalenergiecentrale in Alkmaar en een excursie naar de milieustraat (voor- en najaar) of afvalenergiecentrale in Dordrecht. Leerlingen van scholen uit Flevoland kunnen een bezoek brengen aan de locatie in Lelystad, waar een rondleiding plaatsvindt over het terrein van HVC, Orgaworld en Afvalzorg. Ook omwonenden en andere geïnteresseerden worden op aanvraag rondgeleid in de afvalenergiecentrales en de vergistingsinstallatie van HVC. Bezoekers kunnen zich zo een beeld vormen van de verschuiving van onze

taken van verbranden van afval naar afvalscheiding en het hergebruik van grondstoffen en activiteiten van HVC op het gebied van duurzame energie.

Social Return/participatie

Vanuit algemene maatschappelijke betrokkenheid, in combinatie met de participatiewet, spant HVC zich al een aantal jaren in om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt de mogelijkheid te bieden bij HVC in te stromen in een reguliere baan of op een werkervaringsplek. Voor 2018 had HVC zich ten doel gesteld om minimaal 10 posities, verspreid door de organisatie, te vullen met mensen uit de doelgroep en deze doelstelling is behaald. Daarnaast zijn op de AEEA in Dordrecht en bij Sortiva dagelijks gemiddeld 20 mensen actief op een werkervaring plek, waarbij het doel is dat ze na een aantal maanden uit kunnen stromen naar een reguliere baan. Tevens zijn 46 mensen ingestroomd, in de meeste gevallen via detachering, om te worden opgeleid tot chauffeur.

Klanttevredenheid

Wij leveren warmte en energie en zamelen afval in bij de inwoners van de aandeelhoudende gemeenten met wie wij een dienstverleningsovereenkomst hebben gesloten.

Inwoners inzamelgemeenten

Inwoners van de gemeenten waar HVC afval inzamelt kunnen telefonisch, via e-mail en social media contact opnemen met onze klantenservice. Daarnaast kunnen inwoners voor informatie terecht op onze website, waar meer dan 600 vragen en antwoorden over afval- en energie gerelateerde zaken zijn opgenomen. De database wordt continu gemonitord en als er vragen of antwoorden ontbreken, wordt het bestand aangevuld. De website werd in 2018 ruim 1,1 miljoen keer bezocht (in 2017 990.000). De digitale afvalkalender (ook als app) biedt inwoners een overzicht wanneer en welke afvalstromen in hun straat worden opgehaald. De digitale afvalkalender werd in 2018 meer dan 3,3 miljoen keer geraadpleegd (in 2017 1,7 miljoen keer). Deze groei komt doordat we de app hebben vernieuwd en door de communicatie rondom de invoering van de app. De nieuwe functie 'de afvalwijzer' wordt veel geraadpleegd. De social-media-kanalen (Facebook, Twitter, LinkedIn) worden tijdens kantooruren gemonitord en op vragen wordt zo spoedig mogelijk gereageerd. In 2018 werd de webshop van HVC geïntroduceerd. Daarnaast konden inwoners online hun afvalpas aanvragen in plaats van te bellen met de Klantenservice.

Social return

“Met dit traject hebben 18 mensen in 2018 een **vaste baan** gekregen”

‘Bij HVC in Dordrecht begeleiden we samen met Baanbrekend Drechtsteden zo’n twintig mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Die werken bij de AEEA-lijn, waar afgedankte elektrische en elektronische apparatuur wordt verwerkt. We hebben een vaste kern die al een paar jaar bij ons werkt, en daarnaast hebben 47 mensen in 2018 een leertraject van drie tot zes maanden gevolgd om door te groeien naar een nieuwe functie of een baan bij een andere werkgever. Ze hebben lang niet gewerkt of leren als statushouder de Nederlandse arbeidsmarkt kennen, of ze hebben bijvoorbeeld autisme. Ze werken toe naar een veiligheidscertificaat en kunnen heftruckchauffeur worden, als ze dat ambiëren. Dankzij dit traject hebben 18 mensen in 2018 een vaste baan gekregen, van wie één bij HVC.’

Mike Coppens
teamleider logistiek

Meldingen onjuiste inzameling

HVC probeert meldingen over onjuiste inzameling zo snel mogelijk op te lossen. De oorzaak van de meeste meldingen die binnenkomen wordt snel en eenvoudig opgelost, bijvoorbeeld door het uitvoeren van een inzamelcorrectie. Ook volle ondergrondse containers worden door medewerkers van de klantenservice direct aangemeld voor een extra ophaalronde. Als een snelle, directe oplossing niet mogelijk is, wordt een melding geregistreerd. De meldingencoördinator begeleidt de afhandeling en zorgt ervoor dat de oorzaak van de melding zo snel mogelijk en uiterlijk binnen tien werkdagen wordt opgelost. In 2018 zijn in totaal 669 geregistreerde meldingen afgehandeld. Op basis van in totaal 494.717 woonhuisaansluitingen betekent dit 1 geregistreerde melding per 739 woonhuisaansluitingen (2017: 1 op 740).

Klanten HVC KringloopEnergie

Na klantcontacten (storingsmeldingen en contact met de klantenservice) wordt de tevredenheid gemeten. Het gemiddelde klanttevredenheidscijfer over het volledige kalenderjaar 2018 was een 8,3 (2017: 8,1).

Deelnemende gemeenten

Optimale dienstverlening en verbinding zijn uitgangspunten voor HVC voor de relatie met aandeelhouders. De kwaliteit van de dienstverlening speelt met name een rol bij die gemeenten waarmee een dienstverleningsovereenkomst (DVO) is aangegaan. Tijdens bestuurlijke overleggen is onze dienstverlening een vast agendapunt.

Deelnemende waterschappen

De bezettingsgraad en jaarprognose van de slibverbrandingsinstallatie worden zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau met de waterschappen besproken, evenals de wenselijkheid van meer regie op de gehele afvalwaterketen. HVC staat de waterschappen waar mogelijk terzijde bij het verwezenlijken van de afspraken in het klimaatakkoord.

Financiële ontwikkelingen

Het thema 'Van Gas Los' betekent voor de aandeelhouders van HVC een versnelling van de ambitie ten aanzien van de energietransitie. In 2018 is met de uitbreiding van de warmtenetten in Dordrecht en Alkmaar, het in gebruik nemen van de geothermieput in het Westland en diverse zonne-energie projecten, weer verder invulling gegeven aan de energietransitie.

Daarnaast heeft HVC met de ingebruikname van de kunststofsorteerinstallatie in Heerenveen verdere stappen gezet in de keten van materiaalhergebruik. Hierdoor zijn de prestaties op het gebied van afvalscheiden en recyclen van grondstoffen verbeterd. De investeringen van de afgelopen jaren in de bodemaswasinstallatie, de voorscheidingsinstallatie en de kunststofsorteerinstallatie dragen allen positief bij aan het recyclen van grondstoffen.

Financiële ontwikkeling 2018

Het nettoresultaat over 2018 komt uit op € 13,3 miljoen (2017: € 13,6 miljoen). Dit resultaat is in lijn met eerdere ramingen. Het genormaliseerde nettoresultaat over 2018 komt uit op € 12,7 miljoen (2017: € 11,7 miljoen).

Bedrijfsresultaat

Het bedrijfsresultaat over 2018 bedraagt € 25,1 miljoen ten opzichte van een bedrijfsresultaat van € 46,0 miljoen over 2017. In de onderstaande analyse worden de belangrijkste verschillen verklaard.

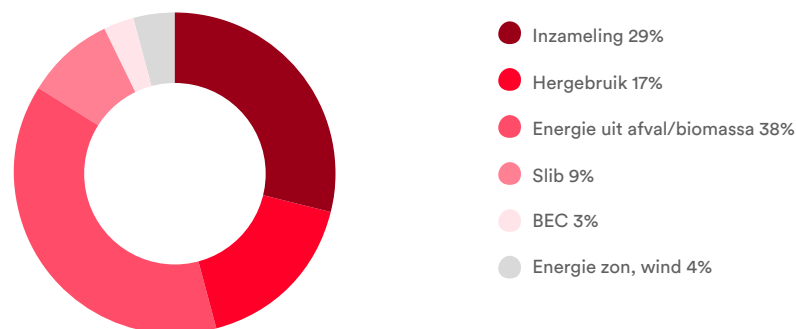
Som der bedrijfsopbrengsten

De netto-omzet steeg met € 11,3 miljoen tot € 264,0 miljoen in 2018. De stijging wordt voornamelijk verklaard door meer energie/warmte leveringen, alsmede het volledig in gebruik zijn van de voorscheidingsinstallatie. Daarnaast namen de inzamel- en verwerkingsomzetten toe door reguliere indexaties.

De overige opbrengsten zijn gedaald met € 9,9 miljoen naar € 77,5 miljoen. Dit werd voornamelijk veroorzaakt door afname van de subsidieopbrengsten met € 9 miljoen. Dit hangt samen met het aflopen van de MEP subsidie op de bio-energiecentrale per eind 2017.

Omzet per activiteit

(in %)

HVC behaalt ca. 96% van de omzet uit het inzamelen van afval en de omzetting van afval/biomassa in duurzame energie. De totale omzet bedraagt € 342 miljoen.

Som der bedrijfslasten

De bedrijfslasten zijn met € 22,3 miljoen gestegen. In 2018 was sprake van een – met de dividendinkomsten samenhangende – afwaardering op het Windpark TWB van € 0,5 miljoen. Onderstaande analyse verklaart de belangrijkste verschillen.

- De kosten grond- en hulpstoffen en uitbesteed werk en andere externe kosten zijn € 13,3 miljoen hoger dan voorgaand jaar. Dit hangt samen met ingebruikname van de voorscheidingsinstallatie medio 2017 en hogere verwerkingskosten derden vanwege onderhoudstops.
- De lonen, salarissen en sociale lasten waren € 7,0 miljoen hoger dan in 2017. Deze stijging hangt samen met de uitbreiding van de activiteiten en reguliere loonstijgingen als gevolg van cao wijzigingen en stijging van pensioen- en sociale lasten.
- De afschrijvingslasten 2018 waren € 1,4 miljoen hoger dan 2017 als gevolg van hogere investeringen in het boekjaar.

In 2018 gegenereerde toegevoegde waarde

(in miljoenen euro's)

	2018	2017
Inkomsten	342	340
Kosten uitbesteed werk en overige	230	213
Personeelskosten	87	81
Belastingen	-6	-
Garantstellingsprovisie	6	6
Financieringslasten	10	25
Resultaat deelnemingen	-2	-1
	13	14

- De overige waardeverandering vaste activa ziet in 2018 toe op de afwaardering van een grondpositie ad € 1,2 miljoen.
- De overige bedrijfskosten waren in lijn met voorgaand jaar.
- De opbrengsten van vorderingen die tot de vaste activa behoren zien toe op de ontvangen dividenden van de windparken.
- De waardeveranderingen vaste activa zien in 2018 en 2017 toe op de afwaardering van de participatie in het windpark TWB. Het verschil in afwaardering tussen 2017 en 2018 werd voornamelijk veroorzaakt doordat in 2017 een herstructurering en herfinanciering is doorgevoerd.
- De gesaldeerde rente baten en lasten dalen met € 2,4 miljoen als gevolg van het lagere rentepercentage waartegen in 2018 nieuwe financieringen zijn aange-trokken.
- De effectieve belastingdruk daalde in 2018 nog verder. Dit werd veroorzaakt door de hogere energie investeringsaftrek (EIA) en het verschil in verwerkingsmethodiek van de deelnemingen in de commerciële jaarrekening ten opzichte van de fiscale behandeling.
- Het resultaat deelnemingen is verslechterd ten opzichte van 2017 met name door het negatief resultaat WASH VOF.

Investerings, financiering en kasstroom

De investeringen bedroegen in 2018 € 78,2 miljoen (2017: € 63,8 miljoen). De investeringen hebben voornamelijk betrekking op de uitbreiding van de warmtenetten, de aanschaf van inzamelvoertuigen en (ondergrondse) containers en de uitvoering van groot onderhoud aan de afvalenergiecentrales.

De kasstromen uit operationele activiteiten zijn gestegen naar € 116,6 miljoen (2017: € 105,4 miljoen). De operationele kasstromen zijn aangewend voor de investeringen in materiële vaste activa. Hierdoor komt de vrije kasstroom uit op € 38,8 miljoen in 2018 (2017: € 40,9 miljoen).

De kasstroom uit financieringsactiviteiten wordt in belangrijke mate bepaald door de betaalde rente, waarbij de aflossingen en opnames van leningen grotendeels gelijk aan elkaar zijn.

Als gevolg van het positieve nettoresultaat is de solvabiliteit verbeterd van 10,8% in 2017 naar 12% in 2018.

Financiële verwachting voor 2019

Voor 2019 wordt verwacht dat de resultaatontwikkelingen en vrije kasstromen in lijn zullen liggen met 2018. HVC zal met investeringen in warmtenetten, warmtebronnen, zon- en windenergie en nieuwe inzamelmiddelen de duurzaamheid ambities van haar aandeelhouders op het gebied van energie en hergebruik van grondstoffen verder vorm gaan geven.

In het Governance hoofdstuk worden de corporate governance, risicobeheer en de compliance beschreven.

Financiële stabiliteit

“We zijn steeds meer energie- en grondstoffenbedrijf”

‘In 2018 hebben we geïnvesteerd in warmtenetten, en in de gemeente Westland hebben we een geothermieput in gebruik genomen. Dit draagt bij aan de productie en levering van duurzame energie. Hiermee geven we concreet invulling aan de energietransitie vanuit een perspectief van waardecreatie dat gericht is op de lange termijn.

Met onze voorscheidingsinstallatie, de kunststofsorteerinstallatie en de bodemas-wasinstallatie draagt HVC bij aan de doelstellingen voor recycling en hergebruik. Hiermee geven we de transitie van afvalverwerker naar energie- en grondstoffenbedrijf echt vorm.’

Wouter Kossen

Group Controller

verslag van de Raad van Commissarissen.

Rol en verantwoordelijkheden

De Raad van Commissarissen ('de Raad') ziet toe op de ontwikkeling en uitvoering van de strategie door de directie, met als uitgangspunt lange termijn waardecreatie voor de vennootschap en de met haar verbonden onderneming. De Raad richt zich bij de vervulling van zijn taak op de in aanmerking komende belangen van alle bij de vennootschap behorende stakeholders.

De Raad staat het bestuur met raad terzijde, ziet toe op de verhouding met de in HVC deelnemende gemeenten en waterschappen en andere maatschappelijke stakeholders en fungeert als werkgever van de directie. De Raad kent een reglement waarin regels zijn vastgelegd omtrent onder meer zijn werkwijze, taken, besluitvorming en bevoegdheden.

Samenstelling en diversiteit

Eind 2017 heeft de algemene vergadering op voorstel van de Raad besloten om de omvang, samenstelling en benoemingswijze van de Raad te wijzigen, met als doel de slagkracht en onafhankelijkheid te verbeteren en te borgen dat de voltallige Raad is samengesteld overeenkomstig de met de aandeelhouders besproken profielschets. Sindsdien is een transitietraject ingezet, leidend tot een nieuwe samenstelling en een omvang van vijf leden. Het transitieproces is inmiddels grotendeels afgerond. Het recht tot benoeming van commissarissen berust sinds 17 augustus 2018 bij de algemene vergadering. Eén lid wordt door de algemene vergadering benoemd op aanbeveling van de centrale ondernemingsraad.

De leden dienen gezamenlijk te beschikken over de in de profielbeschrijving weergegeven competenties, die betrekking hebben op de voor HVC relevante aspecten van het bedrijf. Daarnaast dient elke commissaris te beschikken over voor hem of haar specifiek vereiste kennis en ervaring om de bedrijfsvoering, de financiële en ondernemingsresultaten van HVC in algemene zin te kunnen beoordelen, alsmede over competenties om de rol van toezichthouder en teamlid adequaat te kunnen vervullen.

De Raad van Commissarissen is zodanig samengesteld dat de leden ten opzichte van elkaar, het bestuur en welk deelbelang dan ook onafhankelijk en kritisch kunnen opereren. Naar het oordeel van de Raad voldoen alle commissarissen aan de eisen voor onafhankelijkheid, zoals bedoeld in best-practicebepaling 2.1.7–2.1.9 van de corporate governance code.

Indien bij een structuurvennootschap zoals HVC van het aantal natuurlijke personen dat zetels bezet in het bestuur of de Raad van Commissarissen minder dan 30% man of vrouw is, dient op grond van de artikelen 166 en 276 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek deze als onevenwichtig gekwalificeerde verdeling te worden

toegelicht. Het bestuur van HVC is samengesteld uit één natuurlijk persoon. De wet is hierop niet van toepassing. Op dit moment telt de Raad zes leden, waarvan één vrouw. De huidige verdeling houdt verband met de tot medio 2018 geldende wijze van benoemen van commissarissen. Bij het selecteren en werven van nieuwe commissarissen zal diversiteit in geslacht een belangrijk criterium zijn. De Raad onderschrijft dat diversiteit bijdraagt aan objectieve en gedegen besluitvorming. De laatste benoeming, van Anne Marie van der Wijst, zal van die visie getuigen. De Raad is ook van mening dat diversiteit ook wezenlijk is in deskundigheid, competenties en achtergrond. De nieuwe wijze van voordragen en benoemen maakt het mogelijk om op consistente wijze het belang van een evenwichtige samenstelling van de Raad mee te wegen met andere relevante belangen.

Cultuur

De cultuur binnen een organisatie is van grote betekenis voor het succes van een bedrijf. HVC heeft een ondernemende cultuur. De directie definieert en geeft sturing aan de normen en waarden binnen de organisatie. Deze uit zich ook in de wijze waarop vorm wordt gegeven aan de operationele activiteiten. Om inzicht te krijgen in en te ervaren hoe HVC zijn activiteiten lokaal inbedt worden regelmatig bedrijfsbezoeken afgelegd, waarbij met het lokale management gesproken wordt over de lopende ontwikkelingen, de eventuele knelpunten die daarbij optreden en de manier waarop die worden opgelost. Ook het regelmatige overleg met de Centrale Ondernemingsraad geeft de Raad aanwijzingen ten aanzien van de cultuur binnen HVC.

Toezicht in 2018

De Raad neemt bij de uitoefening van zijn toezicht als uitgangspunt de strategie van de onderneming, die zich richt op activiteiten Duurzame Energie, Grondstoffen, Energie uit Afval en de Slibwaterketen, en de voor elk van deze activiteiten geformuleerde lange- en kortetermijndoelstellingen. De Raad volgt de inhoudelijke voortgang op deze doelstellingen en toetst alle activiteiten mede op de eis van rentabiliteit en financiële robuustheid door opbouw van eigen vermogen, waarmee de financiële positie van HVC wordt versterkt. Deze versterking wordt niet nagestreefd vanuit het oogmerk van maximale winst, maar wel vanuit de noodzaak om de continuïteit van het bedrijf te garanderen.

De Raad hanteert een jaaragenda voor agendapunten die relevant zijn om op een specifiek moment gedurende het jaar te behandelen. Deze punten betreffen onder

meer het jaarplan en financieringsplan, de strategie van het bedrijf, de voorstellen aan de algemene vergadering, het jaarverslag, en het thema risicobeheersing. Daarnaast worden ter vergadering de actuele ontwikkelingen besproken. Daarbij is vooral aandacht uitgegaan naar de volgende onderwerpen.

- De Raad heeft regelmatig de warmte-activiteiten van het bedrijf en de verdere ontwikkelingsmogelijkheden op dit gebied besproken. Het beleid van het Rijk om de afhankelijkheid van aardgas voor warmtevoorziening uit te faseren met als doel 'Van Gas Los' te komen, leidt tot een sleutelrol voor gemeenten als het gaat om de planning en implementatie van een alternatieve energievoorziening binnen de gemeente. Eind 2017 is met de aandeelhouders verkend of het zinvol en wenselijk is als HVC vanuit zijn bestaande rol ook voor dit nieuwe taakveld van gemeenten ondersteuning kan bieden. De aandeelhouders hebben deze vraag met een volmondig ja beantwoord. In het verlengde daarvan is in 2018 ter uitwerking van deze keuze het beleidskader 'Van Gas Los' door de aandeelhoudersvergadering vastgesteld. Dit kader is onderdeel van de toetsing door de Raad bij investeringsvoornemens.
- In dat verband is ook uitgebreid de strategie ten aanzien van de keuze van warmtebronnen voor de voeding van warmtenetten en de ontwikkeling van geothermie met de directie besproken. Deze strategie en de ontwikkeling van geothermie door HVC is tevens ter kennis gebracht van de aandeelhouders.
- HVC verwerkt voor de deelnemende waterschappen het zuiveringsslib in een slibverbrandingsinstallatie. De vliegashouding die na verbranding overblijft bevat een hoog fosfaatgehalte. HVC is voornemens te participeren in een project van Ecophos dat zich richt op het terugwinnen van dit fosfaat uit vliegashouding, een voorgenomen activiteit waar ook de deelnemende waterschappen zeer aan hechten. De Raad bespreekt regelmatig de ontwikkelingen rond dit project en heeft zich ter plaatse door Ecophos op de hoogte laten stellen van de ontwikkelingen rond het project.
- De transformatie van HVC naar een bedrijf dat zich richt op energie en hergebruik heeft ook betekenis voor het HRM-beleid. De raad heeft stilgestaan bij de wijze waarop vanuit HRM-perspectief aan deze transformatie wordt bijgedragen. Daarnaast staat de raad periodiek stil bij management development en succession planning.
- De voorscheidingsinstallatie, waarin HVC afval uit vooral hoogbouwwooningen bewerkt met als doel zoveel mogelijk herbruikbare fracties af te scheiden, voordat deze stroom wordt verwerkt in de afvalenergiecentrale levert inmiddels

een belangrijke bijdrage aan de VANG-doelstellingen van HVC-gemeenten. De afgescheiden kunststoffractie wordt opgewerkt in een joint venture waarin HVC participeert. De Raad heeft zich verdiept in de prestaties van deze joint venture en in de context waarin deze opereert: de markt van de kunststof-recycling, de ontwikkelingen rond het afvalfonds en de overwegingen en mogelijkheden om opwaarts te integreren in de kunststofketen, met als doel bij te dragen aan de versnelling van kunststofrecycling, essentieel voor het draagvlak voor gescheiden inzameling.

- De gft-verwerking door HVC vervult voor de deelnemende gemeenten een centrale rol binnen het afvalbeheer. In het boekjaar was sprake van geuroverlast rond de vergistingsinstallatie in Middenmeer. Deze problematiek en de getroffen uitgebreide maatregelen om met maximale beheersing van geuremissies de installatie verantwoord binnen zijn omgeving te kunnen bedrijven, zijn uitgebreid besproken door de Raad. De Raad heeft zich tevens tijdens een bezoek aan de installatie uitgebreid geïnformeerd over deze maatregelen. De Raad heeft er vertrouwen in dat de uitgezette acties de geuroverlast in voldoende mate zullen wegnemen.
- Jaarlijks bespreekt de Raad met de directie de benchmark van de activiteiten van HVC. Als geheel laat HVC zich moeilijk benchmarken omdat geen ander bedrijf beschikt over een soortgelijk portfolio en de synergetische voordelen daarvan niet in een benchmark naar voren komen. Vanuit dat perspectief is het belangrijk, zo is de Raad met de directie van mening, om de propositie van HVC voor gemeenten en waterschappen te verhelderen. De prestaties van de individuele activiteiten worden aan de hand van maand- en kwartaalrapportages in elke vergadering met de Raad besproken.
- Het eerste besprekingspunt van deze maand- en kwartaalrapportages betreft het onderwerp veiligheid. Elk incident wordt geëvalueerd en, voor zover van toepassing, worden de te nemen maatregelen om herhaling te voorkomen besproken.
- Een ander thema dat de voortdurende aandacht van de Raad heeft betreft de brandveiligheid. De afvalbranche kent een verhoogd brandveiligheidsrisico en ook bij HVC hebben de afgelopen jaren enkele incidenten plaatsgevonden. De Raad bespreekt regelmatig het brandveiligheidsrisico en het brandveiligheidsplan dat in overleg met de verzekeraar wordt uitgevoerd.
- De AEC's emitteren veel CO₂, zowel van fossiele oorsprong, als – voor het merendeel – van niet fossiele oorsprong. Directie en Raad hebben in dat verband het strategische belang van CO₂-terugwinning besproken. Er zijn het afgelopen jaar kleinschalige stappen gezet op het gebied van CO₂-terugwinning. De directie onderzoekt de mogelijkheden van opschaling.

- Het terugwinnen van CO₂ ligt in het verlengde van het voorkomen van (vermijdbare) CO₂. Vermijdbare emissies betreffen het gebruik van Groningengas, dat met name wordt ingezet ten behoeve van de goede werking van de rookgasreinigingsinstallatie en het vanuit milieuoogpunt zorgvuldig op- en afstoken van de verbrandingsinstallatie. De Raad ziet toe op de maatregelen die HVC voor het minimaliseren van deze emissies uitvoert. HVC heeft de minister van EZK gevraagd om een regeling te treffen ter dekking van de onrendabele top van investeringen waarmee het verbruik van Groningengas verder kan worden uitgefaseerd.
- In het boekjaar is eveneens aandacht besteed aan een knelpunt dat is ontstaan bij het borgen van voldoende aanvoer van brandbaar afval ten behoeve van de maximale benutting van de capaciteit van de afvalenergiecentrales. De import van afval vervult daarbij een belangrijke rol. Door een substantieel hogere aanvoer van gemeentelijk restafval dan door de deelnemende gemeenten geraamd, in combinatie met een ongeplande onderhoudsstop, diende gecontracteerd afval uit Engeland tegen relatief hoge kosten te worden omgeleid. De oorzaken van deze mismatch zijn geanalyseerd, op basis waarvan de planningsmethodiek is aangepast.

Medezeggenschap

De Raad heeft een goede relatie met de centrale ondernemingsraad en overlegt op regelmatige basis over onderwerpen die voor de medezeggenschap van belang zijn.

Samenstelling en bijeenkomsten Raad en Commissies

De Raad heeft in 2018 zeven maal vergaderd, alle in aanwezigheid van de directie. Voorafgaand aan de reguliere vergaderingen heeft een aantal besloten vergaderingen plaatsgevonden. Alle commissarissen zijn, op een enkele uitzondering na, bij alle vergaderingen aanwezig geweest. In het verslagjaar zijn geen onderwerpen aan de orde gesteld waarbij sprake was van een tegenstrijdig belang.

Als permanente commissies fungeerden in het verslagjaar de Auditcommissie en de (gecombineerde) Selectie-en-benoemingscommissie en Remuneratiecommissie. Ter voorbereiding van reguliere vergaderingen en ter bespreking van actuele thema's heeft de voorzitter van de Raad regelmatig tussentijds contact met de bestuurder. De Raad vergadert minstens eenmaal per jaar buiten aanwezigheid van de directie om het functioneren van de Raad en de directie te evalueren, en de onderlinge samenwerking te beoordelen.

Mutaties

In 2018 hebben de volgende mutaties binnen de Raad plaatsgevonden.

Frank Schreve en Ed Anker zijn afgetreden per 1 juli en Antje Kuilboer-Noorman is afgetreden per 13 december. Anne Marie van der Wijst is per 13 december benoemd voor een eerste termijn. Philip Houben (voorzitter) is per voornoemde datum benoemd voor een tweede termijn en Hans Oosters voor een derde termijn (voor twee jaar).

De Raad dankt Frank Schreve, Antje Kuilboer-Noorman en Ed Anker voor hun inzet en waardevolle bijdragen aan de discussies binnen de Raad. De Raad dankt Frank Schreve bovendien voor de uitstekende wijze waarop hij als voorzitter van de Selectie-en-benoemingscommissie het transitieproces van de Raad naar een nieuwe samenstelling en omvang heeft begeleid.

Auditcommissie

De Auditcommissie bestond in het boekjaar uit Willem Kooijman (voorzitter), Antje Kuilboer-Noorman (tot 13 december 2018), Frans Föllings en Hans Oosters. De Commissie heeft in het boekjaar vijf keer vergaderd in bijzijn van de directeur Financiën, alsmede tweemaal in bijzijn van de externe accountant. Op enkele uitzonderingen na waren alle leden tijdens alle vergaderingen aanwezig. De belangrijkste onderwerpen waren de jaarrekening, het jaarverslag, de maand- en kwartaal-rapportages, het jaarplan en het meerjarenperspectief, de rapportages van de externe accountant/management letters, risicomangement, investeringsvoorstellen van uiteenlopende aard, de implementatie en evaluatie van een nieuw financieel systeem en de beheersing van de financiële processen.

(Gecombineerde) Selectie-en-benoemingscommissie en Remuneratiecommissie

De leden van de gecombineerde Selectie-en-benoemingscommissie en Remuneratiecommissie vormen een personele unie, met Frank Schreve (tot 1 juli 2018) als voorzitter van de Selectie-en-benoemingscommissie, Martien den Blanken als voorzitter van de Remuneratiecommissie, en Ed Anker (tot 1 juli 2018) en Philip Houben als overige leden. De commissies kwamen in 2018 meerdere keren bij elkaar en voerden daarnaast enkele malen tussentijds telefonisch overleg. Besproken zijn onder meer het transitieproces naar de raad in nieuwe samenstelling en de selectie van een kandidaat ter benoeming tot lid van de Raad, in samenspraak met een vertegenwoordiging uit de aandeelhouders.

Financiële resultaten en uitkeringen aan aandeelhouders

Aan de aandeelhouders is overeenkomstig eerdere besluiten van de Algemene Vergadering een bedrag aan garantstellingsprovisie uitgekeerd ter grootte van € 6,3 miljoen. HVC heeft over 2018 een nettoresultaat na belastingen behaald van € 13,3 miljoen (2017: € 13,6 miljoen). Het genormaliseerde nettoresultaat uit gewone bedrijfsvoering bedraagt € 12,7 miljoen (2017: € 11,7 miljoen). De vrije kasstroom bedroeg in 2018 € 38,8 miljoen (2017: € 40,9 miljoen). Als gevolg van het positieve nettoresultaat is de solvabiliteit verbeterd van 10,8% in 2017 naar 12% in 2018.

Voorstel aan de Algemene Vergadering

De jaarrekening over 2018, zoals deze is opgesteld door het bestuur, is in de Raad besproken. De jaarrekening gaat vergezeld van het verslag van het bestuur.

De Raad stelt de Algemene Vergadering voor:

1. de jaarrekening vast te stellen;
2. het resultaat toe te voegen aan de overige reserves, waardoor het eigen vermogen toeneemt tot € 116,3 miljoen;
3. de directie decharge te verlenen voor het gevoerde beleid, en
4. de Raad van Commissarissen decharge te verlenen voor het gehouden toezicht.

Wij spreken onze dank en waardering uit voor de inspanningen van directie en alle medewerkers die tot het tevredenstellende resultaat van 2018 hebben geleid. Wij danken de aandeelhouders voor hun bijdrage daaraan alsmede voor het in de onderneming gestelde vertrouwen.

Alkmaar, 26 maart 2019

de Raad van Commissarissen

drs. Ph.P.F.C. Houben (voorzitter)

ir. M.G.M. den Blanken

ir. F.J. Föllings

drs. W.G. Kooijman

mr. J.H. Oosters

drs. J.H.P.M. van der Wijst

personalia.

Bestuurder

D.A. (Dion) van Steensel (1971)

- Lid Raad van Toezicht vereniging voor Christelijk Voortgezet Onderwijs Rotterdam e.o. tot en met 31 juli 2018

Raad van Commissarissen

Drs. Ph.P.F.C. (Philip) Houben (1950)

Huidige (2e) termijn: 2018-2022

Voorzitter Raad van Commissarissen
Lid Selectie-en-benoemingscommissie
en Remuneratiecommissie

- Lid Raad van Commissarissen TKH
- Bestuurslid Stichting Prioriteit Antea Participaties
- Voormalig voorzitter Raad van Bestuur Wavin
- Voormalig voorzitter Nederlandse Vereniging van Participatiemaatschappijen

Ir. M.G.M. (Martien) den Blanken (1951)

Huidige (2e) termijn: 2015-2019

Voorzitter Remuneratiecommissie
Lid Selectie-en-benoemingscommissie

- Voorzitter stichtingsbestuur Waternet
- Voorzitter van het bestuur Water for Life Foundation
- Bestuurslid Blooming Foundation
- Lid Raad van Toezicht Aqua for All
- Voormalig algemeen directeur NV PWN

Ir. F.J. (Frans) Föllings (1952)

Huidige (1e) termijn: 2016-2020

Lid Auditcommissie

- Directeur 2Ensure b.v.
- Lid Dagelijks Bestuur Stichting Brabant Koor
- Lid raad van toezicht Stichting Podium Circulair
- Voormalig directeur Attero b.v.
- Voormalig directeur Essent Milieu b.v.

Drs. W.G. (Willem) Kooijman (1949)

Huidige (3e) termijn: 2015-2019

Voorzitter Auditcommissie

- Secretaris Belanghebbenden Orgaan bij StapPensioen kring HC
- Voormalig financieel directeur Holland Casino
- Voormalig voorzitter Pensioenfonds Holland Casino
- Voormalig Directeur Financiering en Deelnemingen Ministerie van Economische Zaken

Mr. J.H. (Hans) Oosters (1962)

Huidige (3e) termijn: 2018-2020

Voorzitter Selectie-en-benoemingscommissie

Lid Remuneratiecommissie

- Commissaris van de Koning in Utrecht
- Voorzitter Raad van Toezicht zorginstelling Pieter van Foreest
- Voorzitter bestuur Voedselbank IJssel en Lek
- Voormalig dijkgraaf van Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard

Drs. J.H.P.M. (Anne Marie) van der Wijst (1968)

Huidige (1e) termijn: 2018-2022

Lid auditcommissie

- Interim CFO Picturae Holding BV
- Lid van de Raad van Commissarissen van het Nederlands Loodwezen
- Lid van de Raad van Commissarissen van Bravilor Bonamat
- Lid van de (auditcommissie) van de raad van commissarissen van Stichting Zorgpartners Friesland
- Voormalig CFO Transdev Nederland BV

governance.

Corporate governance

NV HVC ('HVC') is een naamloze vennootschap naar Nederlands recht, gevestigd te Alkmaar. De governance is gebaseerd op de structuurregeling. De vennootschap wordt bestuurd door een eenhoofdige directie. Toezicht wordt uitgeoefend door de Raad van Commissarissen. Deze organen zijn onafhankelijk van elkaar en leggen over de uitoefening van hun taken verantwoording af aan de algemene vergadering.

De formele relatie tussen de organen van de vennootschap – directie, Raad van Commissarissen en algemene vergadering – is vastgelegd in de wettelijke structuurregeling en de statuten. Daarnaast hebben aandeelhouders onderling afspraken gemaakt met het aangaan van de ballotageovereenkomst en hebben aandeelhouders, Raad van Commissarissen en directie nadere afspraken gemaakt over de strategie en financiering van HVC, alsmede over de uitoefening van bevoegdheden.

Aandeelhouders

De vennootschap kent aandelen A, B en C. De aandelen A zijn geplaatst bij gemeenten, gemeenschappelijke regelingen van gemeenten (in totaal 46 gemeenten) en een waterschap. Deze gemeenten liggen in de provincies Noord- en Zuid-Holland, Flevoland en Friesland. Het waterschap is gelegen in de provincie Noord-Holland.

De aandelen B zijn geplaatst bij een gemeenschappelijke regeling van vijf waterschappen, gelegen in de provincies Zuid-Holland en Gelderland. De aandelen C zijn geplaatst bij de gemeente Westland.

De algemene vergadering bespreekt onder meer het bestuursverslag, stelt de jaarrekening en winstbestemming vast, besluit over het verlenen van decharge aan de leden van de directie voor het gevoerde beleid, besluit over het verlenen van decharge aan de leden van de Raad van Commissarissen voor het gehouden toezicht en benoemt de accountant. Daarnaast besluit de algemene vergadering over voorstellen tot goedkeuring van belangrijke investeringen en strategische keuzes. Algemene vergaderingen kunnen zo vaak als gewenst door de directie, de

Raad van Commissarissen en de aandeelhouder worden gehouden. Besluiten kunnen ook buiten vergadering worden genomen.

Corporate governance code

Als nutsbedrijf met een maatschappelijke rol en met overheden als enige aandeelhouders onderschrijft HVC het belang van openheid en transparantie. Hoewel HVC geen beursgenoteerde onderneming is, past HVC de Nederlandse Corporate Governance Code ('Code') vrijwillig toe. Niet alle bepalingen zijn op HVC van toepassing of worden door HVC toegepast, zoals welke betrekking hebben op beursgenoteerde ondernemingen en/of een one-tier bestuursstructuur.

Bestuur

Het bestuur van HVC, bestaande uit een eenhoofdige directie, wordt sinds 9 januari 2017 vervuld door de heer Dion (D.A.) van Steensel. De directie wordt voor onbepaalde tijd benoemd door de Raad van Commissarissen, die tevens het aantal leden van de statutaire directie vaststelt. De bezoldiging en arbeidsvoorwaarden van de directie worden vastgesteld door de Raad van Commissarissen met inachtneming van het door de algemene vergadering vastgestelde beloningsbeleid.

Dochterondernemingen worden bestuurd door de vennootschap of door de dochtervennootschap HVC Nederland BV, waarvan het bestuur een personele unie vormt met de directie van HVC.

De directie is belast met en verantwoordelijk voor het bestuur van de onderneming en legt verantwoording af aan de Raad van Commissarissen en de algemene vergadering. De directie stelt de visie en de daaruit voortkomende missie, strategie en doelstellingen vast. De directie is verantwoordelijk voor de uitvoering van de bedrijfsstrategie, die is opgedragen aan de bedrijfsonderdelen Energie uit afval, Grondstoffen, Duurzame energie, Financiën en Staf, die, met uitzondering van laatstgenoemde, opereren onder verantwoordelijkheid van titulaire directeuren.

De directie is bevoegd de vennootschap te vertegenwoordigen, evenals de daartoe gevolmachtigde financieel directeur, mevrouw drs. I. Tigchelaar. Enkele functionarissen hebben beperkte vertegenwoordigingsbevoegdheden, die zijn gedeponereerd bij de Kamer van Koophandel.

De directie is verantwoordelijk voor een transparant bestuur van de onderneming. De doelstelling daarvan is dat alle belanghebbenden een duidelijk inzicht hebben in de beslissingen en besluitvormingsprocedures van de onderneming.

De verantwoordelijkheden, taak en werkwijze van de directie liggen vast in de statuten van NV HVC. Op grond van het reglement goedkeuringsvereisten HVC zijn bepaalde besluiten van de directie aan de goedkeuring van de Raad van Commissarissen en/of de algemene vergadering onderworpen.

De directie richt zich op het realiseren van de doelstellingen en de continuïteit van de vennootschap en de met haar verbonden onderneming vanuit het perspectief van lange termijn waardecreatie en weegt daartoe de in aanmerking komende belangen van de stakeholders af.

In geval van een (potentieel) (in)direct persoonlijk belang van de directie dat tegenstrijdig is met het belang van HVC, informeert de directie de voorzitter van de Raad van Commissarissen onder overlegging van alle relevante informatie, inclusief de relevante informatie inzake zijn/haar echtgeno(o)t(e), geregistreerd partner of andere levensgezel, pleegkind, bloed- of aanverwant tot in de tweede graad.

De directie neemt niet deel aan de beraadslaging en neemt geen besluit over een onderwerp of transactie waarbij hij een (in)direct persoonlijk tegenstrijdig belang heeft met HVC. Wanneer wegens een (in)direct persoonlijk belang dat tegenstrijdig is met het belang van HVC geen bestuursbesluit kan worden genomen, wordt het besluit genomen door de Raad van Commissarissen. De Raad van Commissarissen moet vooraf goedkeuring verlenen aan besluiten van de directie tot het aangaan van transacties waarbij sprake is van tegenstrijdige belangen die van materiële betekenis zijn voor HVC en/of de directie. Dergelijke transacties worden gepubliceerd in het bestuursverslag met vermelding van het tegenstrijdig belang. Transacties waarbij tegenstrijdige belangen spelen van de directie of Raad van Commissarissen worden tegen marktconforme voorwaarden overeengekomen.

De secretaris van de onderneming ziet erop toe dat de juiste procedures worden gevolgd en dat in overeenstemming wordt gehandeld met de wettelijke en statutaire verplichtingen van de directie. Dit beleid is in 2018 nageleefd.

De Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen heeft onder meer tot taak toezicht te houden op het beleid van de directie en op de algemene gang van zaken in de vennootschap en de met haar verbonden ondernemingen en staat de directie terzijde met raad. De Raad van Commissarissen richt zich bij de vervulling van zijn taak op de lange termijn waardecreatie van de vennootschap en de met haar verbonden ondernemingen en weegt daartoe de in aanmerking komende belangen van bij de vennootschap betrokkenen af. De directie verschaft tijdig alle informatie en middelen aan de Raad van Commissarissen die nodig zijn voor een goede taakuitoefening.

De verantwoordelijkheden, taak en werkwijze van de Raad van Commissarissen zijn vastgelegd in de statuten van HVC. De Raad houdt daarnaast rekening met de relevante bepalingen in de corporate governance code. De verantwoordelijkheid voor de juiste uitvoering van zijn taken berust bij de Raad als geheel. De leden van de Raad van Commissarissen kunnen ten opzichte van de directie in onafhankelijkheid standpunten innemen. Leden van de Raad van Commissarissen oefenen hun taak uit zonder mandaat en onafhankelijk van enig belang in het bedrijf. De Raad van Commissarissen bespreekt ten minste eenmaal per jaar het functioneren van de directie.

Na een statutenwijziging per 17 augustus 2018, op basis van een daartoe strekkend besluit van de algemene vergadering d.d. 14 december 2017, worden de leden van de Raad van Commissarissen benoemd door de algemene vergadering, op voordracht van de Raad van Commissarissen, met inachtneming van de profielschets en na overleg met een daartoe ingestelde aandeelhouderscommissie. De centrale ondernemingsraad heeft een versterkt recht van voordracht voor één lid van de Raad.

De Raad van Commissarissen heeft een profiel van zijn omvang en samenstelling opgesteld, daarbij rekening houdend met de aard en de activiteiten van de onderneming en de gewenste deskundigheid en achtergrond van zijn leden. De Raad van Commissarissen streeft naar een gemengde samenstelling, onder meer met betrek-

king tot geslacht en leeftijd. De Raad kent tot 11 december 2019 zes leden. Daarna bestaat de Raad overeenkomstig zijn profielschets uit vijf leden.

De Raad evalueert periodiek het profiel en bespreekt het profiel met de algemene vergadering. Meer dan de helft van de leden van de Raad van Commissarissen is onafhankelijk in de zin van de Code.

Leden van de Raad van Commissarissen kunnen voor twee termijnen van vier jaar worden benoemd. Daarna is herbenoeming voor maximaal twee termijnen van twee jaar mogelijk. Herbenoeming na een periode van acht jaar wordt door de Raad in zijn verslag gemotiveerd. Bij herbenoeming wordt rekening gehouden met de wijze waarop het lid zijn taak heeft vervuld in de voorbije periode.

Een lid van de Raad van Commissarissen meldt een potentieel tegenstrijdig belang in relatie tot HVC, onverwijld aan de voorzitter van de Raad. Indien het de voorzitter betreft, dient de voorzitter onverwijld te melden aan de vicevoorzitter. Het betreffende lid verschaft alle relevante informatie, inclusief de voor de situatie relevante informatie inzake zijn of haar echtgeno(o)t(e), geregistreerde partner of een andere levensgezel, pleegkind en bloed- en aanverwanten tot in de tweede graad. Een lid van de Raad van Commissarissen neemt niet deel aan de beraadslaging en de besluitvorming over een onderwerp of transactie waarbij hij/zij een tegenstrijdig belang heeft met HVC.

Voorzitter

De voorzitter van de Raad van Commissarissen stelt de agenda vast en zit de vergaderingen van de Raad van Commissarissen voor. Hij is verantwoordelijk voor het naar behoren functioneren van de Raad van Commissarissen en van zijn commissies. De voorzitter initieert de beoordeling van het functioneren van de Raad van Commissarissen en de directie volgens de corporate governance code. In lijn daarmee kan de voorzitter van de Raad van Commissarissen geen voormalig lid van de directie zijn.

Commissies van de Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen heeft een auditcommissie en een (gecombineerde) selectie- en benoemingscommissie en remuneratiecommissie ingesteld.

Auditcommissie

De auditcommissie voert haar taken uit volgens het reglement dat door de Raad van Commissarissen conform de voorschriften van de Nederlandse corporate governance code is goedgekeurd. Tot de taakvelden die de auditcommissie ten behoeve van de Raad van Commissarissen voorbereidt, behoren onder meer:

- a. het houden van toezicht en (al dan niet voorafgaande) controle op de directie omtrent de werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen, waaronder het toezicht op de naleving van de relevante wet- en regelgeving en toezicht op de werking van gedragscodes;
- b. toezicht op de financiële informatieverschaffing door de vennootschap (keuze van accounting policies, toepassing en beoordeling van effecten van nieuwe regels, inzicht in de behandeling van 'schattingsposten' in de jaarrekening, prognoses, werk van in- en externe accountants ter zake, etc.);
- c. toezicht op de naleving van aanbevelingen en opvolging van opmerkingen van in- en externe accountants;
- d. toezicht op het functioneren van de interne accountantsdienst (indien aanwezig), in het bijzonder het mede vaststellen van het werkplan voor de interne accountantsdienst en het kennis nemen van haar beraadslagingen en bevindingen;
- e. toezicht op het beleid van de vennootschap met betrekking tot taxplanning;
- f. toezicht op de financiering van de vennootschap;
- g. toezicht op de toepassingen van informatie- en communicatietechnologie (ICT);
- h. het onderhouden van regelmatige contacten met, en het toezicht op, de relatie met de externe accountant, waaronder, in het bijzonder, (i) het beoordelen van de onafhankelijkheid, bezoldiging en de eventuele niet-controle werkzaamheden voor de vennootschap, van de externe accountant, (ii) het vaststellen van de betrokkenheid van de externe accountant met betrekking tot de inhoud en publicatie van de financiële verslaggeving door de vennootschap anders dan de jaarrekening, en (iii) het kennis nemen van onregelmatigheden met betrekking tot de inhoud van financiële verslaggeving zoals moge worden gemeld door de externe accountant;
- i. de voordracht tot benoeming door de algemene vergadering van een externe accountant;
- j. de beoordeling van de jaarrekening en beoordeling van de jaarlijkse begroting, inclusief het treasuryplan en belangrijke kapitaalinvesteringen van de vennootschap.

Selectie-en-benoemingscommissie en Remuneratiecommissie

De leden van de Selectie-en-benoemingscommissie en Remuneratiecommissie vormen een personele unie. De Remuneratiecommissie adviseert de Raad over de bezoldiging van de directie, in lijn met het bezoldigingsbeleid zoals vastgesteld door de algemene vergadering van aandeelhouders. De Selectie-en-benoemingscommissie stelt de selectiecriteria en benoemingsprocedures op inzake de benoeming van commissarissen en de directie. Zij beoordeelt periodiek de omvang en samenstelling van de Raad van Commissarissen en stelt aan hen een profielschets voor het orgaan voor. Ook is zij verantwoordelijk voor het proces voor de periodieke beoordeling van het functioneren van de individuele leden van de Raad van Commissarissen en doet zij voorstellen voor (her)benoeming van leden van de Raad van Commissarissen.

Beloning

Voor de leden van de Raad van Commissarissen geldt een vergoedingsregeling die door de algemene vergadering is vastgesteld. De vennootschap verstrekt aan leden van de Raad van Commissarissen geen leningen of garanties.

Externe accountant

De externe accountant wordt benoemd door de algemene vergadering. De externe accountant rapporteert met betrekking tot het door haar gedane onderzoek aan de Raad van Commissarissen en de directie en geeft de uitslag van haar onderzoek weer in een verklaring omtrent de getrouwheid van de jaarrekening en de duurzaamheidsverslaggeving. De auditcommissie is direct verantwoordelijk voor het toezicht op het werk van de externe accountant. Minimaal eenmaal per jaar brengt de auditcommissie samen met de directie verslag uit aan de Raad van Commissarissen over ontwikkelingen rond de externe accountant, in het bijzonder de onafhankelijkheid. Ten minste eenmaal per vier jaar maakt de auditcommissie samen met de directie een grondige beoordeling van het functioneren van de externe accountant. De conclusies hiervan worden aan de algemene vergadering en de Raad van Commissarissen meegedeeld. De externe accountant woont de vergaderingen van de Raad van Commissarissen bij waarin het verslag van de externe accountant over de controle van de jaarrekening wordt besproken en waarin de vaststelling van de jaarrekening wordt behandeld.

Risicobeheer

Onder risicobeheer wordt verstaan het identificeren en evalueren van materiële risico's, alsmede de identificatie van de maatregelen om deze te voorkomen of de gevolgen ervan te beperken.

Raamwerk, principes en methodes

Het risicobeheer van HVC kent als uitgangspunt dat de lijn primair verantwoordelijk is. De decentrale structuur brengt ook de lijnverantwoordelijkheid voor het eigen risicobeheer met zich mee. Op centraal niveau worden beleidskaders opgesteld en worden de bedrijfsonderdelen gevraagd en ongevraagd van advies voorzien. Risicobeheer is per definitie toekomstgericht. Het richt zich op het tijdig identificeren van risico's bij het realiseren van doelen en op maatregelen die deze risico's mitigeren.

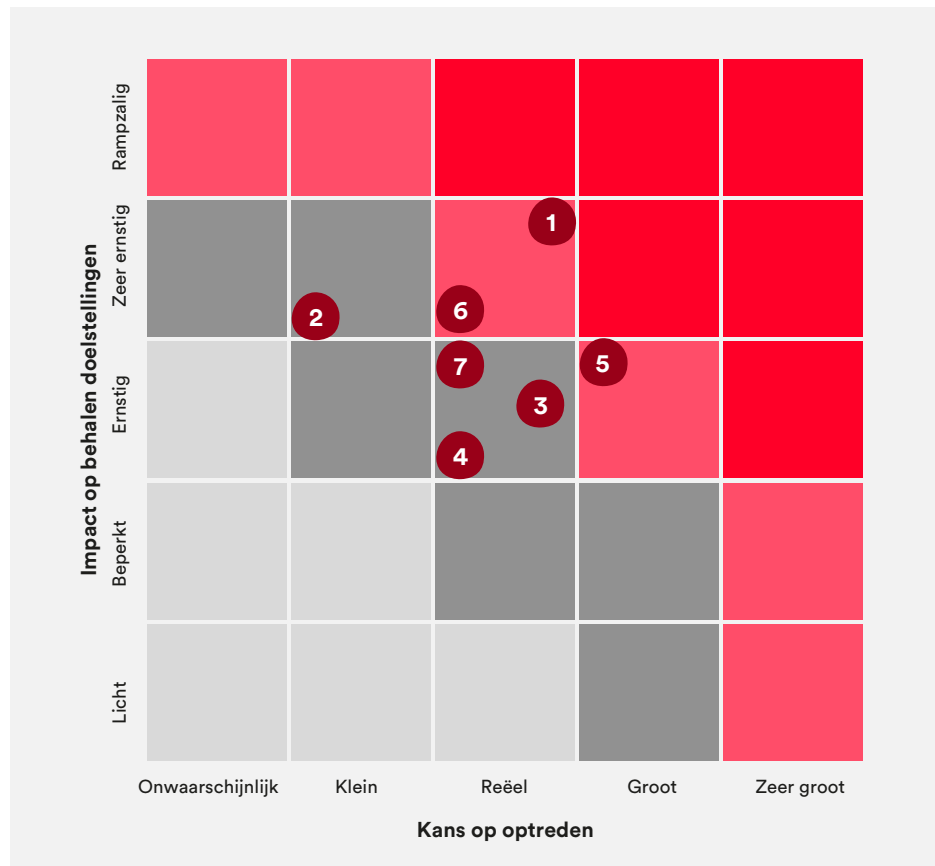
Het risicobeheer van HVC is gericht op het verschaffen van een redelijke mate van zekerheid ten aanzien van de realiseerbaarheid van ondernemingsdoelstellingen, de beheersing van risico's in bedrijfsprocessen, de betrouwbaarheid van de financiële verslaggeving en de naleving van relevante wet- en regelgeving. Sommige risico's, zoals de kans op ernstige ongevallen, zijn daarbij nimmer acceptabel. Het systeem van risicobeheer bij HVC is gebaseerd op elementen uit het COSO-ERM model en de ISO 31000 richtlijn.

Ontwikkelingen risicomanagement 2018

Mede gelet op wederom diverse incidenten in de branche, is het beheersen van veiligheidsrisico's de belangrijkste prioriteit. Om de continuïteitsrisico's door brand en machinebreuk op de belangrijkste installaties af te dekken voert HVC in samenwerking met de verzekeraar een verbeterprogramma uit. Dit heeft in 2018 onder meer geleid tot het aanbrengen van sprinklers en voorzieningen om uitbreiding van een eventuele brand te voorkomen in de Bio-energiecentrale en de Afvalenergiecentrales in zowel Alkmaar als Dordrecht.

Eind 2018 heeft een risico-inventarisatie onder senior management en een brede vertegenwoordiging van specialismen plaatsgevonden, waarna de strategische risicokaart en de effectiviteit van de beheersmaatregelen zijn beoordeeld door de directie.

Risicokaart 2018¹

Intern

1. Effectiviteit grondstoffen hergebruik
2. Voortgang transitie 'Van gas los'
3. Veiligheid en betrouwbaarheid installaties
4. Continuïteit warmtelevering
5. Aantrekken en behoud van kennis en talent

Extern

6. Leegstand/capaciteit installaties
7. Daling prijzen commodities

Zie voor de voetnoot [pagina 125](#)

Belangrijkste risico's

De belangrijkste risicogebieden uit de risicokaart 2018 zijn hierna samengevat.

1. Effectiviteit grondstoffen recycling

HVC streeft ernaar dat zo min mogelijk afval overblijft van huishoudens door het stimuleren van het scheiden van afval en door het inzicht geven in afvalstromen aan producenten en consumenten. Het afvalscheidingspercentage is een belangrijke indicator voor de effectiviteit van de inzameling. De mate waarin grondstoffen kunnen worden gerecycled wordt sterk bepaald door de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen.

- HVC levert een actieve bijdrage aan de doorontwikkeling van de grondstofketen door het ontwikkelen van methoden en middelen. Deze zijn gericht op het verwerven van draagvlak voor afvalscheiding en het verhogen van de kwaliteit van de inzameling bij inwoners (bronscheiding, afvalcoaches, communicatie naar inwoners). Daarnaast past HVC aanvullend nascheiding toe en zorgt ervoor dat ingezamelde grondstoffen daadwerkelijk worden gerecycled. Concrete producten waarin grondstoffen worden gerecycled dragen bijvoorbeeld bij aan de motivatie van inwoners om afval te scheiden.

2. Voortgang transitie 'Van Gas Los'

In 2017 hebben de aandeelhouders van HVC besloten dat de ondersteuning van de aandeelhouders bij de transitie 'Van Gas Los' een kerntaak is van HVC. Het realiseren van nieuwe warmtebronnen, naast de bestaande AEC's en BEC, is een voorwaarde voor de beoogde groei van het aantal huishoudens dat door HVC wordt voorzien van duurzame warmte. Het realiseren van nieuwe warmtebronnen door middel van geothermie en op grote schaal uitkoppelen van warmte kent een grote doorlooptijd vanwege de noodzakelijke samenwerking met (lokale) partners en de nog relatieve onbekendheid van vergunning verstrekkers en financiers met deze activiteit.

- HVC is aanjager van diverse kennisplatforms op het gebied van warmte en draagt daarmee bij aan de kennisontwikkeling en kennisdeling ten aanzien van warmte en geothermie. Daarnaast werkt HVC samen met verschillende partners om op lokale/regionale schaal invulling te geven aan de 'Van gas los' transitie en deze waar mogelijk te versnellen.

3. Veiligheid en betrouwbaarheid installaties

Incidenten leiden tot uitval, letsel en discontinuïteit. Door het grote aantal incidenten in de branche is de beschikbare brandverzekeringscapaciteit beperkt geworden. Het bezitten van een adequaat verzekeringsprogramma is een operationele randvoorwaarde.

Daarnaast is het uitgangspunt van HVC dat de installaties binnen de vigerende milieunormen presteren.

- Ter verbetering van de beheersing van procesveiligheidsrisico's is de interne organisatie versterkt met operationeel veiligheidskundigen en wordt met de verzekeraar een risicoverbeterprogramma uitgevoerd. De aanpak is met name gericht op het versterken van het risicobewustzijn bij de medewerkers door middel van het vergroten van kennis en vaardigheden. Daarnaast omvat het programma investeringen in fysieke preventiemaatregelen.
- Naleving van de milieunormen wordt actief gemonitord. In geval van calamiteiten worden omwonenden pro-actief geïnformeerd. Daarnaast stelt HVC via een milieujaarverslag aan belangstellenden informatie over de gemeten uitstoot van de installaties beschikbaar.

4. Continuïteit warmtelevering

Door de uitbreiding van de warmtenetten worden steeds meer organisaties en bewoners aangesloten op de warmtenetten van HVC. De impact van een ongeplande onderbreking door een productiestoring of schade aan het net heeft daarvoor ook steeds meer impact.

- Naast de kwaliteitszorg bij de aanleg van de warmtenetten monitort HVC de kwaliteit van de operationele warmtenetten en warmtelevering om in geval van incidenten snel te kunnen reageren met adequate maatregelen als het plaatsen van tijdelijke hulpketels om de warmtelevering te borgen.

5. Aantrekken en behoud van kennis en talent

De toenemende krapte op de arbeidsmarkt betekent dat het voor organisaties moeilijker wordt om (technisch) personeel te werven.

- HVC zet in op een actieve arbeidsmarktcommunicatie, bijvoorbeeld door samen te werken met regionale opleidingsinstituten. Daarnaast laat HVC 2-jaarlijks een medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) uitvoeren. De uitslag van het MTO 2018 resulteerde in het predicaat Beste Werkgever 2018-2019.

6. Leegstand

Onvoldoende beschikbaarheid van afval in de verwerkingsinstallaties leidt mogelijk tot stilstand of suboptimale bedrijfsvoering. Daarnaast kan de 'Brexit' consequenties hebben voor veranderingen in wetgeving en belastingen, en daarmee voor het afvalaanbod uit import.

- HVC monitort actief ontwikkelingen in de markt en anticipeert in een vroegtijdig stadium op aflopende contracten.

7. Daling prijzen commodities

Prijsfluctuaties van elektriciteit en gas, maar ook van bijvoorbeeld grondstoffen zoals papier en metalen hebben een direct effect op de marge en de dekkingsbijdrage van activiteiten van HVC.

- HVC hanteert voor de verkoop van de geproduceerde elektriciteit een verkoopstrategie die het bedrijf beschermt tegen neerwaartse prijsfluctuaties. Prijsrisico's op de verkoop van grondstoffen worden indien mogelijk bij de ontdoener van het afval belegd.

Financiële verslaggevingsrisico's

De risico's die samenhangen met financiële verslaggevingsrisico's worden gemitigeerd door investeren in kennis en ontwikkeling, een uniform proces dat wordt gevolgd bij de totstandkoming van financiële informatie, alsmede de van toepassing zijnde interne beheersingsmaatregelen.

Financiële risico's

Renterisico

De marktrentes zijn voornamelijk laag bij een tevens lage inflatieverwachting. HVC sluit langjarige leningsovereenkomsten af waardoor een eventuele stijging van de marktrente een geleidelijke impact heeft op de financieringslasten van HVC.

Prijsrisico

Prijzen die worden gerealiseerd met de verkoop van commodities kunnen fluctueren. Voor het opvangen van schommelingen in de verkoopprijs van geproduceerde elektriciteit wordt een hedging strategie toegepast. Voor afvalverwerking zijn langlopende contracten gesloten.

Kredietrisico

Met betrekking tot bancaire tegenpartijen wordt dit risico laag geacht. Creditgelden staan in kleine hoeveelheden bij verschillende banken. Debiteuren-posities worden actief gemonitord en maandelijks gerapporteerd. Bij het niet tijdig voldoen aan betalingsverzoeken worden posities overgedragen aan een incassobureau volgens een standaard protocol.

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico wordt klein geacht. HVC heeft de beschikking over € 7,5 miljoen aan kredietlijnen in rekening-courant alsmede € 75 miljoen aan kasgeldfaciliteiten.

Valutarisico

HVC loopt op basis van de huidige contractafspraken beperkt valutarisico op de importcontracten.

De risicobereidheid van NV HVC ten aanzien financiële risico's is laag.

Compliance

Compliance met wet- en regelgeving

De directie van HVC hecht grote waarde aan het naleven van wet- en regelgeving door HVC. Hiertoe heeft de organisatie interne beleidsregels en procedures opgesteld om te waarborgen dat de bedrijfsprocessen in overeenstemming met de van toepassing zijnde wet- en regelgeving worden uitgevoerd. Compliance is een blijvend verbetertraject, helemaal in het steeds complexer worden landschap van wet- en regelgeving. Ook in de loop van 2019 zullen weer nieuwe beheersmaatregelen worden benoemd en opgevolgd om compliance met wet- en regelgeving beter te structureren en in te bedden in de organisatie.

Voor HVC geldt een aantal speerpunten op het gebied van compliance, namelijk de naleving van de AVG, compliance met het omgevingsrecht (vergunningen), aanbestedingsrecht, jaarrekeningenrecht, energierecht, consumentenrecht (Kringloopenergie) en financieel recht (burgerparticipaties). Compliance met deze rechtsgebieden heeft immers direct gevolg voor de 'licence to operate' van de organisatie. Daarnaast is het voorkomen van boetes en andere handhavingsmaatregelen van essentieel belang voor het behoud van de goede reputatie van de onderneming. De afdelingen JZ, Duurzaam Verbeteren en Group control ondersteunen de organi-

satie gevraagd en ongevraagd met adviezen en brengen waar nodige de vereiste kennis in om de operatie te ondersteunen.

AVG

In 2018 was compliance met de Algemene Verordening voor Gegevensbescherming (AVG) een belangrijk speerpunt voor HVC, in verband met de inwerkingtreding van deze wet per 25 mei 2018. HVC hecht als publiek bedrijf veel waarde aan de naleving van de AVG.

Eind 2016 is een project gestart om compliance met de nieuwe privacywetgeving te realiseren. In de loop van 2017 hebben een aantal Privacy Impact Assessments (PIA) plaatsgevonden binnen de diverse bedrijfsonderdelen van HVC. De daaruit voortkomende beheersmaatregelen zijn inmiddels voor een groot deel opgevolgd. Zo is met nagenoeg alle aandeelhoudende DVO-gemeenten en met relevante leveranciers een verwerkersovereenkomst afgesloten en is voor alle bedrijfsonderdelen een register van verwerkingen ingericht. Er is daarnaast veel aandacht besteed aan bewust zijn van en rekeninghouden met privacy-aspecten door de medewerkers van HVC. Eerder is een procedure ingericht voor het melden en afhandelen van datalekken. In 2018 heeft geen datalek plaatsgevonden dat gemeld zou moeten worden bij de Autoriteit Persoonsgegevens.

Binnen alle bedrijfsonderdelen van HVC zijn de Informatie Managers aangewezen om compliance met de AVG te borgen. Per 1 september heeft HVC op vrijwillige basis een functionaris gegevensbescherming benoemd die de organisatie adviseert over privacyvraagstukken en die toezicht houdt op het compliance aspect.

jaarrekening 2018.

Geconsolideerde balans per 31 december 2018

Voor verwerking van het voorstel tot resultaatbestemming / in € 1.000

Activa

	Noot	31-12-2018	31-12-2017
Vaste activa			
Immateriële vaste activa			
	1		
Kosten van concessies, vergunningen en rechten van intellectuele eigendom		–	–
Goodwill		5.482	6.488
		5.482	6.488
Materiële vaste activa			
	2		
Gebouwen en terreinen		122.894	127.203
Machines en installaties		480.396	498.263
Andere vaste bedrijfsmiddelen		118.511	115.285
Activa in ontwikkeling		51.262	16.176
Niet aan de bedrijfsvoering dienstbare activa		6.276	7.482
		779.339	764.409
Financiële vaste activa			
	3		
Andere deelnemingen		93.658	93.986
Vorderingen op deelnemingen en participanten		3.863	380
Latente belastingvordering		5.107	1.026
Overige vorderingen		1.843	6.235
		104.471	101.627
Vlottende activa			
Vorraden	4	4.048	4.786
Vorderingen en overlopende activa	5	65.987	72.846
Liquide middelen	6	13.826	2.066
Totaal		973.153	952.222

Geconsolideerde balans per 31 december 2018 (vervolg)

Voor verwerking van het voorstel tot resultaatbestemming / in € 1.000

Passiva	Noot	31-12-2018	31-12-2017
Groepsvermogen	7		
Aandeel vennootschap in groepsvermogen		116.330	103.025
Aandeel derden in groepsvermogen		376	191
		116.706	103.216
Vorzieningen	8		
Latente belastingverplichtingen		9.043	10.842
Overige voorzieningen		7.748	7.055
		16.791	17.897
Langlopende schulden	9		
Schulden aan kredietinstellingen		646.688	651.848
Schulden aan deelnemingen en participanten		1.045	-
		647.733	651.848
Kortlopende schulden	10		
Schulden aan kredietinstellingen		104.906	97.193
Overige schulden en overlopende passiva		87.017	82.068
		191.923	179.261
Totaal		973.153	952.222

Geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2018

in € 1.000

	Noot	2018	2017
Netto-omzet	11	263.994	252.712
Overige opbrengsten		77.544	87.439
Som der bedrijfsopbrengsten		341.538	340.151
Kosten van grond- en hulpstoffen	12	22.298	26.543
Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten		144.846	127.672
Lonen, salarissen en sociale lasten	13	72.536	65.558
Afschrijvingen op vaste activa	14	63.110	61.712
Overige waardeveranderingen vaste activa	15	1.206	609
Overige bedrijfskosten	16	12.424	12.072
Som der bedrijfslasten		316.420	294.166
Bedrijfsresultaat		25.118	45.985
Opbrengst van vorderingen die tot de vaste activa behoren	17	14.113	14.824
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	18	388	465
Waardeveranderingen van vorderingen die tot de vaste activa behoren	19	-530	-14.300
Rentelasten en soortgelijke kosten	20	-29.480	-31.989
		-15.509	-31.000
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening vóór belastingen		9.609	14.985
Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	21	5.718	-343
Resultaat deelnemingen	22	-1.975	-1.017
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening na belastingen		13.352	13.625
Resultaat aandeel derden		47	40
Nettoresultaat na belastingen		13.305	13.585

Geconsolideerd overzicht van kasstromen over 2018

in € 1.000

	Noot	2018	2017
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Bedrijfsresultaat		25.118	45.985
Aanpassingen voor:			
Afschrijvingen	1-2	63.110	61.712
Mutatie voorzieningen	8	-147	-293
Bijzondere waardevermindering	15	1.206	609
Vorraden	4	738	-1.238
Vorderingen	5	-285	-18.193
Kortlopende schulden m.u.v. leningen	10	5.043	4.564
		69.665	47.161
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		94.783	93.146
Ontvangen interest	18	391	438
Ontvangen dividend	3-17	14.306	14.875
Ontvangen/betaalde winstbelasting	21	7.080	-3.073
		21.777	12.240
Kasstroom uit operationele activiteiten		116.560	105.386

Geconsolideerd overzicht van kasstromen over 2018 (vervolg)

in € 1.000

	Noot	2018	2017
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
Investerings in materiële vaste activa	2	-78.223	-63.797
Desinvesteringen in materiële vaste activa	2	236	429
Verwerving van groepsmaatschappijen en deelnemingen	3	-415	-5.837
Afstoting van groepsmaatschappijen en deelnemingen	3	953	5.175
Overige investeringen in financiële vaste activa*	3	-1.366	-828
Desinvesteringen in financiële vaste activa	3	1.025	401
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-77.790	-64.457
Vrije kasstroom			
		38.770	40.929
Kasstroom uit financieringsactiviteiten			
Opname leningen	9	95.406	62.265
Aflossing leningen	9	-91.807	-78.280
Betaalde interest	20	-30.583	-32.908
Betaald dividend vorig boekjaar			
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		-26.984	-48.923
Koers- en omrekenverschillen		-26	-3
Liquide middelen vervallen bij verkoop			
Nettokasstroom		11.760	-7.997
Beginstand liquide middelen	6	2.066	10.063
Eindstand liquide middelen		13.826	2.066
Mutatie liquide middelen		11.760	-7.997

* Bedragen 2018 en 2017 zijn exclusief de mutaties in de actieve belastinglatentie en de passieve belastinglatentie omdat deze correcties niet hebben geleid tot een kasstroom in 2018/2017.

.....

Overzicht van het totaalresultaat over 2018

in € 1.000

	2018	2017
Resultaat toekomend aan de rechtspersoon	13.305	13.585
Totaalresultaat van de vennootschap	13.305	13.585

Toelichting op de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening

Algemeen

Activiteiten

NV HVC (statutaire vestigingsplaats Jadestraat 1 te Alkmaar, kvknr. 37061260), ook aangeduid met 'de vennootschap' of 'NV HVC' is in de jaren negentig opgericht om een oplossing te bieden voor de groeiende afvalproblematiek. De vennootschap en haar groepsmaatschappijen, hierna aangeduid met 'de groep', heeft als doel ten algemene nutte werkzaam te zijn op het gebied van het beheer van afval, reststromen en duurzame energie ten dienste van gemeenten en waterschappen. De activiteiten van de groep bestaan uit: afvalinzameling, sortering, recycling en compostering, verwerking van afval en de daarmee verbonden opwekking en afzet van elektriciteit en warmte en opwerking van reststoffen tot nuttige toepasbare restproducten, advisering van haar aandeelhouders op het gebied van duurzame energie, alsmede de ontwikkeling en beheer van duurzame energieproductie-installaties.

Dienstverlening uit concessie

NV HVC heeft met 26 (al dan niet via een gemeenschappelijke regeling) aandeelhoudende gemeenten dienstverleningsovereenkomsten gesloten voor de inzameling van afval, inclusief het beheer van afvalbrengdepots en in een aantal gevallen het beheer van openbare ruimte binnen die gemeenten. Deze dienstverleningsovereenkomsten zijn aangegaan voor een langdurende periode van tenminste 10 jaar, meestal op basis van tarieven per woonhuisaansluiting die jaarlijks worden geïndexeerd op basis van overeengekomen onafhankelijk gepubliceerde prijsindexcijfers.

De vennootschap is volledig eigendom van gemeenten en waterschappen en samenwerkingsverbanden van gemeenten en waterschappen. Voor een overzicht van de aandeelhouders wordt verwezen naar de toelichting op het vennootschappelijk eigen vermogen.

Grondslagen voor de jaarrekening

Uitgangspunten

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving. De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de vennootschap. De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd.

Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij vóór het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De financiële gegevens van NV HVC zijn verwerkt in de geconsolideerde jaarrekening zodat, gebruikmakend van artikel 2:402 BW, is volstaan met een verkorte winst- en verliesrekening in de vennootschappelijke jaarrekening.

Schattingswijziging

In 2018 hebben zich geen schattingswijzigingen voorgedaan.

Stelselwijzigingen

In 2018 hebben zich geen stelselwijzigingen voorgedaan.

Consolidatie

Groepsmaatschappijen

NV HVC te Alkmaar staat aan het hoofd van een groep rechtspersonen. In de geconsolideerde jaarrekening van NV HVC zijn de financiële gegevens verwerkt van de tot de groep behorende maatschappijen en andere rechtspersonen, waarop een overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend of waarover de centrale leiding wordt gevoerd. De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld met toepassing van de grondslagen voor de waardering en de resultaatbepaling van NV HVC.

De financiële gegevens van de groepsmaatschappijen en de andere in de consolidatie betrokken rechtspersonen en vennootschappen zijn volledig in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen onder eliminatie van de onderlinge verhoudingen en transacties. Belangen van derden in het vermogen en in het resultaat van groepsmaatschappijen zijn afzonderlijk in de geconsolideerde jaarrekening tot uitdrukking gebracht.

De resultaten van nieuw verworven groepsmaatschappijen en de andere in de consolidatie meegenomen rechtspersonen en vennootschappen worden geconsolideerd vanaf de overnamedatum. Op die datum worden de activa, voorzieningen en schulden gewaardeerd tegen reële waarde. De betaalde goodwill wordt geactiveerd en afgeschreven over de economische levensduur. De resultaten van afgestoten deelnemingen worden in de consolidatie verwerkt tot het tijdstip waarop de groepsband wordt verbroken.

In de consolidatie zijn begrepen:

Vennootschap	Aandeel	Statutaire vestigingsplaats	Consolidatie
NV HVC (Groepshoofd)	100%	Alkmaar	Volledig
DRSH Zuiveringsslib NV	100%	Rotterdam	Volledig
Stichting beheer registergoederen DRSH		Dordrecht	Volledig
HVC Zon op dak BV *	100%	Alkmaar	Volledig
HVC Warmte BV *	100%	Alkmaar	Volledig
HVC Zon BV *	100%	Medemblik	Volledig
HVC Compostering BV	100%	Purmerend	Volledig
HVC Energie BV	100%	Alkmaar	Volledig
HVC Deelnemingen BV	100%	Alkmaar	Volledig
HVC Leeuwenhoekweg BV	100%	Alkmaar	Volledig
HVC Wol Middelharnis BV *	100%	Alkmaar	Volledig
Windpark 4/44 Haarlemmermeer BV *	100%	Alkmaar	Volledig
Windpark Burgerveen-Oost BV *	100%	Alkmaar	Volledig
Windpark A4 vof *	100%	Alkmaar	Volledig
Horizon Energy BV *	100%	Alkmaar	Volledig
Lokale Energie BV	100%	Alkmaar	Volledig
HVC Landwind B.V. *	100%	Alkmaar	Volledig
Wind Kralingseveer BV *	100%	Alkmaar	Volledig
Wind Alckmaer B.V. *	63%	Alkmaar	Volledig
HVC Zeewind B.V. *	100%	Alkmaar	Volledig
HVC Windenergie BV	100%	Alkmaar	Volledig
HVC wASH BV	100%	Alkmaar	Volledig
Pollux VI BV *	100%	Amsterdam	Volledig
Castor VI BV *	100%	Amsterdam	Volledig
HVC Nederland BV	100%	Alkmaar	Volledig
Zon Zeewolde BV *	100%	Alkmaar	Volledig
HVC Geothermie BV	100%	Alkmaar	Volledig
HVC AandeelhoudersEnergie BV	100%	Alkmaar	Volledig
HVC Grondstoffen NV	100%	Alkmaar	Volledig
Zuyderzon Almere BV *	70%	Alkmaar	Volledig
ZON Noordelijk Flevoland BV *	100%	Noordoostpolder	Volledig

* Niet-rechtstreekse deelneming NV HVC.

Deelnemingen

De groep heeft deelnemingen in vennootschappen waarin ze geen overwegende zeggenschap heeft of niet de centrale leiding voert. In verband met het ontbreken van overwegende zeggenschap worden deze vennootschappen niet geconsolideerd.

De groep heeft de volgende niet geconsolideerde deelnemingen:

Vennootschap	Aandeel	Statutaire vestigingsplaats
Sortiva BV	50%	Alkmaar
KoreNet Beheer BV	50%	Groot-Amers
Zavin BV	33,3%	Dordrecht
Zavin CV	33%	Dordrecht
Energie Transitie Partners BV	50%	Poeldijk
Coöperatie TexelEnergie UA	12,5%	Texel
Natuurgas Overijssel BV	50%	Zwolle
Energiezorg BV	50%	Haarlem
Energiecoöperatie Dordrecht UA	50%	Dordrecht
Trianel GmbH	2,5%	Aken, Duitsland
Trianel Windkraftwerk Borkum GmbH & Co.KG	6,6%	Aken, Duitsland
Trias Westland BV	45%	Honselersdijk
ZeeEnergie Management BV	10%	Eemshaven
Buitengaats Management BV	10%	Eemshaven
ZeeEnergie CV	10%	Eemshaven
Buitengaats CV	10%	Eemshaven
Coöperatief Stimuleringsfonds Duurzame Energie coöperatie Regio Alkmaar U.A.	49%	Alkmaar
wASH VOF	50%	Alkmaar
PVNED Holding BV	33%	Middelburg
Kunststoffen Sorteert Installatie BV	49%	Heerenveen
Biocomp Pvt Ltd	10%	Katmandu, Nepal

Het overzicht van de deelnemingen van Sortiva BV is beschikbaar ten kantore van de vennootschap.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van NV HVC en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Acquisities en participaties

ZON Noordelijk Flevoland B.V. is opgericht met als doel het ontwikkelen, realiseren en beheren van duurzame energie activiteiten.

Vreemde valuta

De functionele valuta van NV HVC en alle groepsmaatschappijen en deelnemingen is de Euro. De presentatievaluta is dan ook de Euro. Alle in deze jaarrekening genoemde bedragen zijn in duizenden Euro's, tenzij anders vermeld. Transacties die luiden in een andere valuta dan de functionele valuta worden omgerekend tegen de geldende wisselkoers op de transactiedatum. Vorderingen en schulden in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. De uit de omrekening per balansdatum voortvloeiende koersverschillen worden opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Leasing

Bij de vennootschap kunnen er leasecontracten bestaan waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden zijn, niet bij de vennootschap ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Leasebetalingen worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de winst-en-verliesrekening over de looptijd van het contract.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als financiële derivaten verstaan. Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost.

Het effectieve deel van financiële derivaten die zijn toegewezen voor kostprijs-hedge-accounting, wordt tegen kostprijs gewaardeerd en het ineffectieve deel wordt tegen reële waarde gewaardeerd. De waardeveranderingen van de reële waarde van het ineffectieve deel worden direct in de winst- en verliesrekening verwerkt.

Kritische schattingen en veronderstellingen

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt de groep gebruik van kritische schattingen en doet de groep aannames omtrent de toekomst. De resulterende boekhoudkundige uitkomsten zullen per definitie zelden gelijk zijn aan de gerelateerde werkelijke resultaten. Schattingen en veronderstellingen worden continu geëvalueerd en zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en overige factoren, inclusief verwachtingen van toekomstige gebeurtenissen die op grond van de omstandigheden als redelijk worden ervaren. De gemaakte schattingen en veronderstellingen zijn bij de behandeling van de betreffende rubriek toegelicht.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaand jaar.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Van een bijzondere waardevermindering is sprake indien de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde. De realiseerbare waarde van een actief is gelijk aan de hoogste waarde van de verkoopprijs minus verkoopkosten of de bedrijfswaarde. De bedrijfswaarde van een actief wordt bepaald op basis van de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen. Deze contante waarde wordt berekend met een disconteringsvoet na belastingen waarin de tijdswaarde van geld en de specifieke risico's van het actief tot uitdrukking komen.

Voor activa die niet zelfstandig kasstromen genereren en afhankelijk zijn van de kasstromen van andere activa of groepen van activa, wordt de realiseerbare waarde bepaald voor de kasstroomgenererende eenheid waarvan de betreffende activa deel uitmaken.

Een kasstroomgenererende eenheid is de kleinste identificeerbare groep activa die zelfstandig kasstromen genereert welke grotendeels onafhankelijk zijn van de kasstromen uit andere activa of groepen van activa. Kasstroomgenererende eenheden worden onderscheiden op basis van de economische samenhang tussen activa en het genereren van externe kasstromen en niet op basis van afzonderlijke juridische entiteiten. Goodwill wordt bij eerste vaststelling toegewezen aan een of meerdere kasstroomgenererende eenheden, in overeenstemming met de wijze waarop intern de goodwill door de directie wordt beoordeeld.

Jaarlijks wordt beoordeeld of er aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen. Als een dergelijke aanwijzing bestaat, wordt de realiseerbare waarde bepaald voor het betreffende actief of de kasstroomgenererende eenheid. Als de boekwaarde van aan kasstroomgenererende eenheden toegewezen activa hoger is dan de realiseerbare waarde wordt de boekwaarde tot de realiseerbare waarde teruggebracht. Deze bijzondere waardevermindering wordt ten laste van het resultaat gebracht. Een bijzondere waardevermindering wordt eerst in mindering gebracht op de goodwill die aan de betreffende eenheid is toegewezen en vervolgens naar rato in mindering gebracht op de boekwaarde van de overige activa van de betreffende eenheid.

Op basis van een meerjarenprognose van de winst- en verliesrekening en balans zijn eind 2018 de vrije kasstromen in een prognoseperiode tot en met 2024 bepaald en is op basis van de geschatte nettokasstroom voor de periode daarna een restwaarde bepaald. De kasstromen in de prognoseperiode en de restwaarde zijn vervolgens contant gemaakt tegen de disconteringsvoet gebaseerd op de kosten van het vermogen voor het de betreffende kasstroom genererende eenheid. De prognoses zijn gebaseerd op onder meer de meerjarenbegroting voor de periode 2019 – 2021, de huidige contractportefeuille afvalbeheer en de huidige leningportefeuille alsmede verwachtingen van het management over de ontwikkelingen van opbrengsten en kosten. Daarbij is de consistentie met de in

het verleden behaalde resultaten betrokken. De volgende aannames zijn gehanteerd: groeipercentage 1% (2017: 1%); prijsstijging kosten derden 1% (2017: 1%); conservatieve prijsontwikkeling afvalbeheer en een disconteringsvoet na belasting variërend tussen 3,0%-12,1%.

HVC beschouwt de activiteiten met betrekking tot afvalverwerking en inzameling, inclusief de aan de energiecentrales gekoppelde warmtenetten als één kasstroomgenererende eenheid. In verband met de koppeling tussen de tariefstelling voor aandeelhouders en de exploitatie van de bio-energiecentrale wordt ook deze centrale als onderdeel van de hierboven beschreven kasstroomgenererende eenheid beschouwd. De belangen in wind op land, wind op zee, slibverwerking, zonne-energie en niet aan de energiecentrales gekoppelde warmtenetten worden als separate individuele kasstroomgenererende eenheden beschouwd.

Immateriële vaste activa

Goodwill

Goodwill is het positieve verschil tussen de verkrijgingsprijs van een acquisitie en de reële waarde van de aan de groep toerekenbare verworven netto activa en passiva op acquisitiedatum. Goodwill die ontstaat bij acquisitie, vertegenwoordigt betalingen die door de groep zijn gedaan in de verwachting van toekomstige economische voordelen, te behalen met actiefposten die niet individueel te identificeren en niet afzonderlijk te verantwoorden zijn. Deze hebben bijvoorbeeld betrekking op de verwachte synergie-effecten als gevolg van de acquisitie van deze ondernemingen door de groep.

Goodwill wordt gedurende de economische levensduur in 10 of 15 jaar met lineaire bedragen ten laste van het resultaat gebracht. Indien van toepassing worden bijzondere waardeverminderingen in mindering gebracht. Hiermee is aansluiting gezocht met de duur van de bij de overname gesloten dienstverleningsovereenkomsten van 10 of 15 jaar.

Kosten van concessies, vergunningen en rechten van intellectuele eigendom

Onder deze rubriek is de van derden verkregen software opgenomen. De software wordt gewaardeerd tegen aanschafwaarde verminderd met lineaire afschrijvingen op basis van verwachte levensduur, eventueel rekening houdend met een

residuwaarde. De software wordt gedurende de economische levensduur in 3-7 jaar lineair afgeschreven.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs c.q. vervaardigingsprijs verminderd met subsidies en cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen. De kosten van zelf vervaardigde activa omvatten materiaal-kosten, directe arbeidskosten en een overeenkomstig aandeel van de indirecte productiekosten. De bouwrente op grootschalige projecten wordt geactiveerd. Ten aanzien van groot onderhoud worden de kosten geactiveerd en afgeschreven over de geschatte levensduur.

Onder de materiële vaste activa worden tevens de reserve-onderdelen van de installatie gewaardeerd. De onderdelen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van een voorziening, voor ouderdom.

De afschrijvingen worden berekend volgens de lineaire methode op basis van de verwachte economische levensduur, rekening houdend met een eventuele restwaarde. De gebruiksduur wordt periodiek beoordeeld gedurende de levensduur van het actief, om te waarborgen dat deze overeenkomt met de huidige situatie. Voor de afschrijvingen worden de volgende termijnen gehanteerd:

- Gebouwen, machines en installaties (AEC's, SVI) 30 jaar / 25 jaar
- Gebouwen, machines en installaties (Installatie BEC) 15 jaar/ 22 jaar
- Machines en installaties (overige) 5 jaar
- Andere vaste bedrijfsmiddelen 5-15 jaar
- Op niet aan bedrijfsuitvoering dienstbare activa wordt niet afgeschreven.
- Op terreinen en activa in ontwikkeling wordt niet afgeschreven.

Financiële vaste activa

Deelnemingen

De niet geconsolideerde deelnemingen waarop invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op de nettovermogenswaarde doch niet lager dan nihil. Deze nettovermogenswaarde wordt berekend op basis van de grondslagen van NV HVC.

Wanneer de vennootschap geheel of ten dele instaat voor de schulden van de betreffende deelneming, wordt een voorziening gevormd, primair ten laste van de

vorderingen op deze deelneming en voor het overige onder de voorzieningen ter grootte van het aandeel in de door de deelneming geleden verliezen, dan wel voor de verwachte betalingen door de vennootschap ten behoeve van deze deelnemingen.

Deelnemingen waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs en indien van toepassing onder aftrek van bijzondere waardeverminderingen.

Vorderingen op deelnemingen en participanten

Onder deze post worden opgenomen de vorderingen op deelnemingen en participanten al dan niet uit hoofde van leningen welke het karakter hebben de groep duurzaam te dienen. De onder financiële vaste activa opgenomen vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde onder aftrek van de transactiekosten (indien materieel). Vervolgens worden deze vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Bij de waardering wordt rekening gehouden met eventuele waardeverminderingen.

Latente belastingvordering

Onder de financiële vaste activa zijn actieve belastinglatenties gewaardeerd, tot het bedrag waarvan het waarschijnlijk is dat er toekomstige fiscale winsten beschikbaar zullen zijn voor de verrekening van fiscale verliezen. De actieve belastinglatentie wordt opgenomen tegen nominale waarde en gewaardeerd tegen het geldende belastingtarief.

Overige leningen

De onder financiële vaste activa opgenomen overige vorderingen omvatten verstrekte leningen en overige vorderingen. Deze vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde. Vervolgens worden deze leningen gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Vorraden

De voorraden zijn opgenomen tegen de verkrijgingsprijs onder aftrek van een eventuele voorziening voor incurantheid.

De waardering van de voorraden grond- en hulpstoffen komt tot stand op basis van fifo-prijzen of lagere opbrengstwaarde.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Na eerste verwerking worden de vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vorderingen.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voorzieningen

Negatief eigen vermogen deelnemingen

Zie de toelichting onder financiële vaste activa.

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

Latente belastingverplichtingen

Voor in de toekomst te betalen belastingbedragen uit hoofde van tijdelijke verschillen tussen commerciële en fiscale balanswaarderingen wordt een voorziening getroffen. De passieve belastinglatentie wordt opgenomen tegen nominale waarde en gewaardeerd tegen het geldende belastingtarief.

Personeelsbeloningen

Langlopende personeelsbeloningen die deel uitmaken van het beloningspakket, zoals beloningen wegens jubilea en dergelijke, worden opgenomen onder de voorziening uitgestelde beloningen. De nettoverplichting voor deze personeelsbeloningen is de contante waarde van de verwachte toekomstige uitkering die werknemers in ruil voor hun diensten hebben verdiend in de huidige en vorige verslagperioden. Actuariële winsten en verliezen op overige langlopende personeelsbeloningen worden direct in de winst- en verliesrekening verwerkt.

Bij de bepaling van de voorziening voor uitgestelde beloningen is rekening gehouden met een jaarlijkse salarisstijging van 2%, een disconteringsvoet van 4,5% en de blijfkans.

Pensioenen

De pensioenregeling van NV HVC wordt gefinancierd door afdrachten aan een pensioenuitvoerder, het bedrijfstakpensioenfonds ABP. De pensioenverplichtingen worden gewaardeerd volgens de 'verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering'. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de winst- en verliesrekening verantwoord.

Aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst wordt beoordeeld of en zo ja welke verplichtingen naast de betaling van de jaarlijkse aan de pensioenuitvoerder verschuldigde premie op balansdatum bestaan. Deze additionele verplichtingen, waaronder eventuele verplichtingen uit herstelplannen van de pensioenuitvoerder, leiden tot lasten voor de vennootschap en worden in de balans opgenomen in een voorziening.

Bij eindloonregelingen wordt een verplichting (voorziening) voor (coming) back-service opgenomen indien toekomstige salarisverhogingen op balansdatum reeds zijn toegezegd.

De waardering van de verplichting is de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om deze per balansdatum af te wikkelen. Indien het effect van de tijdswaarde van geld materieel is, wordt de verplichting gewaardeerd tegen de contante waarde. Discontering vindt plaats op basis van rentetarieven van hoogwaardige ondernemingsobligaties.

Toevoegingen aan en vrijval van de verplichtingen komen ten laste respectievelijk ten gunste van de winst- en verliesrekening.

Een pensioenvordering wordt in de balans opgenomen wanneer de vennootschap beschikkingsmacht heeft over de pensioenvordering, wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen die de pensioenvordering in zich bergt, zullen toekomen aan de vennootschap en wanneer de pensioenvordering betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Ultimo 2018 (en 2017) waren er voor de groep geen pensioenvorderingen en geen verplichtingen naast de betaling van de jaarlijkse aan de pensioenuitvoerder verschuldigde premie.

De vooruitbetaalde/nog te betalen premies worden opgenomen onder de kortlopende vorderingen dan wel schulden.

De dekkingsgraad van het pensioenfonds per 31 december 2018 bedraagt 97% (ultimo 2017: 104,4%). In overeenstemming met de richtlijnen voor de jaarverslaggeving wordt de door de pensioenuitvoerder (mogelijk) in rekening te brengen herstellpremie als last verantwoord op het moment dat de premie wordt verschuldigd.

Voorziening ww-uitkeringen

HVC is eigen risicodragers voor de WW. De hiervoor verwachte benodigde bedragen vormen de voorziening WW-uitkeringen.

Schulden

Schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Schulden worden na eerste verwerking verwerkt tegen geamortiseerde kostprijs. De binnen een jaar vervallende aflossingen worden aangemerkt als kortlopende schulden en als zodanig in de balans onder 'Kortlopende schulden' opgenomen.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestatie en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd. Verliezen worden verantwoord wanneer zij zich voordoen en voor zover deze betrouwbaar ingeschat kunnen worden.

Netto-omzet

Onder de netto-omzet wordt verstaan de opbrengst van de in het verslagjaar aan derden in rekening gebrachte bedragen voor de inzameling, be- en verwerking van afval en geleverde energie, exclusief omzetbelasting. Opbrengsten van diensten worden opgenomen naar rato van de mate waarin de diensten zijn verricht.

Schade-uitkeringen van verzekeraars in verband met geleden bedrijfsschade worden verantwoord onder de overige opbrengsten.

Subsidies

Exploitatiesubsidies worden als baten verantwoord in de winst-en- verliesrekening in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen. Subsidies met betrekking tot investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief en als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de winst-en verliesrekening.

Verkoop van goederen en verlenen van diensten

Opbrengsten uit de verkoop van goederen worden verwerkt zodra alle belangrijke rechten en risico's met betrekking to de eigendom van de goederen zijn overgedragen aan de koper. Verantwoording van opbrengsten uit de levering van diensten geschiedt naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

Bedrijfskosten

De kosten worden op basis van een categoriale indeling gespecificeerd. Deze indeling wordt ook voor interne doeleinden gehanteerd. Kosten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst-en-verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen die als onderdeel van de berekening van de effectieve rente worden meegenomen.

Rentelasten worden geactiveerd gedurende de periode van vervaardiging van een actief, indien het een aanmerkelijke hoeveelheid tijd vergt om het actief gebruiks- of verkoopklaar te maken. De te activeren rente wordt berekend op basis van de verschuldigde rente over specifiek voor de vervaardiging opgenomen leningen en op basis van de gewogen rentevoet van de leningen die niet specifiek aan de vervaardiging van het actief zijn toe te rekenen, in verhouding tot de uitgaven en periode van vervaardiging. De waarderverandering van kostprijs gewaardeerde deelnemingen wordt op een separate regel onder de rentelasten gepresenteerd.

Aandeel in het resultaat van niet-geconsolideerde ondernemingen

Als resultaat van deelnemingen waarin invloed van betekenis wordt uitgeoefend op het zakelijke en financiële beleid, wordt opgenomen het aan de vennootschap toekomende aandeel in het resultaat van deze deelnemingen. Dit resultaat wordt bepaald op basis van de bij NV HVC geldende grondslagen voor waardering en resultaatbepaling. Bij deelnemingen waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, wordt het dividend als resultaat aangemerkt. Verwerking hiervan vindt plaats onder de financiële baten en lasten.

Belastingen

De belasting over het resultaat wordt berekend over het resultaat voor belastingen in de winst-en-verliesrekening, rekeninghoudend met beschikbare, fiscaal compensabele verliezen uit voorgaande boekjaren (voor zover niet opgenomen in de latente belastingvorderingen) en vrijgestelde winstbestanddelen en na bijtelling van niet-aftrekbare kosten. Tevens wordt rekening gehouden met wijzigingen die optreden in de latente belastingvorderingen en latente belastingschulden uit hoofde van wijzigingen in het te hanteren belastingtarief.

Grondslagen voor de opstelling van het geconsolideerd kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. De nettokasstroom bestaat uit de nettomutatie tussen de liquide middelen in vergelijking met het voorgaande verslagjaar.

Transacties waarbij geen ruil van geldmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, worden niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. Winstbelastingen en ontvangen interest worden opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde interest wordt opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

De verkrijgingsprijs van verworven groepsmaatschappijen wordt opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover betaling in geldmiddelen heeft plaatsgevonden. Geldmiddelen aanwezig in deze groepsmaatschappijen worden separaat weergegeven.

Beheersing van financiële risico's

De activiteiten van de groep stellen haar bloot aan diverse financiële risico's: marktrisico (waaronder valutarisico, renterisico en prijsrisico), kredietrisico en liquiditeitsrisico op kasstromen. De directie is verantwoordelijk voor het interne risicobeheer- en controlesysteem van de onderneming en voor de beoordeling van de effectiviteit van dit systeem. De BU controllers en groepcontroller hebben een signalerende rol. Rapportages van genoemde medewerkers, de directeur Financiën en van de externe onafhankelijke accountant over de kwaliteit van de financiële processen en interne controles worden aan de directie voorgelegd en besproken met de auditcommissie van de Raad van Commissarissen.

Prijsrisico

Prijsrisico is de kans dat de opbrengsten uit afvalbeheer en energielevering lager zijn door bewegingen in de voor NV HVC relevante prijzen. NV HVC is blootgesteld aan prijsrisico's.

Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen afvalbeheer en energielevering. Ten aanzien van afvalbeheer worden de kostenverhogingen als gevolg van inflatie op basis van langjarige contracten doorberekend in de door NV HVC in rekening gebrachte tarieven. Voor de tarieven van afvalverwerking geldt dat deze op de commerciële markt onder druk staan, maar mede door het aandeelhoudersdeel van het afval is de volatiliteit op jaarbasis beperkt. Aangezien NV HVC energie levert, wordt zij blootgesteld aan het prijsrisico op de energiemarkt. NV HVC heeft een energiebeleid vastgesteld, waarbinnen zij handelt. Er worden geen speculatieve posities ingenomen.

HVC heeft relatief omvangrijke investeringsprojecten. Het risico op overschrijding van de investeringsbedragen wordt gemitigeerd doordat deze projecten turn-key worden aanbesteed. Daarnaast zijn specifieke garanties overeengekomen voor de te realiseren productie- en emissiegegevens.

Renterisico

Renterisico is de kans dat de financiële resultaten lager zijn door schommelingen in de voor NV HVC relevante rentecurves. Aangezien NV HVC niet beschikt over significante rentedragende activa, zijn de inkomsten en de operationele kasstromen in grote mate onafhankelijk van wijzigingen in de rentetarieven op de markt. Het renterisico van NV HVC komt voort uit de externe financiering.

Een accounting risico, zonder cash effect, kan ontstaan wanneer de rente stijgt en daarmee de disconteringsvoet met een negatieve invloed op de berekening van bijzondere waardeverminderingen.

In dit kader is de doelstelling van NV HVC om de financierbaarheid van de activiteiten zeker te stellen tegen zo laag mogelijke kosten. Het maximeren van zekerheid op lange termijn ten aanzien van de kasstromen in verband met de rentebetalingen is het leidende beginsel in het managen van renterisico, zonder dat daarbij, indien van toepassing, de voordelen van korte termijn financiering volledig buiten beschouwing worden gelaten.

De langlopende leningen kennen een vaste rente voor een langere periode. NV HVC hanteert geen financiële instrumenten om rentefluctuaties te beheersen, behoudens hetgeen vermeld onder de niet uit de balans blijvende verplichtingen.

Valutarisico

Valutarisico is de kans dat financiële resultaten lager zijn door schommelingen in de voor NV HVC relevante valutakoersen. Het risico van vreemde valuta is beperkt omdat nagenoeg alle kasstromen en posities in euro's luiden.

Kredietrisico

Kredietrisico is de kans dat de opbrengsten uit vorderingen lager zijn door het niet (tijdig) terugbetalen van de verschuldigde bedragen door tegenpartijen. HVC is niet blootgesteld aan aanzienlijke concentraties van kredietrisico. De vorderingen bestaan enerzijds uit vorderingen ten aanzien van dienstverlening aan gemeenten

die tevens aandeelhouders zijn. Anderzijds uit vorderingen op bedrijfsafvalklanten, waarvoor het grootste deel automatische incasso's zijn afgegeven.

Liquiditeits- en kasstroomrisico

Liquiditeitsrisico is de kans dat NV HVC niet aan haar verplichtingen kan voldoen door een gebrek aan liquide middelen en financieringscapaciteit. De huidige economische situatie en het klimaat in de financiële sector is ook een risico voor de financierbaarheid van NV HVC.

De komende jaren moet NV HVC de aflossing van langlopende schulden gedeeltelijk herfinancieren. De oorzaak hiervan ligt in een mismatch van een kortere looptijd van de leningen ten opzichte van de langere levensduur van de installaties. De lange levensduur van de installaties, een gedegen bedrijfsvoering, een met langjarige contracten onderbouwde stabiele kasstroom en door de aandeelhouders afgegeven garanties mitigeren het risico van een moeilijk financieringsklimaat.

De balans van NV HVC kenmerkt zich door een lage solvabiliteit. Er is niet veel eigen vermogen aanwezig om resultaatshokken op te vangen.

De aandeelhouders hebben eind 2015 in het kader van de vaststelling van het dividendbeleid besloten te streven naar een zodanige solvabiliteit van de onderneming dat er in 2024 de keuzemogelijkheid is om HVC te financieren zonder garantstelling.

Toelichting op de geconsolideerde balans

in € 1.000

1. Immateriële vaste activa

	Kosten van concessies, vergunningen en rechten van intellectuele eigendom	Goodwill	Totaal 2018	Totaal 2017
Verkrijgingswaarde	47	53.028	53.075	53.075
Cumulatieve afschrijvingen	-47	-46.540	-46.587	-45.559
Boekwaarde per 1 januari	-	6.488	6.488	7.516
Mutaties boekjaar				
Afschrijvingen	-	-1.006	-1.006	-1.028
	-	-1.006	-1.006	-1.028
Verkrijgingswaarde	47	53.028	53.075	53.075
Cumulatieve afschrijvingen	-47	-47.546	-47.593	-46.587
Boekwaarde per 31 december	-	5.482	5.482	6.488

De goodwill heeft voornamelijk betrekking op betaalde goodwill voor overname van de inzamelingsactiviteiten. De gemiddelde resterende afschrijvingsduur bedraagt 6 jaar.

2. Materiële vaste activa

	Gebouwen en terreinen	Machines & installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen	Activa in ontwikkeling	Niet aan de bedrijfs- uitvoering dienstbare activa	Totaal 2018	Totaal 2017
Verrijingswaarde	228.008	915.480	224.481	16.176	8.282	1.392.427	1.333.201
Cumulatieve afschrijvingen	-100.805	-417.217	-109.196	-	-800	-628.018	-570.866
Boekwaarde per 1 januari	127.203	498.263	115.285	16.176	7.482	764.409	762.335
Mutaties boekjaar							
Herrubricering aanschafwaarde	-2.147	-40	30.185	-8.496	-	19.501	-
Herrubricering cumulatieve afschrijving	4.600	-3.451	-20.650	-	-	-19.501	-
Investerings	515	26.633	7.492	43.582	-	78.223	63.797
Desinvesteringen aanschafwaarde	-	-	-1.923	-	-	-1.923	-4.571
Desinvesteringen afschrijvingen	-	-	1.687	-	-	1.687	3.532
Afschrijvingen	-7.277	-41.009	-13.565	-	-	-61.851	-60.684
Overige waardeveranderingen	-	-	-	-	-1.206	-1.206	-
	-4.309	-17.867	3.226	35.086	-1.206	14.930	2.074
Verrijingswaarde	226.376	942.073	260.235	51.262	8.282	1.488.228	1.392.427
Cumulatieve afschrijvingen	-103.482	-461.677	-141.724	-	-2.006	-708.889	-628.018
Boekwaarde per 31 december	122.894	480.396	118.511	51.262	6.276	779.339	764.409

De niet aan de bedrijfsuitvoering dienstbare activa betreft het perceel Leeuwenhoekweg te Dordrecht.

De investeringen in machines, installaties en andere vaste bedrijfsmiddelen betreffen voornamelijk uitbereiding van warmtenetten, gepland periodiek groot onderhoud ten behoeve van de afvalinstallaties en investeringen / modificaties in inzamelvoertuigen en -containers. De desinvestering heeft voornamelijk betrekking op het buiten gebruik stellen van activa zoals ondergrondse containers.

In 2018 zijn investeringsverplichtingen aangegaan voor 2019 en verder van € 24,5 miljoen en heeft voornamelijk betrekking op aanleg warmtenetten, aanschaf inzamelmiddelen en onderhoud van de afvalinstallaties.

De activa in ontwikkeling betreft voornamelijk de investering in de aanleg van warmtenetten, investeringen in vergister, inzamelmiddelen ten behoeve van meer bronscheiding alsmede modificaties aan de afvalinstallatie.

3. Financiële vaste activa

	Andere deel- nemingen	Vorderingen op deelnemingen en participanten	Latente belasting- vordering	Overige vorderingen	Totaal 2018	Totaal 2017
Boekwaarde per 1 januari	93.986	380	1.026	6.235	101.627	116.818
Mutaties boekjaar						
Herrubricering	-	4.251	2.098	-4.251	2.098	-
Investerings	415	-	-	-	415	5.837
Desinvesterings	-953	-	-	-	-953	-5.175
Opnamen	-	-	1.983	116	2.099	1.603
Aflossings	-	-768	-	-257	-1.025	-3.433
Resultaat huidig boekjaar	876	-	-	-	876	339
Uitgekeerd dividend deelnemingen	-136	-	-	-	-136	-62
Bijzondere waardevermindering	-530	-	-	-	-530	-14.300
Boekwaarde per 31 december	93.658	3.863	5.107	1.843	104.471	101.627

Onder vordering op deelnemingen en participanten wordt grotendeels de bij de overname door HVC Grondstoffen NV aan gemeenschappelijke regeling Reinunie verstrekte leningen opgenomen.

Bij de aankoop van de activiteiten zijn alle bijbehorende activa door HVC Grondstoffen NV gekocht met uitzondering van de onroerende zaken. Voor deze onroerende zaken hebben partijen over en weer lenings- en huurovereenkomsten gesloten, waarmee de betreffende activa ter beschikking komt van HVC Grondstoffen NV. De lening is onderverdeeld in twee deelsommen, namelijk een lening (Deelsom I) van € 5,6 miljoen met een looptijd van 25 jaar en een lening van € 5,3 miljoen (Deelsom II) met een looptijd van 10 jaar. Voor beide deelsommen geldt dat het een annuïtair aflossingsschema heeft en een rentevergoeding van 7%. Deelsom II is eind 2016 volledig afgelost. Van deelsom I vervalt € 0,4 miljoen binnen 1 jaar en heeft een resterende looptijd van 12 jaar.

De herrubricering heeft betrekking op de lening Reinunie die in de categorie vorderingen op deelnemingen en participanten wordt geënclassificeerd. Voorgaand jaar stond de lening onder de overige vorderingen.

In 2018 wordt een fiscaal verlies gerealiseerd en is toegevoegd aan de latente belasting vordering. Het restant van de latentie is een tijdelijk verschil op fiscaal reeds genomen inkomsten.

De bijzondere waardevermindering wordt toegelicht bij noot 19 bijzondere waardeverminderingen.

Alle vorderingen die in de financiële vaste activa zijn opgenomen hebben een resterende looptijd langer dan een jaar.

4. Voorraden

	31-12-2018	31-12-2017
Grond- en hulpstoffen	4.048	4.786
	4.048	4.786

Een voorziening voor incurante voorraad is gevormd voor € 0,2 miljoen (2017: € 0,2 miljoen)

5. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2018	31-12-2017
Handelsdebiteuren	11.381	10.160
Vorderingen op deelnemingen en participanten	29.221	35.958
Vorderingen ter zake van vennootschapsbelasting	–	7.141
Overige vorderingen en overlopende activa	25.385	19.587
	65.987	72.846

Ultimo 2018 is een voorziening voor oninbare debiteuren gevormd voor een bedrag van € 0,9 miljoen (2017: € 0,6 miljoen).

De vordering op aandeelhouders bedraagt € 19,5 miljoen (2017: € 13,5 miljoen) en maakt onderdeel uit van de vorderingen op deelnemingen en participanten. Deze vorderingen hebben een looptijd van korter dan 1 jaar.

6. Liquide middelen

	31-12-2018	31-12-2017
Kas- en banktegoeden	13.826	2.066

De liquide middelen staan volledig ter vrije beschikking van de groep.

7. Groepsvermogen

Voor een toelichting op het groepsvermogen wordt verwezen naar de toelichting op het eigen vermogen in de vennootschappelijke balans.

Het verloop van het aandeel van derden in het groepsvermogen is als volgt:

	Totaal 2018	Totaal 2017
Stand per 1 januari	191	163
Aandeel derden in het resultaat	48	40
Dividenduitkeringen	–57	–12
Toevoeging	194	–
Stand per 31 december	376	191

8. Voorzieningen

	Latente belasting- verplichtingen	Voorziening negatief eigen vermogen deelnemingen	Personeels- beloningen	Voorziening WW- uitkeringen	Totaal 2018	Totaal 2017
Boekwaarde per 1 januari	10.842	3.939	2.767	349	17.897	17.033
Mutaties boekjaar						
Herrubricering	2.098	–	–	–	2.098	–
Dotatie voorziening	–	2.144	314	–	2.458	1.657
Uitgaven ten laste van de voorziening	–	–1.250	–70	–231	–1.551	–376
Vrijval uit de voorziening	–3.897	–54	–160	–	–4.111	–417
Boekwaarde per 31 december	9.043	4.779	2.851	118	16.791	17.897

De latente belasting verplichting is ontstaan door het verschil tussen de fiscale en commerciële waardering van de materiële vaste activa en heeft een langlopend karakter.

Het saldo van de voorziening inzake negatief eigen vermogen deelnemingen heeft betrekking op het belang in Natuurgas Overijssel BV en wASH VOF, waarbij eerst de vorderingen op betreffende deelnemingen zijn afgewaardeerd.

De voorziening personeelsbeloningen betreft zowel de langlopende personeelsbeloningen die deel uitmaken van het beloningspakket van NV HVC, zoals beloningen wegens jubilea.

De van de gemeenten overgenomen voorziening voor het overnemen van de verplichtingen van de gemeenten onder het door hen afgesloten sociaal plan met de betreffende door NV HVC overgenomen personeelsleden, is gepresenteerd onder de kortlopende schulden aangezien het een looptijd heeft van korter dan 1 jaar.

De voorzieningen voor latente belastingverplichtingen en personeelsbeloningen zijn overwegend langlopend van aard.

9. Langlopende schulden

	Kredietinstellingen	Schulden aan participanten en deelnemingen	Totaal 2018	Totaal 2017
Boekwaarde per 1 januari	651.848	-	651.848	679.889
Nieuwe leningen	87.361	1.045	88.406	62.265
Aflossingsverplichtingen korter dan 1 jaar	-92.521	-	-92.521	-90.306
Boekwaarde per 31 december	646.688	1.045	647.733	651.848

Het rentepercentage op de langlopende schulden varieert van 0,25% tot 4,96%. Het gemiddelde rentepercentage van alle schulden bedraagt per 31 december 2018: 2,91% (2017: 3,06%).

De aflossingsverplichting van de langlopende schulden langer dan 1 en korter dan 5 jaar bedraagt € 356,9 miljoen.

De langlopende schulden met een resterende looptijd langer dan vijf jaar zijn per 31 december 2018 € 532 miljoen.

Voor een lening van € 3 miljoen is een eerste recht van hypotheek, alsmede pandrecht, afgegeven.

Voor een lening van € 2,5 miljoen is een hypotheek en diverse pandrechten afgegeven.

Voor een lening van € 2,1 miljoen zijn een hypotheek en diverse pandrechten afgegeven. Voor een lening van € 4 miljoen zijn een hypotheek en diverse pandrechten afgegeven. Voor een bouwdepot van € 17,8 miljoen zijn diverse pandrechten afgegeven. Dit bouwdepot zal in 2019 omgezet worden naar een langlopende lening na afronding van de bouwfase van een project.

10. Kortlopende schulden

	31-12-2018	31-12-2017
Schulden aan kredietinstellingen	104.906	97.193
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	20.866	13.721
Schulden aan deelnemingen en participanten	20.449	22.175
Schulden ter zake van belastingen en premies sociale verzekeringen	5.792	8.597
Schulden ter zake van pensioenen	807	788
Overige schulden en overlopende passiva	39.103	36.787
	191.923	179.261

De overige schulden en overlopende passiva betreffen € 3,2 miljoen vooruitgefactureerde omzet, € 9,2 miljoen nog te betalen rente, € 5,3 miljoen nog te betalen vakantierechten en € 21,4 miljoen overige nog te betalen kosten.

De kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan een jaar.

Garantstelling aandeelhouders

Overeenkomstig de Ballotageovereenkomst staan de aandeelhouders voor de onderstaande leningen garant voor de betaling van rente en aflossing.

Aan de aandeelhouders wordt garantstellingsprovisie betaald.

	Aandeelhouders A	Aandeelhouders B	Aandeelhouders C	31-12-2018	31-12-2017
Langlopende leningen	623.329	24.577	–	647.906	630.665
Kortlopende leningen	7.000	–	5.385	12.385	11.885
Bedrag van de garantstelling	630.329	24.577	5.385	660.291	642.550

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Onroerende goederen

Voor het terrein van het overslagstation Den Helder is met de gemeente Den Helder het erfpachtcontract verlengd met een looptijd van 20 jaar vanaf 2012. De verschuldigde canon bedraagt circa € 34.000 per jaar (ultimo 2017: € 34.000), en circa € 272.000 over vijf jaar.

Voor het terrein van de Leegwaterhaven is met de gemeente Alkmaar een erfpachtcontract gesloten met een looptijd van 50 jaar vanaf 2000. De verschuldigde canon bedraagt circa € 40.000 per jaar (ultimo 2017: € 40.000), en circa € 1,0 miljoen over meer dan vijf jaar.

Bij de overname van de activiteiten van gemeenschappelijke regeling Reinunie zijn alle bijbehorende activa overgenomen, met uitzondering van onroerende zaken.

Voor deze onroerende zaken heeft de groep met gemeenschappelijke regeling Reinunie huurovereenkomsten afgesloten voor een looptijd van 25 jaar ingaande per 2007.

De verschuldigde jaarhuur betreft € 0,4 miljoen.

Per 29 december 2015 heeft HVC een lening verstrekt ter grootte van € 1.840.000 aan ViDaVa International GmbH met een looptijd van 10 jaar. Als zekerheid heeft HVC een persoonlijke borg ontvangen ter grootte van € 415.000 en een hypothe-cair recht gevestigd ter grootte van € 1.425.000 op onroerende goederen. De lening wordt lineair afgelost.

Energieposities

Op de OTC-markt zijn per 31 december 2018 contracten aangegaan inzake het leveren van energie in 2019 en 2020 voor een totaalbedrag van € 26,5 miljoen (ultimo 2017: € 28,0 miljoen).

Voor de periode 2019 zijn contracten aangegaan voor een totaalbedrag van € 17,3 miljoen voor het leveren van energie aan eindgebruikers (ultimo 2017: € 13,5 miljoen) Voor de periode 2020 zijn contracten aangegaan voor een totaalbedrag van € 4,5 miljoen.

Fiscale eenheid vennootschapsbelasting en omzetbelasting

NV HVC vormt met onderstaande dochterondernemingen een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting.

Vennootschap

HVC Warmte BV	DRSH Zuiveringsslib NV
HVC Zon BV	HVC Windenergie BV
HVC Zon op Dak BV	HCV Zeewind BV
HVC Compostering BV	Castor VI BV
HVC Energie BV	Pollux VI BV
HVC Deelnemingen BV	HVC wASH BV
HVC Wol Middelharnis BV	HVC Landwind BV
HVC Leeuwenhoekweg BV	HVC Nederland BV
HVC Grondstoffen NV	Lokale Energie BV

NV HVC vormt met onderstaande dochterondernemingen een fiscale eenheid voor de omzetbelasting.

Vennootschap

DRSH Zuiveringslab NV	HVC Warmte BV
Stichting beheer registergoederen	HVC wASH BV
DRSH	Lokale Energie BV
HVC Compostering BV	HVC Grondstoffen NV
HVC Energie BV	HVC Zon BV
Windpark 4/44 Haarlemmermeer BV	HVC Zon op Dak BV
Windpark Burgerveen-Oost BV	HVC Wol Middelharnis BV
Windpark A4 VOF	HVC Landwind BV
Horizon Energy BV	Wind Kralingseveer BV

Deelnemingen

NV HVC heeft een aandeel in Trianel Windkrafwerk Borkum GmbH & Co.KG (TWB) van (6,61%). De aandelen zijn als zekerheidstelling aan de financierende banken van TWB verpand.

NV HVC staat hoofdelijk garant voor de nakoming van de verplichtingen van 50% dochter KoreNet Beheer BV en haar 50% dochter KoreNet BV onder de met Rabobank gesloten financiering.

De restant hoofdsom bedraagt eind 2018 circa € 3,9 miljoen (ultimo 2017: circa € 4,2 miljoen).

NV HVC staat hoofdelijk garant voor een bedrag van maximaal € 3,3 miljoen voor de nakoming van de verplichting van 50% dochter Sortiva BV onder de met Rabobank gesloten financiering van € 4 miljoen per eind 2018 (ultimo 2017: circa € 4,5 miljoen), te verhogen met 35% voor eventuele aanvullende kosten.

Met de andere aandeelhouder in Sortiva, die ook hoofdelijk garant staat, is overeengekomen dat bij een aanspraak op de garantie, de aandeelhouders deze gelijkelijk zullen dragen.

Tevens staat N.V. HVC garant voor een bedrag van maximaal € 0,9 miljoen, vermeerderd met rente en kosten, voor de nakoming van de verplichting van 50% dochter Sortiva B.V. onder de met Rabobank gesloten financiering voor een bedrag van € 5,7 miljoen per eind 2018 (ultimo 2017: € 6,6 miljoen).

NV HVC staat voor 50% garant voor de nakoming van de verplichting van 50% dochter Natuurgas Overijssel BV onder de met ABN AMRO Bank gesloten financiering. Het aandeel van 50% in de restant hoofdsom bedraagt eind 2018 circa € 1,8 miljoen (ultimo 2017: circa € 2,2 miljoen). Tevens is overeengekomen dat exploitatieverliezen worden aangezuiverd door de aandeelhouders.

NV HVC staat garant voor € 7 miljoen voor de met de BNG gesloten financiering voor dochter KSI.

HVC Geothermie B.V. heeft een voorwaardelijke verplichting tot financiering van maximaal € 0,9 miljoen uit hoofde van het geothermieproject Trias Westland B.V. in de vorm van een aandeelhoudersgarantie ten gunste van de financiers van het project.

Operationele huurovereenkomsten

De groep heeft operationele huurverplichtingen van circa € 1,6 miljoen per jaar (ultimo 2017: € 1,3 miljoen).

Rekeningcourant en bankgarantiefaciliteit

De groep heeft de volgende rekening courant en bankgarantie faciliteiten:

	31-12-2018	31-12-2017
Rabobank	4.500	4.500
Bank Nederlandse Gemeenten	3.000	3.000
	7.500	7.500

Kasgeldfaciliteit

NV HVC heeft een kasgeldfaciliteit met de Nederlandse Waterschapsbank voor een bedrag van maximaal € 50 miljoen en met de Bank Nederlandse Gemeenten voor een bedrag van € 25 miljoen.

Per jaareinde is € 7 miljoen onder de kasgeldfaciliteit van de Nederlandse Waterschapsbank getrokken.

Garanties

NV HVC heeft bankgaranties verstrekt onder andere ten behoeve van ondergrondse (olie)containers en grensoverschrijdende transporten van in totaal circa € 1,9 miljoen (ultimo 2017: € 1,9 miljoen).

NV HVC geeft een garantie ad € 5,9 miljoen verstrekt inzake de nakoming van de verplichtingen van haar energiehandelaar Trianel (2017: € 5,9 miljoen).

Nazorg stortplaats

In 2018 is de uitgestelde overdracht van de stortplaats Crayestein-west tot 2045 goedgekeurd door de provincie Zuid Holland. In 2017 is besloten om de voorgenomen sluitingsprocedure in 2018 niet te starten en daarmee ook de overdracht van de stortplaats Crayestein-west te Dordrecht in 2018 uit te stellen. De sluitingsprocedure is niet gestart in 2017 in verband met het besluit om tezamen met Afvalzorg en de gemeente Dordrecht een zonnepark op de locatie Crayestein te gaan exploiteren, waardoor de overdracht van de stortplaats is uitgesteld tot 2045. De uitgestelde overdracht van de stortplaats is vastgelegd in een Nazorgplan, waar eveneens een RINAS-rekenmodel aan toebehoort waarop het doelvermogen wordt gebaseerd. Zowel het Nazorgplan als het RINAS-rekenmodel zijn in 2018 goedgekeurd. Voorts is in 2018 de rekenrente ten behoeve van het op te bouwen doelvermogen aangepast van 3,99% naar 4,55%. Het uitstellen van de overdrachtsdatum en de verhoging van de rekenrente hebben tot gevolg dat het benodigde doelvermogen per ultimo 2018 naar beneden bijgesteld zal worden, waarna het verschil tussen reeds opgebouwd doelvermogen en benodigd doelvermogen per ultimo 2018 gerestitueerd gaat worden.

Convenanten

Inzake vier projectfinancieringen is met de betreffende kredietverstrekkers als convenant een minimale DSCR (debt service coverage ratio) eis overeengekomen.

Vastgesteld is dat over 2018 aan de minimale eis wordt voldaan.

Met Bank Nederlandse Gemeenten zijn afspraken gemaakt over de opzegbaarheid van de leningen als gemeente(n) de ballotageovereenkomst opzeggen en daardoor een minimum aan te leveren tonnage niet wordt behaald. Hieraan wordt voldaan.

Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening

in € 1.000

11. Netto-omzet

De netto-omzet is als volgt samengesteld:

	2018	2017
Verwerking	114.056	110.901
Inzameling	98.699	96.444
Energielevering	51.239	45.367
Overige opbrengsten	77.544	87.439
	341.538	340.151

De subsidie-opbrengsten (verantwoord onder de overige opbrengsten) betreffen met name de SDE-subsidie (€ 1,8 miljoen) over de elektriciteitsproductie van de 5e lijn te Dordrecht en de BEC (€ 9,9 miljoen) en zon- en windenergie en groengasproductie van de vergister.

Onder de overige opbrengsten vallen de opbrengsten uit dienstverlening voor activiteiten ten aanzien van beheer openbare ruimten en opbrengsten handelactiviteiten.

De totale omzet wordt gerealiseerd door entiteiten gevestigd in Nederland.

12. Kosten van grond- en hulpstoffen

	2018	2017
Gasverbruik en overige verbruiksgoederen	21.138	15.185
Inkoop energie	1.215	11.648
Inkoop hout	-55	-290
	22.298	26.543

13. Lonen, salarissen en sociale lasten

	2018	2017
Lonen en salarissen	59.136	53.739
Pensioenlasten	7.918	7.097
Vergoedingen	1.255	1.535
Sociale lasten	7.292	6.317
Geactiveerde personeelskosten	-3.065	-3.130
	72.536	65.558

Aanpassing vergelijkend cijfer

In 2017 is de ZVW premie gepresenteerd bij de lonen en salarissen. In 2018 staat de ZVW premie gerubriceerd onder de sociale lasten.

Om de vergelijkbaarheid met 2018 te behouden is het cijfer van 2017 aangepast bij de sociale lasten en lonen en salarissen.

Aantal werknemers HVC Groep:

	2018	2017
Het aantal werknemers ultimo december bedroeg	1.087	977
Het aantal werknemers in fte ultimo december bedroeg	1.025	925

In 2018 heeft HVC Groep geen werknemers werkzaam in het buitenland.

Het aantal in de groep werkzame werknemers, berekend op fulltimebasis en uitgesplitst naar activiteiten bedroeg:

	2018	2017
Grondstoffen	575	547
Energie uit Afval	254	247
Duurzame Energie	72	48
Staf	124	83
	1.025	925

De toename van het aantal fte bij Duurzame Energie ziet op de verdere ontwikkeling van warmte- en energie-activiteiten.

De toename van het aantal fte bij Staf hangt samen met de juridische structurering bij de activiteit Grondstoffen, waarbij decentrale stafafdelingen onder de centrale staf-activiteiten zijn komen te vallen.

Bezoldiging van bestuurder en commissarissen

Voor de bezoldiging van commissarissen van de rechtspersoon kwam in 2018 een bedrag van € 153.000 (2017: € 168.000) ten laste van de vennootschap.

De bezoldiging van de bestuurder in het verslagjaar past binnen de kaders van het door de algemene vergadering in 2005 vastgestelde beloningsbeleid.

De algemene vergadering op 9 maart 2017 heeft een nieuw beloningsbeleid vastgesteld, dat van toepassing is op de per 9 januari 2017 aangetreden nieuwe bestuurder. Met inachtneming artikel 383.1 titel 9 BW2 blijft de vermelding bezoldiging bestuurder in de jaarrekening achterwege indien deze herleid kan worden tot een enkele natuurlijk persoon.

Leningen (alsmede voorschotten en garanties) voor bestuurders en commissarissen

Het per 31 december 2018 uitstaande bedrag aan leningen (alsmede voorschotten en garanties) ten behoeve van de bestuurder en commissarissen is nihil (2017: nihil).

14. Afschrijvingen op vaste activa

	2018	2017
Afschrijvingen immateriële vaste activa	1.006	1.028
Afschrijvingen materiële vaste activa	62.104	60.684
	63.110	61.712

15. Overige waardeveranderingen vaste activa

	2018	2017
Waardeverminderingen:		
Materiële vaste activa	1.206	609
	1.206	609

De waardeverandering materiële vaste activa betreft de waardevermindering van een grondpositie. De waarde van de grondpositie is bepaald op basis van taxatie, waarbij uitgegaan wordt van de indirecte opbrengstwaarde.

16. Overige bedrijfskosten

	2018	2017
Verzekeringen en belastingen	8.255	7.823
Overige personeelskosten	4.169	4.249
	12.424	12.072

Kosten van onderzoek en ontwikkeling

In 2018 is in het kader van onderzoek en ontwikkeling onder andere aandacht besteed aan de volgende projecten:

- Onderzoek optimaliseren inzamelmiddelen
- Onderzoek en ontwikkeling CO₂-afvang
- Geologische studies en onderzoek uitbreiden warmtenetten in nieuwe gebieden
- Voorbereidingen slibdrogen
- Onderzoek naar bioplastics

De kosten die ten laste van het resultaat zijn gebracht zijn de totale out of pocket kosten (na verrekening van directe subsidies en andere inkomsten) en de directe loonkosten. De totale out of pocket expenses bedragen voor 2018 € 1,1 miljoen (2017: € 0,3 miljoen). De out of pocket kosten zijn verantwoord onder de kosten van uitbesteed werk en andere kosten. De directe loonkosten zijn onderdeel van de lonen en salarissen.

17. Opbrengst van vorderingen die tot de vaste activa behoren

	2018	2017
Resultaat deelnemingen	14.113	14.824

18. Rentebaten en soortgelijke opbrengsten

	2018	2017
Rente leningen u/g	388	465

19. Waardeveranderingen van vorderingen die tot de vaste activa behoren

	2018	2017
Bijzondere waardevermindering vaste activa	530	14.300

Toelichting bijzondere waardevermindering financiële vaste activa

De realiseerbare waarde van de deelneming in windpark TWB is bepaald middels de indirecte opbrengstwaarde zijnde de contante waarde van de door HVC te ontvangen dividenden. Bij de inschatting van de toekomstige kasstromen wordt gebruik gemaakt van aannames. De belangrijkste aannames zijn:

- de gehanteerde windverwachting;
- de energieprijzontwikkeling;
- de gehanteerde verdisconteringsvoet.

HVC hanteert een windverwachting, gebaseerd op externe studies, waarbij de ingeschatte hoeveelheid wind tenminste in 50% van de jaren zal worden gerealiseerd. Deze windverwachting is een belangrijke input indicator voor de opbrengstverwachting voor het windpark.

Met betrekking tot de verwachting van de energieprijzontwikkeling baseert HVC zich voor wat betreft de eerste drie jaar (de liquide periode) op de futures markt. Voor de daaropvolgende jaren (tot het einde van de economische levensduur van het windpark) wordt gebruik gemaakt van externe studies van Pöyry. De externe studies bevatten drie scenario's: 'high', 'central' en 'low'. HVC hanteert bij de inschatting van de toekomstige kasstromen een scenario dat het gemiddelde is tussen het central en low scenario.

De looptijd van de inschatting voor de toekomstige kasstromen loopt tot 2040, wat op basis van de huidige verwachtingen het laatste jaar is voor het windpark. De toekomstige kasstromen worden contant gemaakt tegen een disconteringsvoet voor eigen vermogen van 9,83%.

20. Rentelasten en soortgelijke kosten

	2018	2017
Rente langlopende geldleningen	22.989	25.628
Garantstellingsprovisie	6.491	6.360
Totaal	29.480	31.989

21. Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening

De belastingdruk 2018 is afwijkend ten opzichte van het nominale percentage door met name het toepassen van energie/milieu investeringsaftrek en de overige mutaties, waaronder de resultaten van deelnemingen die commercieel tegen kostprijs staan gewaardeerd, echter fiscaal wel worden belast.

		2018		2017
Aansluiting nominale en effectieve belastingdruk				
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor belastingen		9.609		14.985
Resultaat deelnemingen		-1.975		-1.017
Resultaat voor belasting		7.634		13.968
Nominale belastingen	25,00%	1.909	25,00%	3.492
Correcties:				
Fiscaal niet-aftrekbare kosten	0,65%	63	0,45%	63
Resultaten deelnemingen en onbelaste activiteiten	-1,37%	-132	-0,02%	-2
Fiscaal niet-belaste opbrengst	0,00%	-	0,00%	-
Toepassing energie/milieu investeringsaftrek	-42,53%	-4.087	-22,45%	-3.136
Overige mutaties	-11,82%	-2.012	0,93%	130
Correctie voorgaande jaren	-15,18%	-1.459	-1,46%	-204
	-70,26%	-7.627	-22,55%	-3.149
Effectieve belasting	-45,26%	-5.718	2,45%	343
Specificatie effectieve belasting				
Acute belastingen				
Belastingen 2018/2017		163		-1.717
Uitgestelde belastingen				
Mutatie latente belastingvordering		-4.081		1.559
Mutatie latente belastingverplichtingen		-1.799		501
Effectieve belasting		-5.718		343

22. Resultaat deelnemingen

	2018	2017
Zavin CV	1	163
Zavin BV	1	–
Natuurgas Overijssel BV	54	–169
Sortiva BV	934	226
KoreNet Beheer BV	50	76
Coöperatief Stimuleringsfonds Duurzame		
Energie coöperatie Regio Alkmaar U.A.	8	–
Energiezorg BV	–9	–8
Energie Transitie Partners	–109	–119
Biocomp	–95	–
Trias Westland	1	–
wASH VOF	–2.363	–1.186
Kunststoffen Sorteert Installatie	–448	–
	–1.975	–1.017

Transacties met verbonden partijen

De in rekening gebrachte vergoedingen voor afvalverwerking, energielevering en afvalinzameling bestaan voor circa 80 procent (2017: 80%) uit transacties met verbonden partijen.

Tevens wordt aan verbonden partijen een vergoeding betaald voor de door hen verstrekte hoofdelijke garantstellingen inzake door NV HVC afgesloten leningen (zie toelichting nr. 20 voor betaalde provisie). De tarieven inzake transacties met verbonden partijen worden op zakelijke gronden bepaald. Kortingen kunnen worden verleend indien contractueel overeengekomen afspraken leiden tot langjarige dienstverlening en/of volume garanties.

Vennootschappelijke balans per 31 december 2018

vóór verwerking van het voorstel tot resultaatbestemming / in € 1.000

Activa	Noot	31-12- 2018	31-12- 2017
Vaste activa			
Immateriële vaste activa		2.648	3.181
Materiële vaste activa	1	504.264	510.968
Financiële vaste activa	2	346.080	317.125
		852.992	831.274
Vlottende activa			
Voorraden		1.713	1.852
Vorderingen		33.849	30.698
Liquide middelen		7.238	567
		42.800	33.116
Totaal		895.792	864.390

Passiva	Noot	31-12- 2018	31-12- 2017
Eigen vermogen			
Geplaats en gestort kapitaal	3	151	151
Wettelijke reserve		3.628	3.305
Overige reserves		99.246	85.984
Resultaat boekjaar		13.305	13.585
		116.330	103.025
Vorzieningen			
Latente belastingverplichtingen	4	9.043	10.841
Overige voorzieningen		4.192	3.806
		13.235	14.647
Langlopende schulden			
Schulden aan kredietinstellingen		628.462	629.177
Kortlopende schulden			
Schulden aan kredietinstellingen		94.648	77.896
Overige schulden en overlopende passiva		43.117	39.645
		137.765	117.540
Totaal		895.792	864.390

.....

Vennootschappelijke winst- en verliesrekening over 2018

in € 1.000

	2018	2017
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening		
Resultaat uit deelnemingen	6.340	23.303
Overige baten en lasten	6.965	-9.718
Resultaat na belastingen	13.305	13.585

Toelichting op de vennootschappelijke balans en winst- en verliesrekening

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De vennootschappelijke jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW. Dezelfde waarderingsgrondslagen zijn gehanteerd als voor de geconsolideerde jaarrekening. Voor de gehanteerde grondslagen alsmede de toelichting op de te onderscheiden activa en passiva en de resultaten wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening, voor zover hierna niet anders wordt vermeld.

De financiële gegevens van NV HVC zijn verwerkt in de geconsolideerde jaarrekening zodat, gebruikmakend van artikel 2:402 BW, is volstaan met een verkorte winst- en verliesrekening in de vennootschappelijke jaarrekening.

Deelnemingen in groepsmaatschappijen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op de nettovermogenswaarde, doch niet lager dan nihil. Deze nettovermogenswaarde wordt berekend op basis van de grondslagen van NV HVC.

Wanneer de vennootschap geheel of ten dele instaat voor schulden van de desbetreffende deelneming, respectievelijk de feitelijke verplichting heeft de deelneming (voor haar aandeel) tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt een voorziening gevormd. Bij het bepalen van de omvang van deze voorziening wordt rekening gehouden met reeds op vorderingen op de deelneming in mindering gebrachte voorzieningen voor oninbaarheid.

1. Materiële vaste activa

	Gebouwen en terreinen	Machines & installaties	Andere vaste bedrijfsmiddelen	Activa in ontwikkeling	Totaal 2018	Totaal 2017
Verkrijgingswaarde	143.003	730.155	103.475	8.051	984.684	1.059.080
Cumulatieve afschrijvingen	-66.021	-353.964	-53.731	-	-473.716	-470.722
Boekwaarde per 1 januari	76.982	376.191	49.744	8.051	510.968	588.359
Mutaties boekjaar						
Herrubricering Aanschafwaarde	13.273	2.658	18.298	-3.357	30.872	-
Herrubricering Cumulatieve afschrijvingen	-3.773	-9.387	-10.238	-	-23.398	-
Investerings	515	3.879	1.675	22.545	28.614	17.280
Desinvesteringen aanschafwaarde	-	-	-	-	-	-91.681
Desinvesteringen afschrijvingen	-	-	-	-	-	39.220
Afschrijvingen	-5.190	-33.244	-4.358	-	-42.792	-42.210
	4.825	-36.094	5.377	19.188	-6.704	-77.391
Verkrijgingswaarde	156.791	736.692	123.448	27.239	1.044.170	984.684
Cumulatieve afschrijvingen	-74.984	396.595	-68.327	-	-539.906	-473.716
Boekwaarde per 31 december	81.807	340.097	55.121	27.239	504.264	510.968

De investeringen 2018 in machines, installaties en andere vaste bedrijfsmiddelen betreffen voornamelijk gepland periodiek groot onderhoud ten behoeve van de afvalinstallaties, alsmede investeringen / modificaties in inzamelvoertuigen en -containers. De activa in ontwikkeling betreffen voor namelijk investeringen in nieuw financieel pakket, vergister alsmede modificaties aan de afvalinstallatie.

2. Financiële vaste activa

	Deelnemingen in groeps- maatschappijen	Vorderingen op groeps- maatschappijen	Andere deelnemingen	Latente belasting- vordering	Totaal 2018	Totaal 2017
Boekwaarde per 1 januari	88.678	195.193	32.433	821	317.125	248.712
Mutaties boekjaar						
Herrubricering	-	-	-	2.098	2.098	-
Investering	-	-	50	-	50	227
Desinvesteringen	-	-	-95	-	-95	-359
Opnamen	-	10.954	-	2.084	13.038	127.918
Aflossingen	-	-	-	-	-	-65.019
Resultaat huidig boekjaar	5.892	-	828	-	6.720	20.007
Uitkering dividend deelnemingen	-	-	-136	-	-136	-61
Rechtstreekse vermogensmutatie	7.810	-	-	-	7.810	-
Bijzondere waardevermindering	-	-	-530	-	-530	-14.300
Boekwaarde per 31 december	102.380	206.147	32.550	5.003	346.080	317.125

Voor een overzicht van de deelnemingen wordt verwezen naar de in de toelichting op de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening opgenomen overzichten.

Voor een toelichting op de investeringen in andere deelnemingen en de opnamen van de vorderingen op deelnemingen en participanten wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening.

Het resultaat huidig boekjaar is ongelijk aan het resultaat uit deelneming uit de vennootschappelijke winst- en verliesrekening. Dit wordt veroorzaakt door presentatie van het negatieve resultaat deelneming onder voorziening negatief eigen vermogen deelneming.

3. Eigen vermogen

	Geplaatst en gestort kapitaal	Wettelijke reserve ingehouden winst deelnemingen	Overige reserve	Resultaat boekjaar	Totaal 2018	Totaal 2017
Boekwaarde per 1 januari	151	3.305	85.984	13.585	103.025	89.440

Mutaties boekjaar

Mutatie	-	323	-323	-	-	-
Resultaat vorig boekjaar	-	-	13.585	-13.585	-	-
Resultaat huidig boekjaar	-	-	-	13.305	13.305	13.585
Boekwaarde per 31 december	151	3.628	99.246	13.305	116.330	103.025

Geplaatst en gestort kapitaal

Het maatschappelijk kapitaal bedraagt € 246.566,25 verdeeld in 5.000 gewone aandelen A van elk € 45,45, 400 gewone aandelen B van elk € 45,45 en 25 gewone aandelen C van elk € 45,45.

Per 31 december zijn aandeelhouder:

	2018	2017
Aantal aandelen A:		
Afvalschap IJmond Zaanstreek	529	529
Openbaar Lichaam V.V.I. Alkmaar e.o.	484	484
Gemeenschappelijke Regeling Gevudo e.o.	529	529
Gemeente Den Helder	112	112
Gemeente Hollands Kroon	71	71
Gemeente Schagen	72	72
Gemeente Texel	24	24
Centraal Afvalverwijderingsbedrijf West-Friesland	338	338
Gemeente Almere	173	173
Gemeente Dronten	48	48
Gemeente Lelystad	93	93

	2018	2017
Gemeente Noordoostpolder	62	62
Gemeente Urk	23	23
Gemeente Zeewolde	20	20
Gemeente Smallingerland	78	78
Gemeente Westland	130	130
Gemeente Purmerend	102	102
Gemeente Edam-Volendam	8	8
Gemeente Beemster	11	11
Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier	7	7
Totaal	2.914	2.914

Aantal aandelen B:

	2018	2017
Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking		
2009	397	397
Totaal	397	397
Aantal aandelen C:		
Gemeente Westland	5	5
Totaal	5	5

De aandelen A worden gehouden door gemeenten, gemeenschappelijke regelingen van gemeenten of waterschappen. De aandelen B worden gehouden door uitsluitend waterschappen.

Aandeelhouders van aandelen A staan garant voor financieringsverplichtingen van NV HVC voor afvalactiviteiten en aandeelhouders B voor activiteiten ten behoeve van de waterschappen.

Aandelen C worden gehouden door gemeenten. Aandeelhouder van aandelen C staan garant voor financieringsverplichtingen van HVC Geothermie.

Bestemming van het resultaat over het boekjaar 2017

De jaarrekening 2017 is vastgesteld in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders gehouden op 24 mei 2018.

De Algemene Vergadering van Aandeelhouders heeft de bestemming van het resultaat vastgesteld conform het daartoe gedane voorstel.

Dit betekent dat het resultaat over 2017 is toegevoegd aan de overige reserves.

Voorstel bestemming resultaat 2018

	2018
Het nettoresultaat 2018 bedraagt:	13.305
Voorgesteld wordt het nettoresultaat als volgt te bestemmen:	
• Toevoegen aan de overige reserves	13.305

Dit voorstel is nog niet in de jaarrekening verwerkt.

4. Voorzieningen

	Latente belasting- verplichtingen	Voorziening negatief eigen vermogen deelnemingen	Personeels- beloningen	Overige voorzieningen	2018	2017
Boekwaarde per 1 januari	10.841	1.979	1.477	350	14.647	15.196
Mutaties boekjaar						
Herrubricering	2.098	-	-	-	2.098	-
Dotatie voorziening	-	448	170	-	618	1.192
Uitgaven ten laste van de voorziening	-	-	-	-232	-232	-
Vrijval uit de voorziening	-3.896	-	-	-	-3.896	-1.741
Boekwaarde per 31 december	9.043	2.427	1.647	118	13.235	14.647

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Onroerende goederen

Voor het terrein van het overslagstation Den Helder is met de gemeente Den Helder het erfpachtcontract verlengd met een looptijd van 20 jaar vanaf 2012. De verschuldigde canon bedraagt circa € 34.000 per jaar (ultimo 2017: € 34.000), en circa € 272.000 over vijf jaar.

Voor het terrein van de Leegwaterhaven is met de gemeente Alkmaar een erfpachtcontract gesloten met een looptijd van 50 jaar vanaf 2000. De verschuldigde canon bedraagt circa € 40.000 per jaar (ultimo 2017: € 40.000), en circa € 1,0 miljoen over meer dan vijf jaar.

Per 29 december 2015 heeft HVC een lening verstrekt ter grootte van € 1.840.000 aan ViDaVa International GmbH met een looptijd van 10 jaar. Als zekerheid heeft HVC een persoonlijke borg ontvangen ter grootte van € 415.000 en een hypothe-cair recht gevestigd ter grootte van € 1.425.000 op onroerende goederen. De lening wordt lineair afgelost.

Deelnemingen

NV HVC heeft een aandeel in Trianel Windkrafwerk Borkum GmbH & Co.KG (TWB) van (6,61%). De aandelen zijn als zekerheidstelling aan de financierende banken van TWB verpand.

NV HVC staat hoofdelijk garant voor de nakoming van de verplichtingen van 50% dochter KoreNet Beheer BV en haar 50% dochter KoreNet BV onder de met Rabobank gesloten financiering. De restant hoofdsom bedraagt eind 2018 circa € 3,9 miljoen (ultimo 2017: circa € 4,2 miljoen).

NV HVC staat hoofdelijk garant voor een bedrag van maximaal € 3,3 miljoen voor de nakoming van de verplichting van 50% dochter Sortiva BV onder de met Rabobank gesloten financiering van € 4 miljoen per eind 2018 (ultimo 2017: circa € 4,5 miljoen), te verhogen met 35% voor eventuele aanvullende kosten. Met de andere aandeelhouder in Sortiva, die ook hoofdelijk garant staat, is overeengekomen dat bij een aanspraak op de garantie, de aandeelhouders deze gelijkelijk zullen dragen.

Tevens staat N.V. HVC garant voor een bedrag van maximaal € 0,9 miljoen, vermeerderd met rente en kosten, voor de nakoming van de verplichting van 50% dochter Sortiva B.V. onder de met Rabobank gesloten financiering voor een bedrag van € 5,7 miljoen per eind 2018 (ultimo 2017: € 6,6 miljoen).

NV HVC staat voor 50% garant voor de nakoming van de verplichting van 50% dochter Natuurgas Overijssel BV onder de met ABN AMRO Bank gesloten financiering. Het aandeel van 50% in de restant hoofdsom bedraagt eind 2018 circa € 1,8 miljoen (ultimo 2017: circa € 2,2 miljoen). Tevens is overeengekomen dat exploitatieverliezen worden aangezuiverd door de aandeelhouders.

Operationele huurovereenkomsten

De groep heeft operationele huurverplichtingen van circa € 1,2 miljoen per jaar (ultimo 2017: € 1,1 miljoen).

Rekeningcourant en bankgarantiefaciliteit

De NV HVC heeft de volgende rekeningcourant en bankgarantiefaciliteiten:

	31-12-2018	31-12-2017
Rabobank	4.500	4.500
Bank Nederlandse Gemeenten	3.000	3.000
	7.500	7.500

Bankgaranties

NV HVC heeft bankgaranties verstrekt onder andere ten behoeve van ondergrondse (olie)containers en grensoverschrijdende transporten van in totaal circa € 1,9 miljoen (ultimo 2017: € 1,9 miljoen).

NV HVC geeft een garantie ad € 5,9 miljoen verstrekt inzake de nakoming van de verplichtingen van haar energiehandelaar Trianel (2017: € 5,9 miljoen).

Convenanten

Met BNG zijn afspraken gemaakt over de opzegbaarheid van de leningen als gemeente(n) de ballotageovereenkomst opzeggen en daardoor een minimum aan te leveren tonnage niet wordt behaald.

Fiscale eenheid

De vennootschap maakt deel uit van een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting. Op grond hiervan is de vennootschap hoofdelijk aansprakelijk voor de schulden inzake vennootschapsbelasting van de fiscale eenheid.

De vennootschap maakt deel uit van een fiscale eenheid voor de omzetbelasting. Op grond hiervan is de vennootschap hoofdelijk aansprakelijk voor de schulden inzake omzetbelasting van de fiscale eenheid.

Aantal werknemers

	2018	2017
Aantal werknemers NV HVC:		
Het aantal werknemers in fte ultimo december bedroeg	471	801
Het aantal in de groep werkzame werknemers, berekend op fulltimebasis en uitgesplitst naar activiteiten bedroeg:		
Grondstoffen	29	425
Energie uit Afval	254	247
Duurzame Energie	72	48
Staf	117	81
	471	801

In 2018 heeft HVC Groep geen werknemers werkzaam in het buitenland.

Als gevolg van de juridische structurering die in 2017 is doorgevoerd is een belangrijk gedeelte van het personeel overgegaan van NV HVC naar HVC Grondstoffen NV. Dit verklaart de mutatie in de activiteit Grondstoffen.

De toename van het aantal fte bij Duurzame Energie ziet op de verdere ontwikkeling van warmte- en energie-activiteiten.

De toename van het aantal fte bij Staf hangt samen met de juridische structurering bij de activiteit Grondstoffen waarbij decentrale stafafdelingen, onder de centrale staf-activiteiten zijn komen te vallen.

Honoraria onafhankelijke accountant

Ingevolge artikel 2:382a wordt in dit overzicht een specificatie verstrekt van de in het boekjaar ten laste van de vennootschap gebrachte totale honoraria van externe onafhankelijke accountants op geconsolideerde basis. De kosten worden toegerekend aan het jaar waar zij betrekking op hebben.

	PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.	Totaal 2018	Totaal 2017
Controle van de jaarrekening	221	221	182
Andere controleopdrachten	80	80	78
Adviesdiensten op fiscaal terrein	132	132	136
Andere niet-controlediensten	10	10	–
Totaal	443	443	396

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan.

Ondertekening van de jaarrekening

Alkmaar, 26 maart 2019

de directeur:

D.A. van Steensel

de Raad van Commissarissen:

drs. Ph.P.F.C. Houben (voorzitter)

ir. M.G.M. den Blanken

ir. F.J. Föllings

drs. W.G. Kooijman

mr. J.H. Oosters

Drs. J.H.P.M. van der Wijst

Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijk accountant

Hiervoor wordt verwezen naar de hierna opgenomen verklaring.

Statutaire bepaling inzake de bestemming van het resultaat

Artikel 19 van de statuten van de vennootschap luidt als volgt:

1. De gehele winst van de vennootschap zoals die uit de vastgestelde jaarrekening blijkt wordt toegevoegd aan de reserves op de wijze als hierna bepaald.
2. Aan houders van aandelen A en B komt toe een bedrag gelijk aan het positieve en negatieve resultaat dat toegerekend kan worden aan de onderneming van de vennootschap exclusief het belang dat de vennootschap houdt in HVC Geothermie B.V. en de opbrengst uit het belang dat de vennootschap houdt in HVC Geothermie B.V.

Aan houders van aandelen C komt toe een bedrag gelijk gehouden aan het positieve en negatieve resultaat dat toegerekend kan worden aan het belang dat de vennootschap houdt in HVC Geothermie B.V. en de opbrengst uit het belang dat de vennootschap houdt in HVC Geothermie B.V.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Verklaring over de jaarrekening 2018

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van N.V. HVC een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de vennootschap en de groep op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018 van N.V. HVC te Alkmaar ('de vennootschap') gecontroleerd. De jaarrekening omvat de geconsolideerde jaarrekening van N.V. HVC samen met haar dochtermaatschappijen ('de groep') en de enkelvoudige jaarrekening.

De jaarrekening bestaat uit:

- de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2018;
- de geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2018; en
- de toelichting met de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is Titel 9 Boek 2 BW.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van N.V. HVC zoals vereist in de Wet toezicht accountants-organisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- het verslag van de Raad van Commissarissen;
- het corporate governance verslag; en
- de overige gegevens;

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het verslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van de directie en de Raad van Commissarissen voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW; en voor
- een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de vennootschap in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Ons controleoordeel beoogt een redelijke mate van zekerheid te geven dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Amsterdam, 26 maart 2019

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
drs. E.M.W.H. van der Vleuten RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2018 van N.V. HVC

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze doelstelling is om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening vrij van materiële afwijkingen als gevolg van fouten of fraude is. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Ook op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit

kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven.

- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen bepaald om te waarborgen dat we voldoende controlewerkzaamheden verrichten om in staat te zijn een oordeel te geven over de jaarrekening als geheel. Bepalend hierbij zijn de geografische structuur van de groep, de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten, de bedrijfsprocessen en interne beheersingsmaatregelen en de bedrijfstak waarin de vennootschap opereert. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de Raad van Commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Assurancerapport van de onafhankelijke accountant

Aan: de directie en Raad van Commissarissen van N.V. HVC

Assurancerapport bij de duurzaamheidsinformatie in het jaarverslag 2018

Onze conclusie

Op grond van onze werkzaamheden is ons niets gebleken op basis waarvan wij zouden moeten concluderen dat de duurzaamheidsinformatie opgenomen in het jaarverslag 2018 van N.V. HVC, niet in alle van materieel belang zijnde aspecten, een betrouwbare en toereikende weergave geeft van:

- het beleid en de bedrijfsvoering ten aanzien van maatschappelijk verantwoord ondernemen; en
- de gebeurtenissen en de prestaties op dat gebied voor het jaar geëindigd op 31 december 2018,

in overeenstemming met de Sustainability Reporting Standards van het Global Reporting Initiative (GRI) en de intern gehanteerde verslaggevingscriteria, zoals toegelicht in de paragraaf 'verslaggevingscriteria'.

Wat we hebben beoordeeld

Wij hebben de duurzaamheidsinformatie opgenomen in het jaarverslag beoordeeld voor het jaar geëindigd op 31 december 2018, zoals opgenomen in de volgende secties in het jaarverslag (hierna: 'de duurzaamheidsinformatie'):

- In één oogopslag;
- Voorwoord;
- Bestuursverslag, met uitzondering van de paragraaf 'Financiële ontwikkelingen' ([pagina 46-48](#)).

Deze beoordeling is gericht op het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid.

De duurzaamheidsinformatie omvat een weergave van het beleid en de bedrijfsvoering van N.V. HVC te Alkmaar ten aanzien van maatschappelijk verantwoord ondernemen en van de gebeurtenissen en de prestaties op dat gebied gedurende 2018.

De basis voor onze conclusie

Wij hebben onze beoordeling uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse Standaard 3810N 'Assuranceopdrachten inzake maatschappelijke verslagen' valt. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de beoordeling van de duurzaamheidsinformatie'.

Wij vinden dat de door ons verkregen assurance-informatie voldoende en geschikt is als basis voor onze conclusie.

Onafhankelijkheid en kwaliteitsbeheersing

Wij zijn onafhankelijk van N.V. HVC zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij passen de Nadere voorschriften kwaliteitssystemen (NVKS) toe. Op grond daarvan beschikken wij over een samenhangend stelsel van kwaliteitsbeheersing, inclusief vastgelegde richtlijnen en procedures inzake de naleving van ethische voorschriften, professionele standaarden en andere relevante wet- en regelgeving.

Verslaggevingscriteria

De duurzaamheidsinformatie dient gelezen en begrepen te worden in de context van de verslaggevingscriteria. De directie van N.V. HVC is verantwoordelijk voor het selecteren en toepassen van deze verslaggevingscriteria, rekening houdend met de van toepassing zijnde wet- en regelgeving met betrekking tot verslaggeving.

De gehanteerde verslaggevingscriteria voor het opstellen van de duurzaamheidsinformatie zijn de Sustainability Reporting Standards van Global Reporting Initiative (GRI) en de intern gehanteerde verslaggevingscriteria, zoals toegelicht in de paragraaf 'over dit verslag' in het jaarverslag. Het ontbreken van gevestigde praktijken ter beoordeling en meting van niet-financiële informatie biedt de mogelijkheid verscheidene, acceptabele meettechnieken toe te passen. Hierdoor kan de vergelijkbaarheid tussen entiteiten en in de tijd beïnvloed worden.

Beperkingen in de reikwijdte van onze beoordeling

In de duurzaamheidsinformatie is toekomstgerichte informatie opgenomen zoals verwachtingen ten aanzien van ambities, strategie, plannen en ramingen en risico-inschattingen. Inherent aan toekomstgerichte informatie is dat de werkelijke uitkomsten in de toekomst waarschijnlijk zullen afwijken van deze verwachtingen. De hieruit voortvloeiende afwijkingen kunnen van materieel belang zijn. Wij geven geen zekerheid bij de veronderstellingen en de haalbaarheid van toekomstgerichte informatie in de duurzaamheidsinformatie.

De verwijzingen naar externe bronnen of websites in de duurzaamheidsinformatie maken geen onderdeel uit van de duurzaamheidsinformatie die door ons is beoordeeld. Wij verstrekken derhalve geen zekerheid over deze informatie buiten het jaarverslag.

Verantwoordelijkheden voor de duurzaamheidsinformatie en de beoordeling

Verantwoordelijkheden van de directie en de Raad van Commissarissen

De directie van N.V. HVC is verantwoordelijk voor het opstellen van de duurzaamheidsinformatie in overeenstemming met de verslaggevingscriteria zoals toegelicht in de paragraaf 'verslaggevingscriteria', inclusief het identificeren van de beoogde gebruikers, het bepalen van materiële onderwerpen. De door de directie gemaakte keuzes ten aanzien van de reikwijdte van de duurzaamheidsinformatie en het verslaggevingsbeleid zijn uiteengezet in de paragraaf 'over dit verslag' in het jaarverslag. De directie is verantwoordelijk voor het bepalen of de toegepaste verslaggevingscriteria acceptabel zijn in deze situatie.

De directie is ook verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de duurzaamheidsinformatie mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

De Raad van Commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het rapportageproces van de vennootschap ten aanzien van de duurzaamheidsinformatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de beoordeling van de duurzaamheidsinformatie

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een beoordelingsopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte assurance-informatie verkrijgen voor de door ons af te geven conclusie.

De werkzaamheden die worden verricht bij het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid zijn gericht op het vaststellen van de plausibiliteit van informatie en variëren in aard en timing van, en zijn geringer in omvang, dan die bij een controleopdracht gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid. De mate van zekerheid die wordt verkregen bij beoordelingsopdrachten is daarom ook aanzienlijk lager dan de zekerheid die wordt verkregen bij controleopdrachten.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van de duurzaamheidsinformatie nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze beoordelingswerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op onze conclusie.

Uitgevoerde werkzaamheden

Wij hebben deze beoordeling professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse Standaard 3810N, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze werkzaamheden bestonden onder andere uit:

- Het uitvoeren van een omgevingsanalyse en het verkrijgen van inzicht in de relevante maatschappelijke thema's en kwesties en de kenmerken van de entiteit.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte verslaggevingscriteria, de consistente toepassing hiervan en de toelichtingen die daarover in de duurzaamheidsinformatie staan. Dit omvat het evalueren van de uitkomsten van de dialoog met belanghebbenden en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie.
- Het verkrijgen van inzicht in de verslaggevingsprocessen die ten grondslag liggen aan de duurzaamheidsinformatie inclusief het op hoofdlijnen kennisnemen van de interne beheersing, voor zover relevant is voor onze beoordeling.
- Het identificeren van gebieden in de duurzaamheidsinformatie met een hoger risico op misleidende of onevenwichtige informatie of afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. Het op basis van deze risico-inschatting bepalen en uitvoeren van werkzaamheden gericht op het vaststellen van de plausibiliteit van de duurzaamheidsinformatie. Deze werkzaamheden bestonden onder meer uit:
  - Het afnemen van interviews met relevante medewerkers op groepsniveau verantwoordelijk voor de (duurzaamheids)strategie en het -beleid en de -prestaties;
  - Het afnemen van interviews met relevante medewerkers verantwoordelijk voor het aanleveren van informatie voor, het uitvoeren van interne controles op, en de consolidatie van gegevens in de duurzaamheidsinformatie;
  - Het verkrijgen van assurance-informatie dat de duurzaamheidsinformatie aansluit op de onderliggende administraties van de entiteit;
  - Het op basis van beperkte deelwaarnemingen beoordelen van relevante interne en externe documentatie;
  - Het analytisch evalueren van data en trends.
- Het aansluiten van de relevante financiële informatie met de jaarrekening.
- Het evalueren van de consistentie van de duurzaamheidsinformatie met de overige informatie in het jaarverslag buiten de reikwijdte van onze beoordeling.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de duurzaamheidsinformatie.

- Het overwegen of de duurzaamheidsinformatie als geheel het beeld weergeeft in relatie tot het doel van de gehanteerde verslaggevingscriteria.

Wij communiceren met de Raad van Commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de beoordeling en over de significante bevindingen die uit onze beoordeling naar voren zijn gekomen.

Amsterdam, 26 maart 2019

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. E.M.W.H. van der Vleuten RA

Overige informatie

Over dit verslag

Niet behorend tot de jaarrekening.

Dit jaarverslag bevat kwalitatieve en kwantitatieve gegevens die betrekking hebben op het kalenderjaar 2018. Onze belanghebbenden kunnen hierdoor kennisnemen van het werk en de prestaties op financieel, sociaal, economisch en milieugebied van HVC. Dit verslag geeft invulling aan onze doelstelling om open en transparant te communiceren met onze belanghebbenden.

De publicatiedatum van het jaarverslag is 15 april 2019. Het jaarmagazine 2019 bevat de kernpunten van dit jaarverslag en wordt eveneens op 15 april 2019 gepubliceerd. Beide publicaties zijn te vinden op onze website www.hvcgroep.nl.

HVC voldoet met dit verslag aan de wettelijke eisen voor jaarverslaggeving en is in overeenstemming met de Global Reporting Initiative (GRI) standaard (core) en de intern gehanteerde verslaggevingscriteria.

De GRI Referentietabel is opgenomen op [pagina 118 tot en met 122](#).

Rapportagegebieden

De rapportage in het jaarverslag betreft de prestaties van NV HVC en geconsolideerde dochterondernemingen. Over deelnemingen – ondernemingen waarin veelal op basis van een samenwerkingsovereenkomst de zeggenschap gezamenlijk met derden wordt uitgeoefend – wordt pro rata naar het aandeel van HVC gerapporteerd. Gegevens ten aanzien van onderaannemers en toeleveranciers worden niet meegenomen in het verslag. Voor acquisities die plaatsvinden tijdens het verslagjaar geldt dat gegevens gerapporteerd worden vanaf het eerst volgende volledige kalenderjaar. Desinvesteringen in de loop van de rapportageperiode zijn uitgesloten van rapportage.

Het uitvoeren van een materialiteitsanalyse is belangrijk voor HVC omdat op deze wijze geborgd wordt dat het jaarverslag aansluit op de informatiebehoeften van

belanghebbenden. In 2018 is de interne en externe prioritering van relevante onderwerpen opnieuw vastgesteld. De volgende groepen van belanghebbenden zijn gedefinieerd: aandeelhouders, financiers, klanten, inwoners inzamelgemeenten en medewerkers. De interne prioritering is vastgesteld door een selecte groep medewerkers. De leveranciers zijn niet meer meegenomen als stakeholder. In 2018 zijn de uitkomsten van de materialiteitsanalyse extern gevalideerd middels interviews met vertegenwoordigers van de verschillende groepen van belanghebbenden. De materialiteitsanalyse is tevens gebruikt om het beleid en de doelstellingen verder aan te scherpen en de afbakening en reikwijdte van onderwerpen zo te kiezen dat deze aansluit op de informatiebehoeften van belanghebbenden. De materiële thema's risicobeheer en transparante communicatie zijn komen te vervallen. Deze onderwerpen zijn algemene thema's die belangrijk zijn voor HVC maar geen materiële thema's zijn. Het thema slibwaterketen is toegevoegd aan de materiële thema's.

Sturing & beheersing

De directie heeft de eindverantwoordelijkheid voor de strategiesetting en voortgang van de financiële- en duurzaamheidsresultaten. Toezicht hierop wordt uitgeoefend door een Raad van Commissarissen. De group controller en de business unit controllers zijn verantwoordelijk voor het verzamelen en controleren van de gerapporteerde duurzaamheidsinformatie. De informatie wordt verstrekt door de betrokken afdelingen. Duurzaamheidsinformatie wordt jaarlijks verzameld en gerapporteerd.

Geen materiële onzekerheden van de gegevens zijn geïdentificeerd als resultaat van metingen, schattingen of berekeningen van de gegevens. Gegevens zijn niet geschat, tenzij anders vermeld. Eventuele wijzigingen in de definities en meetmethoden ten opzichte van voorgaande jaren worden in het verslag samen met de bijbehorende data gerapporteerd. Voor een beschrijving van de belangrijkste definities, verwijzen wij naar de begrippenlijst.

Externe verificatie

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. ('PwC') heeft de jaarrekening gecontroleerd. De controleverklaring vindt u op [pagina 107](#). Daarnaast heeft HVC PwC verzocht de duurzaamheidsinformatie in de secties 'In een oogopslag', 'Voorwoord' en 'Bestuursverslag' (met uitzondering van de paragraaf 'Financiële ontwikkelingen', [pagina 46-48](#)) te beoordelen en hierover een assurance-rapport af te geven met een beperkte mate van zekerheid. Het assurance-rapport vindt u op [pagina 110](#).

Contactinformatie

Voor algemene vragen, suggesties of opmerkingen over dit verslag kunt u via info@hvcgroep.nl contact met ons opnemen.

Dialogo met belanghebbenden

Belanghebbende	Activiteiten 2018	Belangrijkste besprekpunten/ koppeling materiële thema's	Belangrijkste uitkomsten
Aandeelhouders	<p>Over het bedrijf</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aandeelhoudersvergaderingen en (regionale) vooroverleggen. • Bijeenkomst financieel specialisten aandeelhouders. <p>Over de dienstverlening</p> <ul style="list-style-type: none"> • Regulier overleg en strategische sessies met (verzamelde) waterschappen. • Bijeenkomsten innovatieplatform ten behoeve van formuleren rol HVC rondom 'Van Gas Los'. • Aandeelhoudersgesprek met portefeuillehouders. • Werkbezoeken gemeenten en waterschappen. • Adviesgesprekken met ambtenaren en bestuurders (inzameling, (duurzame) energie). • Dagelijkse contacten. • HVC afval- en energiecongres. • Vooruit- en terugblik aandeelhoudersvergaderingen ten behoeve van raads- en VV-informatie. • Aandeelhoudersspecifieke brieven met overzicht van door HVC geleverde diensten en producten in 2017. • CO₂-prestatieverslagen warmtenetten Alkmaar en Dordrecht.	<ul style="list-style-type: none"> • Inhoudelijke toelichting op de resultaten van het voorgaande jaar. • Ambities Van Gas Los en rol HVC daarin voor aandeelhouders. • Ontwikkelingen geothermie. • (Her-)benoeming leden Raad van Commissarissen. • Optimale route verwerking zuiverings-slib. • Brongescheiden inzameling vs. nascheiding. • Realisatie en inbedrijfname scheidingsinstallaties voor kunststoffen (KSI) en restafval uit (o.a.) hoogbouw (VSI). • Ontwikkelingen op het gebied van afval/ grondstoffen en duurzame energie.	<ul style="list-style-type: none"> • Vastgesteld jaarverslag 2017. • Vastgesteld beleidskader Van Gas Los. • Aandeelhouders geïnformeerd over 'nieuwe' Raad van Commissarissen. • Voornemen HHNK realisatie slibdroger met warmte HVC. • Toenemend draagvlak bronscheiding. • Toegenomen bijdrage HVC aan scheidingsdoelstellingen gemeenten. • Aandeelhouders zijn geïnformeerd over ontwikkelingen, onder andere via contextanalyse.

Belanghebbende	Activiteiten 2018	Belangrijkste bespreekpunten/ koppeling materiële thema's	Belangrijkste uitkomsten
Klanten	<ul style="list-style-type: none"> • Klantenservice. • Doorlopende monitoring tevredenheid klantcontact. • Afhandeling meldingen. • Persoonlijk contact. • Informatiebijeenkomsten. • Digitale nieuwsbrief. • Informatiebrieven/-mails. • Websites: hvcgroep.nl, warmtenetdordrecht.nl, warmtenetalkmaar.nl. 	<ul style="list-style-type: none"> • Klanttevredenheid. • Transparante communicatie. • (Lokale) duurzame energievoorziening/ energie uit afval. • De aanleg van een warmtenet leidt tot overlast voor de omgeving. Klanten en omwonenden worden vooraf geïnformeerd over de aanleg en gevolgen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Verbeterde klanttevredenheid. • Meer draagvlak bij omwonenden/klanten bij overlast in omgeving door aanleg warmtenet.
Inwoners inzamel-gemeenten	<ul style="list-style-type: none"> • Klantenservice. • Monitoring meldingen. • Inzet communicatiepakket 'Meer waarde uit afval'. • Inzet afvalcoaches. • Social media monitoring en webcare. • Intensivering online communicatie. • Inwonersbijeenkomsten ondersteunend aan gemeente. • Compostdag. • Rondleidingen. • Website, inzamelkalender en afval-app. • Digitale nieuwsbrief. • Publiekscampagne rond de stroom plastic, blik en drinkpakken. • Recyclecampagne om de basis van afvalscheiden te communiceren • Kijkdagen in Middenmeer. • Inwonerscommunicatie over jaarlijks terugkerende thema's zoals snoeiroutes, feestdagencommunicatie (o.a. verschoven inzameling en kerstbomen). • Vernieuwing HVC-app en afvalkalender online. 	<ul style="list-style-type: none"> • Klanttevredenheid. • Brongescheiden inzameling. • Materiaalhergebruik. • Transparante communicatie. • De inwoners van de inzamelgemeenten zijn cruciaal om meer bronscheiding, en daarmee meer materiaalhergebruik te realiseren. Zij worden daarom geïnformeerd over nut en noodzaak van bronscheiding inclusief informatie over wat er met de ingezamelde stromen gebeurt. • Focus op verbeteren kwaliteit ingezameld plastic, blik en drinkpakken. 	<ul style="list-style-type: none"> • Verbeterde bewustwording van het belang van afvalscheiding en daardoor meer gescheiden inzameling. • Draagvlak voor nieuwe inzamelmethoden die ook tot betere afvalscheiding leiden.

Belanghebbende	Activiteiten 2018	Belangrijkste besprekpunten/ koppeling materiële thema's	Belangrijkste uitkomsten
Medewerkers	<ul style="list-style-type: none"> • Nieuwjaarsbijeenkomsten. • Kantinebijeenkomsten. • Nieuw intranet voor medewerkers. • Interne nieuwsbrieven (14x). • Directiemail (10x). • Aanbieden online trainingen. • Informatiebijeenkomsten in het kader van het 'generatiepact'. • Organiseren deelname aan diverse 'sportieve' activiteiten in het kader van HVC-Fit. 	<ul style="list-style-type: none"> • Veilige en gezonde werkomgeving. • HVC wil dat mensen tot hun pensioen gezond kunnen blijven werken en hun vaardigheden op peil houden. 	<ul style="list-style-type: none"> • Medewerkers zijn betrokken bij ontwikkelingen binnen HVC. • Het veiligheidsthema is blijvend onder de aandacht gehouden.
Financiers	<ul style="list-style-type: none"> • Reguliere contacten met financiers. 	<ul style="list-style-type: none"> • Financiële ontwikkelingen binnen HVC en het bereiken van een verbeterde solvabiliteit voor de onderneming. 	<p>Bevestiging van eerder gemaakte keuzes en comfort bij financiers.</p>

GRI Referentietabel

GRI Code	Indicator	Verwijzing
Organisatieprofiel		
102-1	Naam van de organisatie	NV HVC
102-2	Voornaamste merken, producten en/of diensten	Waardecreatiemodel p.6
102-3	Locatie van het hoofdkantoor van de organisatie	Alkmaar, Nederland
102-4	Het aantal landen waar de organisatie actief is	Nederland
102-5	Eigendomsstructuur en rechtsvorm	Corporate Governance p.56
102-6	Afzetmarkten	Waardecreatiemodel p.6 en verzorgingsgebied p.7
102-7	Omvang van de verslaggevende organisatie	In één oogopslag, p.4
102-8	Samenstelling medewerkersbestand	Samenstelling medewerkersbestand. Mannen: 898 (2017: 817); Vrouwen: 189 (2017: 160); Fulltime medewerkers: 751 man en 51 vrouw, totaal 802 (2017: 730); Parttime medewerkers: 147 man en 138 vrouw, totaal 285 (2017: 247); Vast contract: man 770 en vrouw 150, totaal 920 (2017: 893); Tijdelijk contract: 128 man en 39 vrouw, totaal 167 (2017: 84); Totaal aantal medewerkers: 1.087 (2017: 977). Supervised workers: 158,7 fte (2017: 189,8 fte).
102-9	Omschrijving van de toeleveringsketen van de organisatie	Waardecreatiemodel p.6
102-10	Significante veranderingen tijdens de verslagperiode	Tijdens de verslaggevingsperiode hebben zich geen significante veranderingen voorgedaan.
102-11	Uitleg over de toepassing van het voorzorgsprincipe door de verslaggevende organisatie	Het voorzorgsprincipe is een algemeen beleidsprincipe van HVC. Dit principe is o.a. toegepast bij het programma 'Meer waarde uit afval'. Voor de uitvoer van dit programma is onderzoek gedaan naar draagvlak onder inwoners.
102-12	Extern ontwikkelde economische, milieu gerelateerde en sociale handvesten, principes die door de organisatie worden onderschreven	HVC onderschrijft beleidsprogramma's van de Rijksoverheid op het gebied van grondstoffen en duurzame energie (o.a. 14% duurzame energie in 2020 in NL; 100 kg rest/inw. in 2020).
102-13	Lidmaatschappen van verenigingen (zoals brancheverenigingen) en nationale en internationale belangenorganisaties	Koninklijke Vereniging voor Afval- en Reinigingsmanagement (NVRD); Vereniging Afvalbedrijven (VA); Nutriëntenplatform; specifieke vak overleggen verbranding & recycling- STOWA (overleg afvalwaterketen); Energy Board provincie Noord-Holland; Confederation of European Waste-to-Energy Plants; E-decentraal.
102-14	Verklaring van de hoogste beslissingsbevoegde van de organisatie	Voorwoord p.14

GRI Code	Indicator	Verwijzing
102-16	Beschrijving van de door de organisatie gehanteerde waarden, principes, standaarden en gedragsnormen, zoals een gedragscode	Corporate governance p.56
102-18	De bestuursstructuur van de organisatie	Corporate governance p.56
102-40	Lijst van groepen belanghebbenden die de organisatie heeft betrokken	Dialogoog met belanghebbenden p.115
102-41	Werknemers onder een collectieve arbeidsovereenkomst	95,2% van het medewerkersbestand valt onder een collectieve arbeidsovereenkomst
102-42	Uitgangspunten voor de inventarisatie en selectie van belanghebbenden	Dialogoog met belanghebbenden p.115 Betrokkenheid van belanghebbenden p.36
102-43	Wijze waarop belanghebbenden worden betrokken	Dialogoog met belanghebbenden p.115
102-44	Belangrijkste onderwerpen en vraagstukken die uit het overleg met belanghebbenden naar voren zijn gekomen	Dialogoog met belanghebbenden p.115
102-45	Overzicht van alle ondernemingen die in de geconsolideerde jaarrekening zijn opgenomen en die niet onder dit verslag vallen.	Geen
102-46	Proces voor het bepalen van de inhoud en specifieke afbakening van het verslag en hierbij gehanteerde uitgangspunten	Materialiteitsanalyse p.13 Over dit verslag p.113
102-47	Materiële onderwerpen die tijdens het proces ter bepaling van de inhoud van het verslag zijn vastgesteld	Materialiteitsanalyse/materialiteitsmatrix p.13
102-48	Gevolgen van een eventuele herformulering van informatie die in een eerder verslag is verstrekt en de redenen voor deze herformulering	Restatements: Indien van toepassing is dit in het verslag (voetnoten) toegelicht
102-49	Significante veranderingen ten opzichte van vorige verslaggevingsperiodes ten aanzien van reikwijdte en afbakening	Over dit verslag p.113
102-50	Verslaggevingsperiode waarop de verstrekte informatie betrekking heeft	1 januari 2018 t/m 31 december 2018
102-51	Datum van het meest recente vorige verslag	22 maart 2018
102-52	Verslaggevingscyclus	Jaarlijks

GRI Code	Indicator	Verwijzing
102-53	Contactpersoon voor vragen over het verslag of de inhoud daarvan	Voor algemene vragen, suggesties of opmerkingen kunt u via communicatie@hvcgroep.nl contact met ons opnemen.
102-54	GRI-toepassingsniveau en GRI-tabel	Core
102-55	GRI content index	–
102-56	Beleid met betrekking tot assurance	Overige gegevens, p.106

Materiële indicatoren die HVC rapporteert

Financiële stabiliteit

GRI 103-1	Beschrijving en afbakeningen materiële onderwerpen	De ambitie van HVC is om haar maatschappelijke rol op het gebied van afvalscheiding en terugwinnen van grondstoffen en energie te blijven vervullen voor onze gemeenten en waterschappen. Dat betekent naast een goede strategie en daarvan afgeleide jaardoelen ook dat we de financiële huishouding van ons bedrijf goed op orde dienen te hebben. Omdat we een nutsbedrijf zijn en tegen kostprijs voor onze aandeelhouders opereren, hebben we weinig reserves in het bedrijf opgebouwd. Onze aandeelhouders vinden dat we de ruimte moeten krijgen om hierin verandering aan te brengen zodat HVC in een veranderende markt minder kwetsbaar is. Door efficiënt te werken en succesvol nieuwe initiatieven te realiseren, creëren we financiële ruimte voor het opbouwen van reserves waardoor we aan de ene kant beter bestand zijn tegen tegenvallers en aan de andere kant ook meer armslag creëren om nieuwe innovatieve oplossingen te kunnen realiseren om de positionering van HVC bij haar aandeelhouders en in de markt te verstevigen. De directie is verantwoordelijk voor het gevoerde risicobeleid en de hierop afgestemde interne beheersomgeving. De verantwoordelijkheid voor het uitvaardigen van richtlijnen en kaders van een effectieve controle-omgeving en het toezicht op de naleving hiervan alsmede de inrichting en het beheer van de financiële besturing van de organisatie ligt binnen de financiële functie van de onderneming. De kwaliteit van de opzet en werking van de interne procedures en richtlijnen en het geheel aan controlemaatregelen wordt ook getoetst door de externe accountant en gerapporteerd aan de directie en de Auditcommissie van de Raad van Commissarissen.
GRI 103-2	Managementbenadering	Zie financiële ontwikkelingen, p.46 tot en met p.48
GRI 103-3	Evaluatie van de managementbenadering	Zie financiële ontwikkelingen, p.46 tot en met p.48

GRI Code	Indicator	Verwijzing
GRI 201-1	Directe economische waarden die zijn gegenereerd en gedistribueerd	In 2018 gegenereerde toegevoegde waarde p.47
Afvalscheiding		
GRI 103-1	Beschrijving en afbakening materiële onderwerpen	Voorwoord p.14 en Paragraaf Inzameling en Recycling p.25 tot en met p.29
GRI 103-2	Managementbenadering.	Voorwoord p.14 en Paragraaf Inzameling en Recycling p.25 tot en met p.29
GRI 103-3	Evaluatie van de managementbenadering	Het monitoren van de voortgang valt onder de verantwoordelijkheid van de controller van de BU Grondstoffen. Periodiek wordt de voortgang gemeten.
HVC indicator	Bronscheidingspercentage	Kritische prestatie indicatoren p.11
Klanttevredenheid		
GRI 103-1	Beschrijving en afbakening materiële onderwerpen	Klanttevredenheid is de tevredenheid van de HVC KringloopEnergie-klienten, inwoners inzamelgemeenten en aandeelhouders over de dienstverleningen van HVC. HVC levert alleen meerwaarde als onze belanghebbenden dat ook zo ervaren. De aansluiting van de bedrijfsactiviteiten op de agenda van onze gemeenten en waterschappen staat daarom centraal
GRI 103-2	Managementbenadering	Zie voor meer informatie de paragraaf Klanttevredenheid p.44
GRI 103-3	Evaluatie van de managementbenadering	Zie voor meer informatie de paragraaf Klanttevredenheid p.44
HVC Indicator	Resultaten van klanttevredenheidsonderzoeken, aantal meldingen per woonhuisaansluiting	Klanttevredenheid p.44
Veilige en gezonde werkomgeving		
GRI 103-1	Beschrijving en afbakening materiële onderwerpen	Veilige en gezonde werkomgeving p.38
GRI 103-2	Managementbenadering	Veilige en gezonde werkomgeving p.38
GRI 103-3	Evaluatie van de managementbenadering	De resultaten worden maandelijks gemonitord middels een maandrapportage. Verantwoordelijk is de Business Line manager en daarmee indirect ook de HDA en teamleiders. Afdeling KAM ondersteunt bij het monitoren van de naleving van veiligheidsregels. Primaire verantwoordelijkheid ligt in de lijn.
GRI 403-4	Ongeval, verzuimcijfers en dodelijke ongevallen	Kengetallen p.10 Veilige en gezonde werkomgeving p.38. Er hebben geen dodelijke ongevallen plaatsgevonden. HVC kiest ervoor om de IF-index te rapporteren om in lijn te zijn met de sector en daarmee op dit punt niet strict de GRI Standaard aan te houden.

GRI Code	Indicator	Verwijzing
Betrokkenheid van belanghebbenden		
GRI 103-1	Beschrijving en afbakeningen materiële onderwerpen	Zie ook GRI 102-43 en GRI 102-44 Zie paragraaf Betrokkenheid belanghebbenden p.36 en Transparante communicatie p.36
GRI 103-2	Managementbenadering	Zie paragraaf Betrokkenheid belanghebbenden p.36 en Transparante communicatie p.36
GRI 103-3	Evaluatie van de managementbenadering	Zie paragraaf Betrokkenheid belanghebbenden p.36 en Transparante communicatie p.36
HVC indicator	Betrokkenheid van belanghebbenden	Omissie: Wij hebben geen betrouwbare indicator voor dit materiële thema kunnen vaststellen. Wij gaan in de komende tijd na hoe wij de betrouwbaarheid van de indicator kunnen versterken.
Meer waarde uit afval/recycling		
GRI 103-1	Beschrijving en afbakeningen materiële onderwerpen	Zie paragraaf Inzameling en Recycling, p.25 tot en met 29
GRI 103-2	Managementbenadering	Zie paragraaf Inzameling en Recycling, p.25 tot en met 29
GRI 103-3	Evaluatie van de managementbenadering	Zie paragraaf Inzameling en Recycling, p.25 tot en met 29
HVC indicator	Kg restafval/inwoner	Kritische prestatie indicatoren p.11
Verduurzaming energieverbruik huishoudens/Van Gas Los		
GRI 103-1	Beschrijving en afbakeningen materiële onderwerpen	Zie paragraaf Lokale warmte p.19
GRI 103-2	Managementbenadering	Zie paragraaf Lokale warmte p.19
GRI 103-3	Evaluatie van de managementbenadering	Productie en levering aan aandeelhouders en warmteklanten wordt maandelijks gemonitord.
HVC indicator		Kritische prestatie indicatoren Energie uit afval (p.11) en KPI's Duurzame energie (p.11).
Slibwaterketen		
GRI 103-1	Beschrijving en afbakeningen materiële onderwerpen	Eindverwerking van slib en andere activiteiten van HVC in de slibwaterketen voor de waterschappen. Zie paragraaf Slibverbranding (p.35)
GRI 103-2	Managementbenadering	Eindverwerking van slib en andere activiteiten van HVC in de slibwaterketen voor de waterschappen. Zie paragraaf Slibverbranding (p.35)
GRI 103-3	Evaluatie van de managementbenadering	Eindverwerking van slib en andere activiteiten van HVC in de slibwaterketen voor de waterschappen. Zie paragraaf Slibverbranding (p.35)
HVC indicator		Kritische prestatie indicatoren p.12

Verklaring naleving gedragscode leveranciers Slimme Meters 2012

Verklaring Naleving gedragscode voor Leveranciers, Meetbedrijven en onafhankelijk Diensten-aanbieders. Aangaande gegevens uit kleinverbruik meetinrichtingen die op afstand uitleesbaar zijn.

Naam rechtspersoon: HVC Energie B.V.

Handelsnamen: HVC, HVCenergie, HVC KringloopEnergie

Statutaire vestigingsplaats: Alkmaar

Periode: 1 januari 2018 tot en met 31 december 2018

HVC Energie B.V. te Alkmaar maakt voor het goed kunnen uitvoeren van hun diensten gebruik van meetgegevens die zijn verkregen uit kleinverbruik meetinrichtingen die op afstand uitleesbaar zijn. In aanvulling op de Wet Bescherming Persoonsgegevens hebben leveranciers en de onder hun verantwoordelijkheid handelende meetbedrijven in de Nederlandse energiebranche een gedragscode opgesteld ten aanzien van het gebruik, het vastleggen, het uitwisselen en het bewaren van gegevens die zijn verkregen uit een kleinverbruik meetinrichting die op afstand uitleesbaar is.

Hierbij verklaart HVC Energie B.V. te Alkmaar, te dezen vertegenwoordigd door haar directeur N.V. HVC, op haar beurt vertegenwoordigd door de heer D.A. van Steensel, zich gedurende de bovenvermelde periode heeft gehouden aan het gestelde in de regels en verplichtingen, genoemd in de Gedragscode Leveranciers Slimme meters 2012.

Alkmaar, 26 maart 2019

HVC Energie B.V.

vertegenwoordigd door haar directie N.V. HVC

vertegenwoordigd door de heer D.A. van Steensel

Connectiviteitstabel

	Onderwerpen (materieel)				
	Meer waarde uit afval /recycling	Afvalscheiding	Verduurzaming energieverbruik huishoudens	Van Gas Los	Slibwaterketen
Hoofdactiviteiten HVC					
Lokale warmte					
Warmtelevering					
Wind- en zonne-energie					
Kringloopenergie					
Inzameling					
Recycling					
Vergisting en compostering					
Energieproductie uit biomassa					
Afvalverbranding					
Slibverbranding					

Toelichting

De corporate thema's (klanttevredenheid, veilige en gezonde werkomgeving, financiële stabiliteit, betrokkenheid van belanghebbenden) zijn van toepassing op alle hoofdactiviteiten van HVC.

Voetnoten

Pagina 6

- 1 Een deel van de gemeenten/waterschappen is indirect aandeelhouder via een gemeenschappelijke regeling (situatie per 31-12-2018).
- 2 Innovaties in voorbereiding.

Pagina 9

- 1 Bron: CBS.
- 2 HVC zamelt voor 26 (2017: 25) aandeelhoudende gemeenten het afval in. In 2018 is met de gemeente Texel een DVO afgesloten.
- 3 Voor de berekening van geproduceerd gas wordt de productie van groen gas van Natuurgas Overijssel B.V. niet meegenomen. Er heeft geen beoordeling op 2013 plaatsgevonden.
- 4 Op deze getallen heeft geen beoordeling plaatsgevonden. De cijfers voor 2013-2017 zijn definitief.
- 5 Eigen vermogen/totaal vermogen
De getallen voor 2013 tot en met 2016 zijn herrekend op basis van de formule eigen vermogen/totaal vermogen (voorheen: eigen vermogen/geïnvesteerd vermogen).

Pagina 10, 11

- 1 De geëmitteerde CO₂ en vermeden CO₂ is berekend op basis van EpE protocol versie 5 waarbij gebruik is gemaakt van de berekeningsfactoren zoals aangeleverd door de VA.
Wanneer gebruik zou worden gemaakt van de factor voor de lokale energiemix zou de besparing lager uitkomen. Van de geëmitteerde CO₂ is 86% scope 1 en 14% scope 2.
- 2 De berekening om te komen tot uren derden is niet betrouwbaar genoeg. Daarom is gekozen om in de berekening alleen de eigen uren en eigen ongevallen (inclusief uitzendkrachten) mee te nemen. Het aantal ongevallen wordt wel geregistreerd voor derden. Deze wordt separaat gerapporteerd in het getal ongevallen met verzuim.
- 3 Ongevallen met verzuim is inclusief derden (0).
- 4 Het aantal woonhuisequivalenten wordt als volgt berekend: Aantal kleinverbruik klanten + (Vermogen Grootverbruik / 10)

Pagina 60

- 1 Strategische risico's hebben een impact: => zeer ernstig en kans => groot. De overige benoemde risico's hebben voornamelijk een operationeel karakter.

Begrippenlijst

AEC Afalenergiecentrale	Diftar Gedifferentieerd tarief voor afvalstoffenheffing	IF-index Het aantal verzuimongevallen ten opzichte van het aantal gewerkte uren. De scope van de IF-index voor de bedrijfsonderdelen Grondstoffen en Energie betreft het eigen en ingehuurde personeel.
AEAA Afgedankte elektrische en elektronische apparatuur	Digestaat Residu uit een vergistingsinstallatie	ISO 31000 Internationale norm voor risicomanagement
AVG Algemene Verordening Gegevensbescherming	DVO Dienstverleningsovereenkomst	KAM Kwaliteit, arbeidsomstandigheden en milieu
BEC Bio-energiecentrale	EpE-protocol Protocol voor het bepalen van de CO ₂ -emissie in de hele keten	KPI Kritische prestatie-indicator
Gescheiden inzameling De bron- en mechanische scheiding van al het grof- en fijn huishoudelijk afval in deelstromen	Fte Fulltime-equivalent. Het is een rekeneenheid waarmee de omvang van een functie of de personeelssterkte kan worden uitgedrukt. Eén fte is een volledige werkweek	KSI Kunststofsorteerinstallatie
CAO Collectieve arbeidsovereenkomst	Geothermie Aardwarmte	LAP3 Landelijk afvalbeheerplan 2017-2019
CO₂ Koolstofdioxide	Gft Groente-, fruit- en tuinafval	MWUA Meer waarde uit afval
COSO-ERM model Is een management model gericht op het gehele interne beheersingssysteem	GRI Het Global Reporting Initiative (GRI) is een internationale organisatie die richtlijnen voor duurzaamheidsverslaggeving opstelt	NVRD Vereniging voor afval- en reinigingsmanagement
Debt service coverage-ratio Deze ratio wordt gebruikt om een beeld te krijgen van de betalingscapaciteit van een onderneming in verhouding tot de financiële verplichtingen	GvO Garantie van Oorsprong, groencertificaat	R1-waarde Een op basis van een formule uit de Kaderrichtlijn Afvalstoffen berekende waarde die een indicatie vormt voor de energie-efficiency van de installatie

Recycling

Het bewerken van afvalstoffen tot producten, materialen of stoffen voor het oorspronkelijke doel of voor een ander doel (met uitsluiting van o.a. energie-winning).

Restafval per inwoner

Al het grof- en fijn huishoudelijk restafval dat na gescheiden inzameling resteert en voor verbranding wordt aangeleverd bij een AEC

RI&E

Risico-inventarisatie en -evaluatie

SDE+

Stimulering duurzame-energieproductie (subsidieregeling van de overheid)

SROI

Social return on investment is een methodiek voor het meten van de effecten en het rendement van maatschappelijke projecten

SVI

Slibverbrandingsinstallatie

VANG

Van Afval naar Grondstof

VSI

Voorscheidingsinstallatie

NV HVC

Postbus 9199
1800 GD Alkmaar
(072) 54 11 311
www.hvcgroep.nl
info@hvcgroep.nl

Vormgeving

Tel Design, Rotterdam

Coördinatie en productie

Domani BV, Den Haag

Fotografie

HVC
Carin du Burck ([pagina 17](#))

NV HVC

Postbus 9199

1800 GD Alkmaar

(072) 54 11 311

www.hvcgroep.nl

info@hvcgroep.nl

hvc.
energie en hergebruik